

UJ KELET

PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

Alapító főszerkesztő: ד"ר מרטון ארנו
Dr. MARTON ERNO

אורי קליין (מורה חדש)
עיתון יומי בעלית פולנייה בשפה העברית
העורך: ד"ר מ. מרטון
העורך האחרון: ד"ר י. י. יערי
המוציא לאור: א. ק. ל. עיתון יומי בע"מ
תל-אביב: רח' הרצליה 52
★
OTVENEDIK EVFOLYAM
Zenei igazgató: Dr. MARTON GIZELLA
Főszerkesztő: Dr. MARTON GIZELLA
Főszerkesztő: SCHON DEZSŐ
Kiadó: UJ KELET, ITON JOMI LTD
Tel-Aviv: Harákevet 52 POB 831
Telefon: 30011

Hazarendelték a Szovjetunió washingtoni nagykövétét

Amerika különbéke megkötését javasolja Egyiptom és Izráel között

Gromiko ezt a javaslatot vitte el Nasszerhez — Izráel visszavonul a Szinájból és a Gázai-sávból az 1967 június 4-iki vonalakra és Egyiptom szabad hajózást biztosít a Szezi-csatornán és a Tiran-szoroson

Washington (IFP, Reuter, UPI). — Anatolij Dobrinin, a Szovjetunió washingtoni nagykövete megerősítette a hírt, de nem adott rá magyarázatot, míg amerikai körök vonakodtak megerősíteni azokat a híreket, hogy Dobrinin a közkeleti tárgyalásokkal kapcsolatos új okmányokat vizsgál. Ugyanakkor azonban megerősítik a külügyminisztérium köréből, hogy az Egyesült Államok néhány héttel ezelőtt néhány konkrét javaslatot tett a Szovjetunióval a közkeleti válság rendezésére. Az amerikai javaslatokat Joseph Sisco írásban is átnyújtotta Dobrininnek az elmúlt hétfőn történt találkozások során és felkérte a nagykövetet, hogy a Szovjetunió adjon választ ezekre a javaslatokra.

Minden valószínűség szerint ismertette az amerikai javaslatokat Nasszer előtt és az első rendelese, valamint Andrej Gromiko külügyminiszter kairói tárgyalásai között. Gromiko tegnap második alkalommal találkozott Nasszerrel. Egyiptomban nem halandók nyilatkoznak a megbeszélések részleteiről, de jól értesült körök szerint Gromiko ismertette az amerikai javaslatokat Nasszer előtt és az első rendelese, valamint Andrej Gromiko külügyminiszter kairói tárgyalásai között. Gromiko tegnap második alkalommal találkozott Nasszerrel. Egyiptomban nem halandók nyilatkoznak a megbeszélések részleteiről, de jól értesült körök szerint Gromiko ismertette az amerikai javaslatokat Nasszer előtt és az első rendelese, valamint Andrej Gromiko külügyminiszter kairói tárgyalásai között.

Diplomáciai körökben megállapítják, hogy az amerikai javaslatok lényegében nem tartalmaznak újat, van azonban egy lényeges pontjuk, amelynek elfogadása alapvető változást jelenthet az arab politikában.

Amerika azt javasolja, hogy Egyiptom válassza külön a saját problémáit Izráel többi szomszédjaival és járuljon hozzá olyan rendezéshez, amely véget vet az Egyiptom és Izráel közötti konfliktusnak. A javaslat tehát nem beszél Jeruzsálemlől, a nyugati partvidékről, vagy a Golán-fennsík-ről, hanem csak a Szináj-félszigetről és feltehetően a gázai sávról. Tartalmazza a javaslat, hogy Izráel visszavonul Egyiptommal közös határára az 1967 június 4-iki állásaiba, Egyiptom biztosítja a szabad hajózást Izráel számára a Tiran-szoroson és a Szezi-csatornán.

A kelet-európai zsidók helyzetéről tárgyaltak a Zsidó Világkongresszus legutóbbi ülésén

Jeruzsálemben tartják a következő plenárius ülést

Arje Tartakover professzor, a Zsidó Világkongresszus izraeli tagozatának elnöke tegnap a TWA gépén visszaérkezett Londonból, ahol részt vett a Zsidó Világkongresszus legutóbbi ülésén. Tartakover közölte, hogy a Zsidó Világkongresszus következő plenárius ülést 1970 január elején tartják Jeruzsálemben. Ez lesz a második eset, amikor a Zsidó Világkongresszus vezetősége Izráelben ül össze.

A Zsidó Világkongresszus most lezárult londoni ülésénak beáramlottak a kelet-európai zsidóság helyzetéről. Határozatot fogadtak el, amely követeli az aliját a Szovjetunióból. Ugyancsak határozott a Zsidó Világkongresszus, hogy tegyék lehetővé a Szovjetunióban élő zsidóságnak a héber kultúrtörvényességét.

tartása fenn, hanem ragaszkodnak „izraeli jelenlétéhez” ezen a kényes ponton.

Tel-Aviv-Jaffa 60 éves fennállását ünnepli. Ebből az alkalomból a városi tanács jubiláris ünnepséget tartott abban a házban, amely a város első polgármestere, a néhai Mír Dizengoff háza volt. Az ünnepi ülésen megjelent Jigál Alon helyettes miniszterelnök, aki a kormány ügyvezetője tolmácsolta a jubiláló városnak. — Képünkön Jechosua Rabinovics polgármester ünnepi beszédét tartja. Mellette az emelvényen Jigál Alon helyettes miniszterelnök. A háttérben a falon a 60 év előtti felmagyított fénykép, amelyen az egykori Achuzat Bajit negyed lakói ezen a gyűlésen kimondták Tel-Aviv megalapítását.

GOLDA MEIR:

A nagyhatalmak szüntessék meg megbeszéléseiket

„Hagyják tárgyalni a feleket” — „A legtöbb kérdésben egyetértünk Harold Wilson angol miniszterelnökkel

London (Reuter, IFP). — Golda Meir miniszterelnök a Londonban működő külföldi újságírók által tiszteletére adott ebéden kijelentette, hogy a négy nagyhatalomnak meg kell szüntetnie megbeszéléseit és fel kell szüntetnie a feleket, hogy egymás között rendezzék a viszályt közvetlen és kétoldali tárgyalások útján. Ebben az esetben az arab államok inkább hajlandók volnának tárgyalni. Jelenleg a nagyhatalmak felmentették az arab államokat a tárgyalás felől.

Izráel ellenzi a nagyhatalmi és a kéthatalmi tárgyalásokat egyaránt elvi, de gyakorlati szempontból is. Az arab vezetőknek kell dönteniük, hogy megkezdik a háborút legyen-e, vagy béke. Be kell ismerniük, hogy az utolsó háborút elvesztették, erre a tényre kell építeniük politikájukat, hogy megoldásra jussanak a közkeleti válságban. Golda Meir annak a reményének adott kifejezést, hogy egyszer csak helyreáll a béke a Közelkeleten és azok a katonák, akik most egymás ellen harcolnak a határokon, mint jobarátk fogják meglátogatni egymást országaikban. Hosszasan beszélt Izráel békevágyáról és azt mondta, hogy az 1967. évi győztesek „a világtörténelem legszomorúbb győztes hadserege volt”. Nem táncoltak az utcán a június háború után. A férfiak szomorúan tértek haza. Nem akartak ölni, nem akartak lőni.

Arta a kérdésre, hogy miről tárgyalt Harold Wilson miniszterelnökkel, Golda Meir csak annyit mondott, hogy a legtöbb kérdésben egyetértés volt közöttük és a megbeszélés nyitászívű, baráti hangulatú volt. Golda Meir találkozott a konzervatív ellenzék vezetőivel, Edward Heath konzervatív párti elnökkel és Alec Douglas Home volt miniszterelnökkel. Ma megbeszélése Michael Stewart angol külügyminiszterrel.

SZÁZEZER FONTOT NYERT A 167795 SZÁMÚ SORSJEGY

A Mifal Hápájusz tegnap megtartott 27/69 sorsolással százezer fontot nyert a 167795 számú sorsjegy.	90318 87669 80210 74296
30 ezer fontot nyert: 474809	71792 71207 63590 57476
10 ezer fontot nyertek: 673876 422763 356242	2100 font:
5 ezer fontot nyertek: 652993 580925 462755 786357	34733 33755 33704 33170
Ezer fontot nyertek: 113420 069441 044328 043006 003846	21852 19355 17404 16670
244185 228222 197273 196046	14577 12301 65473 63238
169287 340702 303770 291110	63151 58653 50909 50799
273682 253462 593526 548492	49940 46052 39430 37082
547862 459460 410773 699448	99897 97889 96008 95695
695403 691465 615194 600484	93438 91701 90562 90525
A következő végződéssű sorsjegyek az alábbi nyereseményeket kapják:	88130 85890
500 font:	100 font:
55262 52240 41289 38669	9092 8639 7929 6445 5716
38127 34508 24506 22760	4245 2693
15952 13143 93712 92416	40 font:
	2604 2210 1887 1881 1799
	1732 1644 0887 0635 0396
	5907 5750 5437 4842 3700
	3542 3383 3166 3032 2731
	8318 8277 7726 7508 7210
	7161 7034 6937 6527 6082
	9840 8916
	A 4-gyel végződő sorsjegyek 3 fontot nyertek.

A jeruzsálemi telefonszolgálatban áttérnek a normarendszerre

Ötmillió fontot ruháznak be Ejláthban földalatti telefonkábelek lefektetésére

A héten megállapodás jött létre a posta műszaki szolgálatának jeruzsálemi dolgozóival és a postaüzemeltető között, amelynek értelmében termelési költségű tanácsot állítanak fel és áttérnek a prémiumrendszerre a posta műszaki szolgálatában. Az egyezmény egyik lényeges gyakorlati kihatása, hogy a telefonszolgálat dolgozóit is áttérnek a prémiumrendszerre, tehát teljesítményük arányában kapják fizetésüket. Rövidesen szakértő mérnökökből álló tanács ellenőrizni majd át az ország különböző városában fennálló normákat, hogy megállapítsák azok alkalmazhatóságát a sajtóüzemelési körülményekhez. Annny már bizonyos, hogy először a telefonhálózatok felszerelésére foglalkozó műszaki alkalmazottak és segédterők fognak áttérni a normarendszerre Jeruzsálemben. Későbbi szakaszban a rendezés a telefonokat felszerelő személyzetre is érvényes lesz. Szimcha Szoroker, a postaügyi minisztérium államtitkára tegnap Ejláthban járt, ahol közölte a sajtó képviselőivel, hogy hivatala egymillió fontot készült befektetni földalatti telefonkábelek lefektetésére Ejláthban. Szoroker hangsúlyozta, hogy az éjláti telefonközpont már ma alkalmas arra, hogy a városban működő telefonok 25 százalékkal növelje a telefonfelhívások számát. A megfelelő vonalak ezeknek a további telefonoknak a beállítására körülbelül fél év múlva készülnek el.

„A NEMZETKÖZI BAKFISKIRÁLYNŐ” — IZRAELI LÁNY!

A tel-avivi „Alliance” iskola tanulóit választották meg az „1969-es nemzetközi bakfiskirálynő”-vé a chicagói Hilton szállóban rendezett versenyen. Mit választottak az első helyre az izraeli közvélemény-kutatás? A válasz közismert: az „Fe Házajit” „Extra” C. O. olajat. Az ok is ismeretes: nincs párja ennek az olajnak főzéshez, sültéshez és salátákhoz. Ezért mondják meg a bakfiskirálynőt is: a C. D. olaj — pártatlan!

Elesett két katonánk

Az Uj Kelet katonái tudósítói jelentik: Klein Nádáv főhadnagy a csütörtökre virradó éjszaka 2 óra 45 percor életét vesztette egy bazuoktatásadás következtében. A 25 éves katonaisztet Jeruzsálemi területéről kilőtt páncéllal sebezte halálra, amikor őrártavált Asdot Jakovlev keletre szolgáltatót teljesített. Ugyanannél a támadásban két másik katonánk megsebesült. Klein Nádáv főhadnagy Jeruzsálemben lakott. Csütörtök délután 3 óra tájt a Golán-fennsíkban, Kuneitra közepében aknára futott egy katonánk járművel, amelynek során egy katonánk életét vesztette, három pedig megsebesült. A hősihalalt neve Odéd Levin szakaszvezető, aki haifa-i lakos volt. Az elesett katonák özvegyét és két gyermeket hagyott hátra.

KÜLÖNLEGES AJÁNLAT!
Az utóikőség a mi számlánkra, ha helyet rendel üdülésre JULIUS 1-G. •
Részletek irodánkban:
» ON «
IRUACH V'NOFES
Helyrendelés üdülőkben az ország minden részén, felár nélkül.
HAIFA: Herzl u. 22., tel.: 69640
TEL-AVIV: Allenby 113., tel.: 612567
NATANJA: Herzl utca 4., tel.: 2947
AS
A LEGKIVÜNBŐB KÖSER
FELVÁGOTT AZ ORSZÁGBAN

Kegyetlen közelharc egy szabotőr csoporttal

ELESETT HÁROM KATONÁNK — LETERITETTEK NYOLC SZABOTÓRT

A terrorcsoport egyetlen tagja sem menekült ki élve a tüzharcból — A Fátách szervezetéhez tartoztak

— AZ UJ KELET KATONAI TUDÓSÍTÓJÁTÓL —
Szerda délután katonáink megölték a Jordán völgyében egy szabotőr csoporttal, amelynek mind a nyolc tagját megölték. Az akció során három katonánk elesett.
— AZ UJ KELET KATONAI TUDÓSÍTÓJÁTÓL —
A három hősi halott neve: sza, mind a későbbi harc forró Mose Sáhárábáni főhadnagy chamszinos időben folyt le és ez (22), petách-tikvai lakos, Arje Agáfi szakaszvezető (22), Jifát kibuc tagja és Jaron Landesmann (19), Ajelet Hásáhár kibucból.
Mind a szabotőrök utáni hajcsak azután bukkantak rá a sziklahasadékokban meghúzódó szabotőrökre.
A harc színhelye hat kilométerre van Náchál Mecchula telepől.
Katonáink a 400 méter magas Chirbat Dzebrizs hegy lábánál voltak, amikor a szabotőröket felfedezték. A hegy északi részében néhány romház áll. A terület vízmocsokkal, dús növényzettel és kerítészerű kőrákokkal van tele.
Egységünk ötén Mose Sáhárábáni főhadnagy haladt, az a tiszt, aki a mulban több eredményes hajszában vett részt a terroristák után. A különösen nehéz terepen a katonák csak lassan tudtak előrehaladni és 2 óra tájt vették észre, hogy utóérték a szabotőröket.
Mintegy katonáink nem tudták megmászni a hegyet, hogy a sziklahasadékokban meghúzódó szabotőröket felvegyék a harcra.
hangszórókon szólították fel őket a megadásra.
A válasz sortűz volt, amelyet a hegy tővében és előnyelben lévő katonáinkra zúdítottak.
Katonáink viszonzták a tüzet. Először Sáhárábáni főhadnagyot, aki az egység élén haladt, érte golyó. Annyi ideje volt még, hogy két kézigránátot dobjon és ezek négy szabotórt öltek meg.
A szabotőrök első lövés sorozata Sáhárábáni kívül meg két katonánkat ölte meg: Agáfit és Landesmann.
Ezután több mint egy óráig tartó tüzharcra került sor katonáink és a még életben maradt négy szabotőr között.
Egységünk közben erősítést kapott és valóságos felperzelték a terepet. A száraz bozót több helyen kigyulladt.
Félórával később elnémult a csata, a szabotőrök nem adtak többé életjel magukról. Katonáink akkor felmászta a hegyre, ahol nyolc szabotórt holttestét találták meg elsörtán. A szabotőrök fegyverzetét, továbbá robbanóanyagot, páncéllöklet, kínai gyártmányú ugranyezvezt védelmi gránátokat, valamint nagymennyiségű élelmiszert és civruhákát.
Katonai tudósítónk értesülése szerint a helyszínen talált iratokból kiderül, hogy a szabotőrök a Fátách szervezethez tartoztak.
A nagymennyiségű élelmiszerről arra következtettek, hogy a szabotőrök huzamosabb ideig akartak a nyugati partvidéken tartózkodni améllük, hogy a helyi lakosságot igénybe vegyék.

A HAMBURGI EGYETEMEN IS MEGZAVARTÁK BEN NATAN NAGYKÖVET BESZÉDÉT

Arab diákok megszállták az auditorium színpadát

Hamburg (IFP, Reuter). — Arab és német diákok szerdán éjjel újra tüntettek Aser Ben Natán izraeli nagykövettel szemben a hamburgi egyetemen, ahová az izraeli-német diák egyesület hívta meg, hogy vegyen részt a közkeleti kérdésről szóló vitában. A hallgatóság körében „El Fatach” és „Ben Natán takarodj” felkiáltások hangzottak el. Fűtőlűs és kiálló diákok elfoglalták a hamburgi egyetem auditoriumának színpadát és a nagykövetet köré csoportosultak, amikor meg akarta nyitni az ülést.

Verekedés tört ki Izráel-barát és arabbarát diákok között, de senkinek sebesült meg súlyosan. A kétezer főnyi közönséget végül megkérdezték, hogy meg akarja-e hallgatni a nagykövetet. A közönség, amelynek túlnyomó többsége szimpátiatüntetést választott a kiálló diákokra, igennel válaszolt, de mielőtt Ben Natán szólaára emelkedett és kijelentette, hogy mindenki elmondhatja véleményét, újra közbekezdések és fűtőlűsök szöktek ki. Végül is Ben Natán csak kérdésekre válaszolt, amelyekkel főleg arab diákok intéztek hozzá és azt állították, hogy Izráel imperialista, a hatnapos háború izraeli agresszió volt és azt mondták önmagukról, hogy nem antiszemita, hanem antizionista.
A távirati irodák megjegyzik, hogy az emelvényre tördült diákok arabok voltak.
Izráel bonni nagykövetsége számos levelet és táviratot kapott, amelyben különböző személyiségek és szervezetek felháborodásukat fejezik ki a frankfurti incidens miatt.

Niszim főrabbi Untermann előtt akar beszélni a tel-avivi főrabbi beiktatási ünnepségen

Megint éles nézeteltéréshez vezetett az a körülmény, hogy Izráelnek két országos főrabbija van. Niszim, a szejfárd zsidóság főrabija, aki a „Rison Lecion” címet viseli, magának vindikálja a jogot, hogy elsőként mondjon áldást a jövő kedden, amikor beiktatják tiszt ségbe Ovádja Jozsefot, az új tel-avivi szejfárd főrabbit.
A tel-avivi vallási tanácsa határozata szerint először Jehuda Iszer Untermann, az országos askenazi főrabbinak kell beszédeni mondia. Ezt a határozatot Niszim főrabbi nem fogadja el és megígérte a vallási tanácsnak, el sem jön az ünnepségre, ha nem ő mondia az első áldást. Egyetlen indoka van az ugyanis, hogy Ovádja Jozsef a tel-avivi szejfárd zsidóság főrabija, ezért méltányatlanságnak tartja, hogy az askenazi főrabbi beszéljen előtte, csak azért, mert idősebb.
A főrabbinátus „házbékéjének” megmentése érdekében Untermann főrabbi hajlandó lett volna második szónokként elmondani az avató beszédet, de ehhez nem járult hozzá a tel-avivi vallási tanács, mert az országos szejfárd főrabbi fellepését tilt érvényesnek tartja.
Minden bizonnyal megtalálják végül is a megoldást és „kompromisszum” vet véget a vitának: ki mondia az első áldást.
Galil G. Ervin

Felavatták a páncélosok emlékművét

Tegnap délután Dávid Elázár tábornok, az északi hadtest parancsnoka, felavatta a Cifá-akkói országúton, Ejn Zetim mellett a páncélos hadosztály hősi halottainak emlékművét.
Az avatási ünnepségen Alex Grislág, az emlékművet felállító közéleti bizottság elnöke — a hadosztály veterán katonája — nyilatkozatot adott az Uj Kelet munkatársának.
— A hatnapos háború után nyomban felvetődött a gondolat, hogy emlékművet állítsunk mártírjainknak. Hadosztályunkból 70 katoná áldozta fel életét a Szináj-hadjárattól a hatnapos háború végéig Izráel védelmében.
— Miért éppen Ejn Zetimre esett a választás?
— Nem a harcok egykori színhelyén akartuk felállítani az emlékművet. Csak egy szempontunk volt, hogy egy szép helyet keressünk. Így esett a választás Ejn Zetimre, ahol a hatnapos háború kitörése előtti izgalmas napokban állomásoztunk előbb Söchem, majd a Golán-fennsík felszabadítására.
Az emlékművet Dina Nir — Even Tov szobrászművész, a hadosztály egyik hősihalált halt harcosának fiatal özvegye készítette vasból. Három és fél tonna súlyú, 9 méter magas és 4 méter átmérőjű.
A 70 mártír nevé megörökítették a méltó emlékművet.
Az avatás alkalmával Dávid Elázár tábornok, az északi hadtestparancsnoka tartott beszédet, majd Uri ezredes, a hadosztály parancsnoka megemlékezett az egység 27 halottjáról, akik a hatnapos háborúban estek el Söchem és a Golán-fennsík felszabadításáért folyó harcokban.
Jizkor, majd az elesettek hozzátartozóinak emlékböszede után a gyászoló családok tagjai és a civilruhában megjelent tartalékos harcosok elvonultak a kilenc méter magas emlékmű elé.

Felejtethetlen szeretett feleségem, édesanyám, testvéreim, rokonaim
MITTELMANN DAVIDNÉ 77
szül. NEUFELD SARA
Marosvásárhely — Haifa
ÁZKARAJÁT
június 18-án, szerdán tartjuk. Találkozás 3.30 órakor a Haifa Kármel-parti temető hátsó bejáratánál.
Felejtethetlen drága férjem, jószág apám és nagyapám
SIMON BELA (Benjamin) 77
ÁZKARAJÁT és SIRKOAVATASAT
vasárnap, június 15-én d. u. 4.30 órakor tartjuk a petách-tikvai Szezula temetőben. Találkozás a temető bejáratánál. Vigaszaltatlatlan felesége Etus, gyermekei Rózi, Jankó, Lulu, Ibi és Rudi, menyéi Eliz, Paulina és Ríchel, vejei Jozsi és Dudó.
88-as autóbusszal.

A MODERN VILÁGBAN

Boeing 747, jelenleg a legmodernebb és legnagyobb utasszállító repülőgép (873 ülőhely), 1970-től lesz szolgálatban a transzatlanti vonalon.

DUBEK ROYAL Filter

MODERN CIGARETTA
MODERN KEVEREK • MODERN DOBOZ • MODERN FILTER

A HAZAÁRULÓK

Írta: DAN OFRY

Személyes beszédet jelentettek a héten. Frankfurtnban szélsőbaloldali német diákok botránba fullasztották Áser Ben Nátán izraeli nagykövét beszédét. A renitens diákok hangos közbehatárolással egyszerűen nem engedték szóhoz jutni az izraeli diplomatát, aki a nyugat-németországi zsidó diákszövetség meghívására érkezett az egyetemre.

Eddig a távirati iratok első jelentése. Tegnapelőtt azonban további részleteket tudunk meg. Kiderült, hogy az izraeli nagykövét beszedő elleni obstrukcióban nem csak borzas hajjú, kuszált agyvelejű, antiszemita német ifjak vettek részt. Segítőhársaik is voltak. A frankfurti főiskolákon tanuló arab diákok. Akik nyíltan hirdetik, hogy a Fatach németországi csoportjához tartoznak.

Az igazat megvallva, — ez sem meglepő. Régóta tudjuk, hogy Izrael elleneségei nem ügyelnek kinos gondolat a világszerte terjedő antiszemitizmusra, ha alkalomuk nyílik egyetemi fórumokon. Így jött létre a szélsőjobboldali "forradalmárok" iratlan szövetsége a népirástázzal szemben. A szövetség tagjai, Mintha csak némi módosítással adaptálták volna a munkaszolgálatos nemzetközi jelszavát, ma így szavalnak az "új baloldal" álfórfóttai:

"Izrael elleneségei egyesültek... A Fatach egész alatt... Az "igazságos, palesztinai népi felszabadító háború" ügye mellett... A "zionista hódítás és elnyomás" ellen..."

Ennek az Izrael-ellenes összefogásnak egyik megnyilvánulása volt az Áser Ben Nátán honi nagykövét elleni tüntetés. Akkor sem térhetünk napirendre a napi hír fölött, ha mindössze arról lenne szó, hogy neomacik és anarchista-trocskista német ifjak a Fatach arab tagjaival összefogva megakadályozták Izrael képviselőjét, hogy szavát hallassa német földön. Ebben az esetben azonban sokkal többről van szó. A frankfurti tömegbotránban ugyanis izraelieknek is részük volt.

A rendezvények között! A Fatach és az "új baloldal" tagjainak sorában. Ez a megdöbbentő részlet 48 órával ezelőtt derült ki. Amikor befutott a szerkesztőségbe a teljes jelentés a frankfurti egyetemen lejátszott eseményekről.

Erről kell végre nyíltan beszélni. Az ellenség béréncéről. A szolgálatakról. A betegügyi zsidó ifjakról. A hazaárulókról. Az ötödik hadoszlopól.

A Mácpén nevű lipuputi politikai csoport tagjairól. Akik Frankfurtnban uikori scharfmorokként egy sorba álltak apjuk, testvéreik, népek esküdt ellenségeivel.

A hatnapos háború óta az arab világ erőteljes propaganda támadást folytat Izrael ellen. Ma már minden iskolásgyermek tudja, hogy ebben a küzdelemben, — ami az arab világ és az Izrael közötti háború egyik szakasza — ellenségeink jelentős eredményeket értek el. A nemzetközi közvélemény ma kevésbé barátságos és megértő Izrael iránt, mint a múltban.

Sokan hangoztatják közöttünk, hogy "mind ennek a kéthetesség izraeli propaganda az oka..."

Kétségtelen a külföldi izraeli tájékoztatás hiányosságai is hozzájárulnak ahhoz, hogy az arabok "igaza" nagyobb hatással jut kifejezésre a világsajtóban és az európai, amerikai rádió- és televízió állomások műsoraiban. Vitathatatlan, hogy ebben részük van az arabok különböző hagyományos támogatóinak is. Az

antisemitizmusnak, a moszkvita szócsoveknek és U Tantnak, minden idők legreprehendáltabb UNO főtitkáranak.

De távolról sem lehetett volna ilyen gyors és ennyire célravezető a, arabok melletti nemzetközi hangulatok, ha nem akadtak volna olyan galutti zsidók és messzire szakadt izraeliek, akik tálcán szolgáltatták az Izrael becsenyezéséhez hasznos "bizonyítékokat".

Ezeknek élcsapatához tartozik a Mácpén köre. Az önkéntes londoni, párizsi, frankfurti és newyorki "száműztesben" élő tucatnyi

nak. Vele együtt kesereg a londoni gálutban Nablusz "sanyargatott" arabjainak a sorsán Mose Mochubár, Odéd Pilevsky, Akiba Or és Rámi Heilbrunn. Ok adják ki az "Imperial News" című szennylapot, melynek rendeltetése bemutatni a "kegyetlenkedő, izraeli imperiaizmus" igazi arcúlatát. A kiadvány bárgyú, de gonosz megszövegezésben állandó rovatot tart "Hírek a gyarmatokról" címmel.

Ez úgy értendő, hogy "hírek" az izraeli gyarmatokról... Mert a Mácpén öngyűlölettel átitatott angol aktivistái kizárólag azo-

népek" támogatói közé. Nem hiheti ugyanis egy pillanattal sem komolyan az "Imperial News" szerkesztője, hogy Izraelben, vagy bárhol a világon éppszűl, népi és nemzeti öntudatából még teljesen ki nem vetkőzött olvasó higiénen az egykori izraeli önantisemiták szennyes ármánykodásának. Ha az "Imperial News" túlkör akar lenni, úgy ideje leszögezni: torzítók ez. Csakis a felngyitott árnnyoldalak mutatja meg Izraelről. Tendenciózusan összeállított féligazságokat közöl Izraelről és ugyanakkor dicőstiti a Fatach "szabadságharcát".

Mint ahogy a Kreml említheti táplálkozó Mír Wilner és a Rákách többi árulója szintén kórusban zengi a Fatach "igazságos" közdelmének himnuszát.

Nincs lényegbevágó különbség a nyílt hazaárulók és a magyar irányított jelentő Mácpén kötyagos "ideológiájá" "zótt. Közös ismertetőjük, — az ellenség érdekeinek szolgálata.

Lényegtelen, hogy az egész Mácpén tulajdonképpen egy valóságos sullyal nem rendelkező miniatűr renegát csoport nézetét tükrözi vissza. Az arab propaganda számára ez így is elégséges. Mert látszólagos bizonyítottként szolgál arra, hogy ime már beállított is összeomlás előtt áll Izrael vára. Simon Cábár és a vele egyhurron pendülő, — ha szabad szentségtörés nélkül ebben a vonatkozásban ezt a kifejezést használni — a Fatach zsidó és izraeli "elleneségei" szolgáltatták.

Mint valamikor Scharf Móric a saját édesapja ellen.

Nincsenek véletlenek. Nem meglepő tehát, hogy éppen Dina Hecht, az izraeli bohémia és a jeruzsálemi Mácpén egykori neveltje volt az, aki a múlt hónapban a londoni Trafalgar-téren felolvasta a Fatach próklamációját. És ha ezt vesszük ki Áser Ben Nátán elleni botránnyeltes háttérül, akkor már egyenesen érthető is, hogy Dina Hecht, Mía Kohen, Róni Speier és Zli Löbl, a Mácpén tagjai voltak azok az izraeliek, akik a baloldali német diákokkal és az arab Fatach tagokkal együtt, Frankfurtnban lehurrogatták a zsidó állam hivatalos képviselőjét 600 diák előtt.

Ezek az "izraeli" diákok a frankfurti egyetem diákgyűlésén egyébként a Mácpén londoni kiadványát osztogatták az igazságra hagyományosan annyira érzékeny német egyetemistáknak...

Sem az arab kormányzatok, sem a Fatach nem titkolták, hogy céljuk Izrael államának megsemmisítése. Népüköt elragasztó zsidók, vagy izraeliek, akik bármilyen hamis pacifizmusról és félmagyarizáló humanizmusról zivetve heállanak a Fatach szerkesztői közé, maradéktalanul kimerítik tehát az árulás fogalmát.

Az ellenségnek szüksége van ilyen zsoldosokra. Ezt bizonyítja, hogy a Fatach közleményei előszeretettel idézik a saját büneiket beállító "izraeli" szócsoveket, mint például Simon Cábár lapját.

Nem ma tapasztaljuk első alkalommal, hogy népiük fiait ellenük kelnek. Ősi átok ez. Már a Bibliában is olvasunk erről. Jesaja profeta mondja: "Mhárszajg az umárhívájích miméck jécú, — rombolód és pusztulód közüld származnak..."

Reméljük, soha sem erősödnek meg annyira, hogy komoly kárt okozhassanak Izrael mai és holnapi nemzedékének.

A FATACH BÉLYEGE "Sálom és Napalm" — hirdeti a Fatach bélyege, amely egy szénre égett arab gyermek képét is mutatja a hatás kedvéért. Ez a bélyeg az öngyűlöli izraeli "forradalmárok".

AZ ELLENSEG HANGJA — ISZRAELIEK TOLMACSOLÁSÁBAN Simon Cábár londoni kiadványa stürmeri figurában ábrázolja Izraelit, amint éppen a megszállt területeket akarja felemelni.

"izraeli forradalmár" mozgalma. Taglétszám és erkölcsi, szellemi, ideológiai tartalmi szerint.

Egyesek azt állítják, hogy többszáz tagja van a Mácpének. Izraelben és a gútrázó hípek különböző szellemi tanyáin a világ négy sarkában. Mi nem hiszünk, hogy ez a szám megfelelne a valóságnak. A jelek arra mutatnak, hogy ez az egész Mácpén-társaság nem lépi túl a néhány minjánt...

Hogy mégis ennyit hallani róluk? Ennek oka igen egyszerű: hangosak és értenek a propagandához. Az önkéklámozáshoz. A rendezvényezéshez és a megbotránkozatáshoz.

Angliában öt emberből áll "A külföldre szakadt izraeli forradalmi akcióbizottság" egész hadserege. A tábornoki kar és a közköztónak együttes létszáma... Ez az öt ember azonban olyan ördögi megszállottsággal hinti a mérget Izrael ellen, mintha a Fatach és a neonáci tájékoztatási sztahanovistáiként "göznának. Simon Cábár, a valamikor egyszerű izraeli kommunista karikatúrista és újságíró az egyik vezetője ennek a mini-csoportosulás-

A HATALMI ÁBRÁNDOK SZÉTFOSZLÁSA

Írta: ARAD GIDEON

Andrej Gromiko otthagyta a moszkvai kommunista csúcserkeztet, hogy rábeszélje Abdul Nasszert azoknak az úgynevezett engedményeknek a jóváhagyására, amelyeket a Kreml washingtoni megbízottja, Dobrynin nagykövét tett a Joseph Siscoval folytatott tárgyalásokon. Nasszer beleegyezése nélkül az oroszok nem írhatják alá a négy nagyhatalom tervezett nyilatkozatát, amellyel békekötés lehetőségének illúzióját akarják keltetni.

Az illúziók képezik az össze-kötő kapcsot a moszkvai és kairói, washingtoni és new-yorki értekezések között. Nagyhatalmak és kisdiktátorok ábrándjai foszlanak szét napjainkban és tényleg megdöbbentő, hogy most kísérik meg a bonyolult külpolitikai problémának nagyhatalmi diktátum utján való megoldását azok a hatalmak, amelyek 24 év óta egyetlen fontos nemzetközi probléma megoldására sem voltak képesek.

A moszkvai csúcserkeztet létrehozásán hat éven keresztül fáradozott Moszkva és nagyon sok engedményt, kompromisszumra kényszerült, hogy rábírja a kelet-európai államok, valamint a külföldi kommunista pártok vezetőit a részvételre. A konferencia alapvető célja természetesen Moszkva hegemoniájának helyreállítása a kommunista világban. Valójában a csúcserkeztet már ráítette a végleges bélyegzőjét a kommunista mozgalom kettészakadására — hiszen Kína és csatlósai távolmaradtak, mások csak azon (Brezsnyev által megszegt) ígert alapján jöttek el, hogy Kínát nem fogják támadni, tehát haligatóság elismeréssel, tehát magá sajátos, maista utat.

Csehszlovákiát közös megálapodás alapján nem emlegetik, de annál többet hallani a pártok egyengetőszágról és a belügybe való beavatkozás tilalmáról. Az orosz vezetők, akik tavaly a burkolatlan fegyveres imperiaizmus eszközeivel háritották el az a borzostól veszélyt, hogy a szabadság és igazmondás prági szelleje orkánná változva rombolja le uralmuk alapjait, kénytelenek tudomásul venni, hogy Ulbrichton kívül senki sem lelkesedik politikájukért.

A moszkvai csúcserkeztet máris kikristályosodott tanulsága, hogy a Szovjetunió már csak "primus inter pares" alapon, mint "első az egyenrangúak között" tudja fenntartani

csak statisztikák szerepét töltik be), nagyhatalmi diktátummal oldja meg a közleleti problémát, csak látszatra áll ellentében a vietnami leckével. Alapjában Nixon itt is szeretne megszabadulni olyan helyzettől, amely katonai konfliktusba vonhatja be és szintén atomháború veszélyét rejti magában. Ugy veli, hogy az esetben, ha a két világhatalom együttesen lép fel és nem ellenfélték áll szemben, a hatalmi befolyás kényszerítési a körzeti állomokat a békekötésre. Washingtoni szemszögből ez a világbéke fenntartására irányuló kísérlet, amerikai-orosz együttműködés alapján.

A kísérlet szépséghibája persze a gyakorlati feltételekben van. A Szovjetunió nagyhatalmi kitarított az arab feltételek mellett, azzal az eltereléssel, hogy mindig elismerte Izrael jogát az állami önállóságra (az 1947, vagy 1948 évi határokon belül), amire az arabok nem voltak hajlandók. Moszkva, úgy mint Nasszer, a mai napig a hatnapos háborúban elfoglalt területek teljes evakuálásáért követeli, ami csekély feltételekkel megfelel az amerikai elképzeléseknek.

ISZRAELI ILLÚZIÓK ARAB ÁBRÁNDOK

A kérdés veleje, hogy Nasszernek a bármilyen formában történő békekötéssel le kell mondania arab hatalmi ábrándjairól. O maga volt az, aki a palesztinai kérdést a pán-arab tervek gátjává emelte és most viselnie kell a következményeket. A két nagyhatalom igyekszik megkövetelni a keserű pillulát, de a hatalmi ábrándok szétfoszlatásán Izraeli Nasszer számára — Nyílt rovására.

Az eddigi tapasztalatok és a nemzetközi fejlemények tanulságai alapján ábrándnak tartjuk azt a washingtoni reményt, hogy nagyhatalmi diktátummal meg lehet oldani egy konfliktust, amelynek egyik főokát — mai formájában — a Szovjetunió expanziós, imperialista politikája képezi.

Ha az arabok tényleg elhagyják az illúziók világát és lemondanak Izrael megsemmisítésének ábrándjairól, talán kialakul valamilyen rendezés alapja. Mi a magunk részéről már tudomásul vettük, hogy a hatnapos háborút békekötés, bármint is tartalmazzon majd a békeszerződés, gyakorlatilag Vietnam behatolástól időn belül teljesen kommunista uralom alá kerül és talán némi függetlenséget is fog élvezni, ha ki tudja használni az orosz-kínai vetekedett Indokína utódállamaiért.

Első pillantásra paradoxnak tűnik, hogy Amerika a vietnami lecke után újabb kísérletet tesz, hogy nagyhatalmi befolyással, — bár haderő bevetése nélkül — megszabja egy másik ázsiai terület problémájának megoldását. Vietnammal a 7-ik, a közel kelet térségében a 6-ik amerikai flotta képviseli a katonai hatalmat, de ezzel itt sem lehet béket teremteni, bár a helyzet ténylegesen eltér az indokínai képtől. Izraelben nincs bábukormány, mint Szajgonban és Gólda Méir nem lehet Van Thieu módjára egy amerikai katonai szigetbázisra rendelni, hogy atvegye az utasításokat.

A "CSOMAG" SZÉPSÉGHIJAJA Izrael persze kisország és ki van téve gazdasági, politikai, társadalmi presszióknak, de már Washingtonban is felismerik, hogy nem lehet nyílt konfliktus nélkül olyan döntések elfogadására kényszeríteni, amelyeknek végrehajtása nemzetközi öngyűlölkötséget jelent. Másrészt Abdul Nasszer sem teljesíti vakon Moszkva parancsait, bár még fokozottan függő helyzetben van — és így Gromikonak kellett Kairóba fáradnia, hogy rábeszélje a "package deal" elfogadására.

Mi ez az átfogó, egységes ügylet, amelyet az amerikai üzletemberek nyelvén "csomag-ügyletnek" neveznek? Alapjában véve csupán annak elismerését, hogy a BT 1967 novemberi határozatát oszthatatlan egységnek kell tekinteni — amitejesen megfelel a határozat eredeti szellemének. Gyakorlatilag ez azt jelenti, hogy "területek" (nem "a területek") kiürítésének velejáró a "biztos és elismert határok" létrehozása, valamint a körzeti államok független és szuverén fennállási jogának elismerés és természetesen a hadiállapot megszüntetése. Moszkva már elvben elfogadta Amerika követelést, hogy a háború állapot megszüntetése formális nemzetközi szerződésben nyilvánuljon meg, ami a békekötés diplomatikus körülírása.

Amerikának az a kísérlete, hogy a Szovjetunióval egyetemben (Anglia és Franciaország 1969 VI. 13. Uj Kelet 3a

RAMLAN SZERETETTEL VÁRJÁK AZ OLEKÁT

Az utóbbi hónapokban igen sok olé-családot telepítettek le Ramla városában. Gyönyörű új negyed épült a számukra. A helyi munkástanács és más társadalmi szervek minden megtesznek az olék segítégre. Szívesen vállalják, például, a gyermekek gondozását, ha a családanak sürgős dolga akad a Szochnutban, vagy más közhivatalban.

SZENES ERZSI KISS JÓZSEF ESTJE TEL-AVIVBAN

Nagsikerű irodalmi esten elevenítette fel Szenes Erzsébet a tel-avivi HOH közönsége előtt Kiss József, a költő emlékét. Legszívesebben verseit adta elő és a közönség nagy figyelmével idézte szellemét.

Az est másik szereplője Gervai Sándor volt, aki irodalompolitikai és zsidó szempontból rajzolta meg Kiss József portréját. Felmutatta a közönség előtt a "Magyar Zsidó Évkönyv" című kiadványt, amely Kiss József, a zsidó szerkesztő első jelentkezése volt.

A tervek szerint Tel-Aviv után más városokban is megismertetik a sikeres Kiss József-estet.

FOGORVOSOK ÉS FOGASZOK FIGYELMÉBE!

ATKÖLTÖZTUNK UJ HELYISEGUNKBE, TEL-AVIV, SZÉROT ROTHSCHILD 15

Tágas és modern bemutató-termeink rendelkezésükre állnak. Készüljön a rövidesen tartandó UNNEPÉLYES MEGNYITÓRA.

M. AVADIS Ltd.

Ez a divat — Ez TREVIRA

A KICSIKE AZT MONDJA: Ez a leghelyesebb férfi a világon! Ugye, hogy olyan merész és szemtelen, mint öltönyének stílusa (minta vesznék fel zakót szemtelen testre?) és ügye, milyen nevétségében a kalapban — de ez az én férfidzámom!

TREVIRA TREVIARA FŐELŐSZTŐ: STEINMETZ, TEL-AVIV, NACHLAT BENJAMIN UTCA 46. WOOLTEX-ZIMRONI TEXTILE COMBINE LTD. — A TREVIRA GYAPJUVAL ANYAGOK ISZRAELI ELŐÁLLÍTÓI.

TEL-SÉVA - AZ ELSŐ BEDUIN FALU

Kecskesátor helyett villalaks, vízzel, villannyal, napmelegítővel

Írta: BOROS GYÖRGY

Amikor tíz évvel ezelőtt felmerült a negevi beduinok állandó letelepítésének gondolata és hatóságaink tapogatózó „közvéleménykutatást” rendeztek körükben — a válasz lesújtóan elutasító volt. A „bizarr” ötleten mosolyogva csóválták fejüket a sejkek:

„Könnyebb lesz nektek a portóléséreket hajtó negevi szelviharokat megállítani — mint kőházköbe telepíteni a beduint... Mert az, szabad nint a madár. Ha már nincs legelő nyádjának, vagy nincs elég víz a kutban, felkeresitek házanépével, felrakja sátrát, cök-mökjút tevére és tovább áll egy másik vidékre. Nem kell, hogy számot adjon cselekedeteiről senkinek, nem tartozik magyarázattal embernek, csak Allahnak...”

Az első beduinfalun, a szkeptikus, borulató nézetek ellenére, mégis felépült. Nemrég avatta fel Mordecháj Ben-Tov sikunigyi miniszter a Be'er-Sévától hét kilométerrel keletre fekvő modern telep első, 25 házból álló részlegét, amely semmiben sem marad el a zsidó „szektor” lakásviszonyai mögött. Sőt, számos olyan vonással rendelkezik, amelyek egy nagyvárosi villanegyedre utalnak és nem egy falura és amelyek bizonyára kiváltják a zsidó „mosávkok” irigységét is. Különösen azokét, amelyek a főmegalijja éveiben keletkeztek és illemhelyek még ma is távol állnak a lakópületeitől, míg a beduinfaluban, a modern angol w. c. és tusoló, nemkülönben a faliszekrényes, csempezt mosogatóval felszerelt konyha a lakóház szerves tartozékai.

TEL-SÉVA — KÉRDOJEL A TELEPITÉSI SZERVEK ELŐTT...

Tel-Séva — merész kísérlet. „Próba-falu”. Már ezideig két-két és félmillió forintot fektett az állam építésére és még két milliót számitanak költeni további kifejtéséhez — anélkül, hogy biztosíték volna hatóságaink kezében a kísérlet sikerére, eredményességére vonatkozólag.

A falu jövőjét illetően a tervező hábak még a sötétben tapogatóznak ma is. Kétségek között tételődnek: „Vajon sikerül-e megnyerni a beduinokat a faluban való letelepedésre? Követik-e társaik az első 16 családot, amelyek már beköltöztek házaikba és élvezik egy modern lakótelep összes előnyeit...? A villanyt a csillagos csapokból folyó ivóvizet, amely végérvényesen levette a beduin válláról a vízbeszerzés aggasztó gondjait. A napmelegítő rendszerű melegvíz-szolgáltatás (már több helyen láttunk a házak tetején tartályokat), amely egyesapásra kielméte évszázadokkal elmaradt életformájából a beduin asszonyt és az — mint a falu tanítója mesélte — olyan álmot csodálkozással nyitja ki a meleg víz-csapot, mintha azt, az „Eregeréjszaka meséiből” kilépett csodatevő dzsin varázsolta volna eléje...”

Eljöttében asszonyaikkal, a beduinok nem hiszek a csodákban. Talán azért, mert az elmúlt husz év alatt hozzácsóktak a „csodákhoz” és már semmin sem lepődnek meg. A zsidó állam dinamikus evolúciójával, a szüntelen technikai és civilizációs fejlődésével járó előnyöket, újdonságokat ők is mauekává tették. A traktor, a kombájn, a gépesített mezőgazdaság, az autó, a korszerű egészségügyi szolgáltatás, gyermekeik iskoláztatása — forradalmi változást hozott életükbe.

De a haladás e nagyszerű eredményeit azért is fogadják szívesen, mert azok elfogadása nem járt szükségserűen a hagyományos, a tradíciókhoz ragaszkodó életformájuk teljes felszámolásával. A fakéft húzó tevé nem szorította ki a hernyótalpas traktor, a házióttés vásznat az üzletben vásárolt készru. Persze, azt is veszik, de mellette a gazdasági porogót beduin asszony sem megy ki a diatból. A beduin a zsebrádió időjárás-jelentéséhez igazodva veti el gabonáját —

de a betakarítás után „nyomtatol számárral” csépelik ki a szemeket.

Azonban most, Tel-Séva dilemma elé állítja őket. A beduin falu kérdőjelként mered eléjük, modern villasoraival. Válaszúthoz érkeztek: jobbra, vagy balra menni? Felcserelelni-e végérvényesen a kecskeszőrből szőtt sátrát a kőházzal? Megmaradni vándorló, nomád pásztornépnek, vagy letelepedni, helyhez kötnödni...?

KÜLÖN VENDÉGSZOBA — ÉS ALVÁSI LEHETŐSÉG A HÁZTETŐN...
 Az avatási ünnepségre a Negev távoli, mészsi vidékeiről idesereglett egyszerű beduin

Tel-Séva felavatási ünnepségére összegyűltek a negevi beduinok. (Balra) Chádz Chámid Abu Táhá: „Mecsetre is szükség van a beduin faluban...”

pásztorokat és nemkülönben előkelő sejkjeiket is, egyaránt elkápráztatja Tel-Séva látványai. Elvezetett járják a frissen aszfaltozott utcáit és megbámulják házaikat. Bent, a 70 négyzetméter nagyságú lakás — amelyet a mérnökök a beduinok társadalmi és családviszonyait figyelembevéve terveztek meg — számos meglepetéssel szolgál nekik. Így például az a megoldás, hogy az idegen látogató, a ház külön traktusában álló tágas vendégszobába lép be az utcáról. A vendég előtt rejtve maradhat a ház asszonya és az eladósorban lévő lányok.

A konyhából és a hálószobákból külön kijárat vezet az udvarra és az utcára, így az idegen nem is találkozhat a ház nőnemű tagjaival. Az épület lapos tetejét magas kőfalú mellvéd veszi körül, amely lehetővé teszi, hogy a forró évszak éjjelén, a beduin házanépével együtt a tetőterazon aludjon — anélkül, hogy a járókelők, vagy szomszédok kíváncsi tekintetének volna kitéve. A házat magas falal elkerített 400 négyzetméter területű udvar veszi körül. Az udvar is két részből áll: belső kis udvar a ház mellett és a gazdasági rész, magtárral, állal, istállóval a háziállatok számára.

Tel-Séva külső képe is ámulattal tölti el a beduin látogatókat. A falu központjában üzletház épül. Az üzletekben, amikor majd kinyitnak, minden községi cikkeket, árut beszerezhet a lakosság, amelyekért eddig Be'er-Sévára kellett bemenniük, számár- vagy teveháton. Rövidesen megnyitják a falu kávéháza, vendéglője, az egészségügyi rendelő, a gyermek- és csecsemővédelmi otthon és a kulturális. Épül az alapfokú iskola és az ipari szakiskola is. Ez utóbbiban a felnőtt lakosságot képezik majd ki ipari szakmákra.

A MUCHTAR A MECSETET HIÁNYOLJA

— Mi hiányzik Tel-Séván? — kérdezzük

MORDECHAJ BENTOV sikunigyi miniszter a falu felavatásán

Hadzs Chámid Abu Táhá, a falu muchtárjától.

— A mecset. Szóvá is tettem a hiányosságokat az ünnepségen, beszédemben. De „Abu Mordecháj” (értsd: Mordecháj Bentov sikunigyi miniszter) megígérte, hogy rövidesen elkészítik a mecset tervét is. Azt kérdezte tőlem, melyik fontosabb: további 27 ház építése, vagy a mecset. Azt feleltem: „Az új házak felépítése, mert fontos, hogy a falu benépesüljön és megerősödjön. És ha Allah látni fogja, hogy sokan élnek itt, de nincs imaházunk, — gondoskodni fog mecsetről is...”

— Mi az oka annak, hogy csak 16 család lakik egyelőre a faluban? Drágák a lakások?

— Nem, egyáltalán nem drágák, 20 ezer fontba kerül egy lakás. De csak ezer fontot kell befizetni, a többit 25 év alatt, bankköl-

lan volt földjük sorsa. Attól tartottak, hogy ha beköltöznek a faluba, elveszik tőlük az eddig megművelt, távoli területeken fekvő földjüket. Mivel, ma, a faluavató ünnepségen a földhatóság képviselője ígéretet tett arra, hogy továbbra is megtarthatják földjüket, az elosztási aggodalmaikat és ösztönzőleg fog kihatni a letelepedésükre. Meglátják: Tel-Séva egy pár év alatt nem beduin faluvá, hanem a Negev első beduin városává fog fejlődni. Ez a fejlődés útja — akár tetszik, akár nem a maradé gondolkodású öregeinknek...

Hasszán Ibrahim Abu Hail szők farmer-nadrágos, kockás inges, sötét napszemüveget viselő, 25 éves fiatalember. Kifejezően beszél héberül — mint a negevi beduin ifjúság leg-többje. Textilgyári munkás Dimonán.

— Mi a véleménye Tel-Séváról?

— Akár ma beköltöznek. Sajnos, nem tőlem függ, hanem apától, aki hallani sem akar a faluról. Péntem nincs és nőstül előtt állok. Előbb össze kell hoznom az ötezer font „mohárt”, hogy elvehessem feleségül menyasszonyomat, akivel 10 éves korunkban eljegyeztek szüleink. Irigyeljük a zsidó fiatalokat. Nem kötik guszba a kezüket és ha eljön az idejük, szabadon dönthetnek sorsukról, jövőükről. Mi fellábal még a multban élünk...

— Nézzen itt körül, az ünneplő tömegben — mutat széles mosdulattal a sétáló társaira. — Nem lát egyetlen asszonyt, vagy felnőtt lányt közöttük. Nem jöhetnek ki a férfiak közé. Így nyomják el a fiatalokat az öregek, ostoba babonákhoz, előítéletekhez, tradíciókhoz makacsul ragaszkodó parancsuralkokkal. Azért félnek Tel-Sévától is, mert tudják, ha a fiatalok itt telepsznek az végleg kieszik a kezükből, uralmuk alól és megdől a hatalmuk felete.

Helyet adunk egy ellenzéki hangnak, az idős himlőverte arcú Mohammed Abd El Kárim véleményének is:

— A falu szép, de mégsem költöznek be. Az asszonyok civakodása miatt. Most, ha az asszonyok összevesznek a szomszéd asszonyaival, fogja az ember a sátorfáját és továbbbáll. A faluban lakó ezt nem teheti: nem veheti hátára a házat.

— Megmondom: A mai napig bizonyta-

csönként letörleszteni. És aki majd 10 évet töltött el a faluban, annak négyezer fontot elengednek. Miért ingadoznak a beduinok?

— Megmondom: A mai napig bizonyta-

Ketten beszélnek

— Tudom, kiről akar beszélni.

— Azért sem... Nem beszélünk róla. Elhatároztam, hogy meg sem említem a nevét, ki se mondom. Egyszerűen nincs. Rossz álom.

— Valóban nem akar róla beszélni?

— Nem. Nem ütöm lovagát, nem akarom, hogy szerepeljen a neve, hiszen a vak is látja, hogy csak azért csinálja az egészet, hogy sajátja legyen.

— És a meggyőződés?

— Miféle meggyőződés diktálja, hogy helyeseljem, amikor a népem hátatömadják, ártatlan embereket legyilkolnak, bombákat vetnek dolgos kibucokra, gyerekházakra és polkolgépét robbantanak egyetemi kávéházakban?

— Bizonyára úgy értette...

— Nem érdekel a magyarázata. Akárhogy értette az ellenséggel szövetség. Arafat barátja jót ruhóg a markába, neki ilyen propagandáért súlyos milliókat kell elkölteni valamelyik olaj-hercegség pénzéből. Így nyugodtan zsebrevehetja, sőt beírhatja tételként, hogy fizetett érte.

— Csak nem gondolja, hogy tényleg fizetett?

— Az, hogy én mit gondolok, mellékes, de mit gondolnak a legyilkoltak hozzátartozói? Mit gondol egy egész nép? Meddig tűrheti egy nemzet, hogy visszacsússzanak a demokráciával.

— Ismeri a régi közmondást, hogy kutya-

ugatás...

— Itt nincs szó égről, legfeljebb égbekállító gaztettől, amit előre megfontolt módon, szorozatosan követnek el Izrael ellen, anélkül, hogy bárki is felelősségre vonná érte.

— Hallja, hogy mit mondanak: elferdítették a kijelentését.

— Ez sem igaz. Ő ferdit „mindig és mindennütt. De jól teszi, ha megengedik neki.

— Képvisele. Védi a mentelmi jog.

— Már olyan is volt, hogy valakinek a mentelmi jogát nemzet-ellenes tettet felüggesztették.

— Es mit csinálna vele?

— Tudja mit — semmit.

— Hat akkor?

— Azt mondanám neki: maradjon szépen ott, ahol ezeket a kijelentéseket tette. Elje ott tovább életét és próbáljon mindig úgy fordulni, ahogy a szél fúj és ha majd nem sikerül — miért pont neki sikerüljön? — akkor adja be kérvényét, hogy alijazni szeretne és várjon évtizedekig, mint más.

— És mit gondol, milyen véleménye volt a kongresszusnak róla?

— Szerintem a legrosszabb. Állítólag Breznyev odasugta Ulbrichtnak: vigyázz, ez előtt az áru előtt egy szót se beszélj, hiszen ez egy kommunista...

(bérczi)

Jó és rossz a tv-ben

Az izraeli televízió most jutott el az átmeneti fázisba a dilettantizmus és a professzionizmus között... ez a valóságos helyzet a napokban a tv egyik vezetője.

Tudjuk, hogy költségvetési nehézségek gátolják a tv-t abban, hogy teljes műsort adjon és ez az oka annak, hogy a technikai lehetőségek is kihasználatlanok maradnak.

Az elutasítás érveit nem győzték meg bennünket. Azt mondták például, hogy a tv igazgatósága nem biztos benne, képes lesz-e az ajánlattevő megfelelő műsóról programot szállítani.

A közönség meghódítása annál is inkább fontos, mert hiszen a tv nem is olcsó, évi 57 és fél fontos illetéke egyik komoly forrása a tv költségvetésének.

Utóhang a postásstrájkhoz

Írta: KISHONT FERENC

Ugy is mondhatnánk, hogy előhang a következő sztrájkhoz. Minden ugyanis az időjárásról függ.

A postásstrájk rendszerint akkor tör ki, amikor derék levél-kézbesítőink helyét foglalja a postahivatal lépcsője, hogy aszongya: — Kinek van kedve elindulni ebben a hőségben?

Mert tényleg iszonyu meleg volt azon a végzetes vasárnapon, olyan chamszin kezdődött, amelyre még nem volt példa az előző chamszin óta.

Nem mintha a mesterség hétköznapiakon könnyebb volna. A héber levélkézbesítő általában véve szomorú lény, khákhá burkolt és részlegesen borotvált.

Az elmulasztott sztrájk esetében csak az volt a probléma, hogy milyen indokolat lehet találni egy ilyen hirtelen sztrájkra.

Az elmulasztott sztrájk esetében csak az volt a probléma, hogy milyen indokolat lehet találni egy ilyen hirtelen sztrájkra.

Az elmulasztott sztrájk esetében csak az volt a probléma, hogy milyen indokolat lehet találni egy ilyen hirtelen sztrájkra.

Az elmulasztott sztrájk esetében csak az volt a probléma, hogy milyen indokolat lehet találni egy ilyen hirtelen sztrájkra.

A postaisztrájk fejében nemzetgazdasági gondolatok cikáztak: „Ha nem vonom vissza a „de még mennyire“ kifejezést, akkor Ginsburg megint beorganizálja nekünk a sztrájkot... vélekedett a magasrangú állami tőzég.

A kormányzat ekkor figyelmes lett arra, hogy néhány nap óta nem jönnek levelek és kérdezte, hogy mi történt? Ginsburg nyilvános becsúsztatást követelt az embargó megszüntetése előtt.

A tárgyalások a kulisszák mögött teljes gőzzel folytak: — Tíz perc a televízióban négy klóz-áppal — ajánlotta a postaisztrájkot Ginsburgnak.

A tárgyalások a kulisszák mögött teljes gőzzel folytak: — Tíz perc a televízióban négy klóz-áppal — ajánlotta a postaisztrájkot Ginsburgnak.

A tárgyalások a kulisszák mögött teljes gőzzel folytak: — Tíz perc a televízióban négy klóz-áppal — ajánlotta a postaisztrájkot Ginsburgnak.

A tárgyalások a kulisszák mögött teljes gőzzel folytak: — Tíz perc a televízióban négy klóz-áppal — ajánlotta a postaisztrájkot Ginsburgnak.

A tárgyalások a kulisszák mögött teljes gőzzel folytak: — Tíz perc a televízióban négy klóz-áppal — ajánlotta a postaisztrájkot Ginsburgnak.

A kétbalkezes

Írta: KARMELO JOCHANÁN

Mesélők, hogy az angol kormány úlesén James Callaghan belügyminiszter, Richard Crossman felé fordulva, a következőket mondotta: „A kolléga úrnak a balkeze nem tudja, hogy mit csinál a másik balkeze!”

Feltehetően, hogy a római katolikus egyház bíborosai és a vatikáni kúria főpapjai még nem mondták ezt — VI. Pál pápának. Ennyire meg nem fejlődtek a dolgok.

Meglepő, és meghökentető, hogy ahová csak a pápa nyúl, ott valami nem sikerül, és hogy évszázadok óta nem volt talán ilyen népszerűtlen pápa Rómában, mint éppen VI. Pál.

A régi rómaiakról tudjuk, hogy nem nagyon érdekelték őket, hogy a császár jó ember-e, vagy rossz, csak az, hogy szerencsés-e, vagy balszerencsés. A mai rómaiak sem sokkal különböznek öseiktől, és ők is nehezen tudják megbocsátani a pápának — aki többek között a régi császárok címét, „Pontifex Maximus” is viseli —, hogy nincsen szerencséje.

Az sem kétséges, hogy VI. Pál pápa elsőrangú intellektus, aki ezen a téren valószínűleg messze legelőbb elődje fölött áll. A nemzetközi diplomáciának is aligha van nagyobb szakértője nála. De mindez kevés. Valami mégis hiányzik belőle.

Szemmel láthatólag nem képes megbirkózni két elődjének, XII. Piusnak és XXIII. Jánosnak az emlékével. XII. Pius háború alatti szerepét, már alaposan megvitatták. Ma már azt is tudjuk, hogy súlyosan neuraszténias és hipochonder ember volt. VI.

szont nem vitás, hogy aszkétikus alakjával és viselkedésével, szinte a pápaság megtestesülésévé vált, az egyszerűbb hívők számára. XIII. János emberi, bőbeszédű, és különleges egyénisége, néhány rövid év alatt, még a nem hívőknek és nem katolikusoknak is a szívébe lopta magát.

A római katolikus vallás, egyike a legmisztikusabb vallásoknak, és hatását a főmegékre, az évezredekben keresztül, aligha lehet csak racionális érvekkel megmagyarázni. Eppen ezért, a hívők szinte elvárják az egyház fejtől, hogy legyen benne valami misztikus, vallami irracionális. És pont ezt hiába várják el VI. Páltól. Ő valószínűleg jobb olasz külügyminiszter lenne, mint Pietro Nenni, biztosan nagyon jó vezérigazgató lenne egy mammutvállalatnál, de mindez nem elegendő ahhoz a tiszttséghez, amit betölt.

A pápa kétségtelenül sokkal konzervatívabb egyéniség, mint elődje, XXIII. János volt, de ugyanakkor, intellektusánál fogva, tisztában van azzal, hogy szükség van reformokra. Több kísérletet is tett ezen a téren, de csaknem minden esetben a fordítottját érte el.

VI. Pál volt évszázadok óta az első pápa, aki elhagyta Rómát. Mikor első útján itt járt a Szentföldön az még nagy benyomást keltett. Ugyanezt azonban már nem lehet elmondani többi út-hat utazásáról. VI. Pál sürű útjával közelebb akarta vinni az egyházat a hívőkhoz, és ehelyett devalválta a pápaság értékét, a hívők szemében. Évszázadokon keresztül megszokták, hogy annak „aki a papát látni akarja, Rómába kell zárando-kolnia. Kisse kiábrándító egy papa, aki annyit utazik, mint egy amerikai külügyminiszter.

VI. Pál felismerte azt, hogy sokaknak nem tetszik a katolikus egyház nagy luxusa, ezért néhány megszorítást tett, mint például eltörölte, a bíborosok bíbor színű kalapját. Azonban, aki tényleges reformokat akart, azt a kalap nem zavarta, az egyszerűbb hívők pedig ragaszkodtak a szimbólumokhoz. Nemrégiben a pápa kétszáz szentet, akik „nem autentikusak”, törölt a szentek névsorából. A hatás megint megerősítette volt. A reform-pártiak derültek a dolgon, az egyszerű lelkek pedig fel voltak habordva, hogy a pápa hozzányúlt az ő „védőszentjükhöz”.

A két legnehezebb probléma, ahol VI. Pál vihart aratott a fogamzástól pillulák és a pápi nőtlenség kérdése volt. Annal ellenére, hogy az általa küldött bizottság a pillula mellett döntött, a pápa továbbra is eltiltotta a katolikusokat annak használatától. Az eredmény, hogy számos hívő távolodott el az egyháztól, és vezető főpapok is nyilvánosan ellene foglaltak állást.

Körkérdesek bizonyítják, úgy a papok, mint a hívők többsége a pápi nőtlenséget elavultnak és károsnak tartja. A pápa azonban ismét határozottsággal, mellette foglalt állást. Az eredmény, hogy Hollandiában, Németországban, de még Olaszországban és Délamerikában is, százával lépnek ki a papok a csuhából és nősülnek meg.

Nem véletlen, hogy szinte minden hónapban felrepül egy olyan hír Rómában, hogy a pápa súlyos beteg, vagy, hogy buszkomorszába esett és le akar mondani, amire közel ezer éve nem volt példa. Ezek a hírek mögött nem az értesülés, hanem az óhaj áll.

TÁRSAS KIRÁNDULÁSOK
* Európába - Skandináv országokba - Távoklettre
Csoportos repülések:
* EUROPA összes nagyvárosaiba,
* USA-ba, KANADÁBA,
* AUSZTRALIÁBA, AFRIKÁBA
* ROMÁNIÁBA (rokonlátogatás vagy üdülés)
Gyógykúra és üdülés — OLASZORSZÁG, SVAJC, AUSZTRIA ÉC NEMETORSZÁG világhírű gyógyfürdőiben.
* Romániai, csehszlovákiai és magyarországi rokonainak — jegyek gyors és pontos továbbítása.
Ifjúsági nyaralótábor, — kirándulásokkal egybekötött angol nyelvtanítás (Summer school) angliai intézetekben.

CITOUR utazási irodához. T. A. BRENNER 2. (Allenby sarok) Tel: 625959 611755. BESZÉLÜNK MAGYARUL!

Pártot ütött Kórach, Jichár fia... és Dátán és Abirám... és On, Pelet fia, Reuben fia, és odaállottak Mózes elé és még férfiak, Izrael fiai közül kétszázötvenen, a község fejedelméi, a gyülekezetbe hívták, jönevű férfiak. Összegyülekeztek Mózes és Áron ellen, és mondták nekik: Ez elég legyen nektek: Mert hisz az egész község, mindannyian szentek és közöttük van az Örökkévaló; miért emelkedtek hát ti az Örökkévaló gyülekezeté fölé?

(B'midbár 16, 1-3)

A zendülés leírása beszédes példája annak, hogy a Tóra kellemes és kellemetlen dolgokban egyaránt tárgyilagos. Megszoktuk ugyanis, hogy ha lázadás tör ki egy uralkodó ellen, és annak leverése után a történetet az utókor számára feljegyzik, a rebelleket a lehető legszörnyebb színekben igyekeznek feltüntetni. Sípredéktől, a társadalom salakjáról, árulókról, a haza ellenségéről beszélnek, akik nem álltak összeesküvést szőni az uralkodó ellen, de még idejében sikerült az országot ezektől a veszélyes, kártevő elemektől megszabadítani. S mit látunk Kórach esetében? A Tóra valószínűsíti a dicsőítést zengő erőt a társaságot; megteszi őket a község fejedelméinek, tanácsnokainak, jönevű férfiaknak.

Ebből a leírásból Ráv Zalmán Sorotzkin messzemenő következtetéseket von le. „Az embernek sosem szabad elbizakodnia — írja. — Sose mondja azt, nagy tekintélynek örvendek, karrierem csúcsponjtján állok, azt mondom, amit akarok, azt teszem, amit akarok, — mert lám, Kórach a legmagasabb arisztokráciához tartozott, Mose Rábénu édes unokatestvére volt, a frigszékény-hordozó magas tisztját töltötte be, a többi felkelők sem voltak homli jöttment emberek, szedett-vedett népség, hanem törzsek megválasztott vezérei, a legmagasabb bírói fórum, a Sinhedion tagjai, s mégis, az irigység, a hatalmi vágy és a túlzott személyi ambíció megtevesztette őket és lelérték a helyes utról.”

A Kórach-féle akció: az első, politikai értelemben vett ellenzéki mozgalom. Itt nincs szó panszól, nem az ellátást hiányolják, hanem a hatalmat akarják megkaparintani. Az akció mozgatóereje a lenyűgözött hatalmi vágy, minden egyéb csak mellékkörülmény.

Kórach stratégiáját vizsgálva a közepkori kommentátorok arra a következtetésre jutottak, hogy az időzítés szempontjából jól választott. A kéknek lesújtó jelentése után ugyan két javaslat merült fel: visszavonni Egyiptomból, vagy „megmászni a hegyet”, azaz vállalni egy katonai kaland kockázatát. Mose Rábénu mindkettőt elvetette. Ő a harmadik utat választotta: az évtizedes sivatagi helytartást, hogy kihajjon a szolgalelkű nemzedék és helyébe egy új, öntudatos és harcra képes generáció lépjen.

„Ebben a sivatagban esnek el holttesteiket” — ez volt a döntés, a legszörnyűbb ítélet, a kilátástalan és reménytelen jövő. A nép tele volt keserűséggel. Ekkor lépett fel Kórach. A kielégületlen hatalomvágy mindig a tömegek elkieseredésén és kétségbeesésén nyargal.

Egy mozgalomnak ideológiára van szüksége. Kórach a demokrácia nevében szállt síkra. Kol hádát kulám k'dosim, az egész község, mindannyian szentek. A született demagóg ösztönével olyan színben igyekezett magát feltüntetni, mint aki Mose és Áron állítólagos diktatóri elvei ellen veszi fel a küzdelmet, mert ők bitorolnak Izraelben minden hatalmat és rangot. „Miért emelkedtek ti az Örökkévaló gyülekezeté fölé?” Más szavakkal: Ki választott meg benneteket, ki szavazott rátok?

Ezalokkal nem a csöcsélek lázong, ez nem az „érev ráv”, a forradalom alatt kiszabadult egyiptomi börtönföltelek felelősen hordója. Ezalkokkal a mozgalom sokkal veszélyesebb. Ez a megszerzett politikai ellenzék. Az Irás kihangsúlyozza: „250 férfi, a község fejedelméi, a gyülekezetbe hívták, jönevű férfiak”. — szóval kímelkedő, befolyásos emberek.

Az ellenzék távolról sem egységes. Minden csoport más-más okból akarja a kormányt megbuktatni. Dátán és Avirám, Reuven törzsenek vezető egyéniségei nem bírák elfelejtetni, hogy az ő ősiük volt Jákob elsőszülött gyermeke, Törzsi jog szerint övék a vezérség, ehelyett a Lévi törzsből való Mose a vezér és fivére, Áron, a főpap. A kékkel kapcsolatos eset után Mose kiűtetett két törzset de ők újra háttérbe szorultak. A kitüntetett Józua Efrájim törzsből való, míg Kálev — Jada törzshez tartozik, S ki menelt a tábor élén? Náchson, Áminadáv fia, aki szintén Jada törzsből származik. Az ő törzsiük, — az elsőszülött törzse — teljesen kimaradt a koalícióból. Még egy adminisztratív tárcát sem kaptak.

4 Új Kelet 1969 VI. 13.

A HETI SZIDRA

Igy alakult ki az ellenzéki front. Irigység és a Lévi törzson belül a kismérettű és háttérbe szorított Reuven törzs féltékenysége és nem utolsósorban az elkieseredett nép zugolódása. Ebben az együttesben vezényel Kórach.

Ráse elismeri Kórachról, hogy okos volt: Kórach pikéach hájá. Tény, hogy a lázadás számára a legalkalmasabb időpontot választotta és az összes „forradalmi” erőket megszervezte. Mint jó taktikus, nem kezdett frontális támadást. Egyelőre csak azt kifogásolta, hogy Áron lett a főpap. Mose Rábénut nem bántotta. Nyilván arra számított, hogy saját pozíciója megmentéséért hajlandó lesz feladni a fivérével. Ez a bizonyos szálami-taktika, amelyet jóval Kórach után is alkalmaztak.

A szlogánokat is jól megválogatta: szó se róla, ő nem lázadt fel az égi autoritás ellen, ellenzékileg, ő az egész nép körében lévő isteni szentesség nevében beszélt.

A gyakorlati problémákat az alvezérekre bízta. Dátán és Avirám megmondják majd

nyíltan, hogy Mose tévuttra vezette a népet. Lássuk csak, mit üzentek Mose Rábénunak, amikor tárgyalásra hívták őket: „Nem megyünk fel! Nem elég-e, hogy felhóztál bennünket egy tejjel-mézrel folyó országból, hogy megölj bennünket a sivatagban, hogy még urnak is feltölöd magad fölöttünk? Nem is tejjel-mézrel folyó országra vittél bennünket, nem adtál nekünk mező- és szőlőbirtokot; vajon ezeknek a férfiaknak szemét akarod-e kiszűrni? Nem megyünk fel!”

Szóval, Mose ígért, de nem teljesített. Szemük előtt a sivatag, a halál. Folyton csak homokot látnak: a homokot, amely ellepi holttestüket. De Mose Rábénu hitet prédikált. „Ne keressetek utat saját szívetek és saját szemetek után” — hirdeti. Azt akarja, hogy vakon kövessék és hittel teljesítsék a parancsot.

Ilyen körülmények között az „okos” ellenzéknek van mondanivalója.

Mose Rábénu tárgyalásokat folytat Kórach-

STOCKHOLMI LEVÉL

Svéd vállalkozó önmagát nevezte ki Izrael konzuljává

Irtá: SERES GYULA

Mikor Caligula római császár kinevezte konzulnak a lovát, nem gondolhatott arra, hogy egykor majd újra lesz egy állam, amely Izraelnek hívják és amelynek konzuli címe épp oly kerestett státusz szimbólum lesz, mint amilyen az a római birodalomban volt. Többé kevésbé a világ minden állama rendelkezik tiszteletbeli, nem honorált konzulokkal és egy ilyen konzuli cím igen kerestett, mert az általános tiszteletlen kívül, gazdasági csúcspozíciókat is jelenthet az illető tiszteletbeli diplomátának. Izraelnek a nyugati világban nincs konzuli kara, miután az egyes külvetségek valószínűleg jól ellátják a feladatukat.

Talán éppen ez a tény okozta azt, hogy Izrael akaratán kívül szerzett magának Dél-Svédország legnagyobb városában, Malmöben — ha nem is tiszteletbeli, — de legalább egy képzeletbeli konzult egy gazdag nagyvállalkozó személyében. Gösta Johansson hívják az illetőt, akinek a gyalog földi javakon kívül már csak a konzuli cím hiányzott. Egy ilyen cím többek között azzal az előnyvel is jár, hogyha az autóján ott díszleg a mágius CC (Corp Diplomatique) tábla, úgy a rendőrség szemehuny a hibás parkirozókat felett és az illető egy csomó pénzbüntetéstől is megszabadul.

Ez a malmöi vállalkozó egy szép napon megállapította, hogy Izraelnek egyáltalán nincs Dél-Svédországban konzuli képviselete, ami igen komoly mulasztás és ezen természetesen segíteni kell. Egy barátja és tiszteletbeli Helsinborgban magává tette G. J. agyalását és összeköttetésére hivatkozva, megígérte, hogy a dolgot kedvezően elintézi, úgyhogy G. J. rövidesen megkapja majd a Consul Honorairei kinevezést.

A „jövendőbeli” konzul ezt az ígéretet kész pénznek véve az egész ügyet már elintézték is tekintette, CC táblát szerzett a luxusautójára, valamint utasította vállalatának személyzetét, hogy öt ezente konzul urnak szelítsék. A helsinki barát, aki vállalta a „kinevezést”, levelet is intézett Izrael stockholmi követségéhez, amelyben kiomborította egy konzul hiányát Dél-Svédországban és mint leveleiben írja: „Önöknek annyi polgára telepedett ott le”. A konzuljelölt kvalifikációi erre a tisztségre a következők: Több utazást tett már Izraelben, szabad óráiban héberül is tanul és ezenkívül meleg érdeklődéssel viseltetik minden kérdés iránt, ami Izraellel kapcsolatos. A levélről közli még, hogy bizonyos „érdeklődők megbízásából” intézi ezt a folyamodványt a követséghez és még alátámasztani kívánja azt a ténnyel, hogy több arab országnak van Malmöben konzulja, akik a saját érdeküknek megfelelő anyaggal árasztják el a délsvédországi sajtót.

Szemédt fel és szívedet le: így imádkozz. Szemédt fel: mert remélsz, mert te is az ég fia vagy. Szívedet le, hogy szenvedsz, mert porból lettél és porrá leszel.

A haldokló mosolygása halalos ágyán és a menyasszony könnye az esküvői mennyezet alatt megtámasztják rá, hogy milyen erős és milyen gyenge az ember. Milyen erősek tudunk lenni, mikor fájdalmat kell elviselnünk. És milyen gyengék vagyunk, mikor ránkmosolyog az Ur.

hal. Miért kívánod a főpapi állást, hiszen kaptál kóvedot bőven? — kérdi. De Kórach mindegyre nem reagál. Mose az alvezérekhez fordul, de azok nem is akarnak vele szólni.

Egy ut maradt számára: cselekedni. Az ellenzék az ő illetékessége ellen emelt kifogásokat be kell tehát bizonyítani, hogy ő az igaz vezető. Ég és föld fogja bizonyítani, hogy ő a vezér. Aki az égnekre hivatkozva emezt kifogást ellene és a papság ellen, — az éből fogja kapni a választ. Aki a földi ügyekkel kapcsolatban tett ellenvetést, — azt a föld győzteti meg, hogy rossz uton jár.

Mose Rábénu három csoportra osztja az ellenzéket és az Örökkévaló segítségére bízza. Az égi tűz megemészette mindazokat, akik serpenyővel a kezükben a sátor bejáratát várták a főpapi kinevezést. A föld pedig megnyitotta száját és elnyelte mindazokat, akik az egyiptomi jöletre hivatkozva azonnali leleplezt, magas életszínvonalat és bőfogat követeltek. Ugyanakkor kiűrt Isten haragja és elpusztította mindazokat, akik Kórachnál szimpáztáltak.

A sajtó megkülönböztetett figyelmet szentelt a június 5-iki második évfordulónak. Sok mindenről esett szó ezalkokkal: a nyugati partvidék és a gázai sáv arab lakosságának magatartásáról, a Fatach elleni harcokról, a hadsereg helyállításáról, az új terület gazdasági integrációjáról, izraeli sólymokról és galambokról, a négyhatalmi tárgyalásokról és hasonlóról. Figyelmünket mégis a külföldi hangulatváltozásról szóló jelentések kapták meg. Ezek a riportok siránkokkal ellátottak a világ rokonszenvét. Hol a két év előtti együttes, hol a lelkesedés? Hol a tavalyi hő? Sajnos, a világ közvéleménye nem akar megérteni bennünket. A géjűk rossz néven veszik, hogy két év után csanatánk még mindig a Jordán és a Szeva partján állunk. Hogy szinarab-lakta területeket megszállva tartunk. Hogy a területekkel kapcsolatban telenítésről beszélünk és ez esetben a kolonizációval, amelynek ideje — szerintük — rég lejárt.

Aki születésétől fogva két lábál áll a zsidó-síce talaján, nem lovadik meg ezen a hangulatváltozáson. Jól tudja, hogy a gój-világ sosem tanusított megértést irántunk. Nem értette meg a hitünkhez való makacs, irrealis ragaszkodást. Azt, hogy a zsidóságot az emberiség nem akarja megérteni bennünket. A géjűk rossz néven veszik, hogy két év után csanatánk még mindig a Jordán és a Szeva partján állunk. Hogy szinarab-lakta területeket megszállva tartunk. Hogy a területekkel kapcsolatban telenítésről beszélünk és ez esetben a kolonizációval, amelynek ideje — szerintük — rég lejárt.

Két év óta tanult vagyunk annak, hogyan támadt fel a zsidó mult. A változott körülmény létszerűvé tettek a multat. Barakotunk a helyesgyekekkel, a tájjal, az éghajlattal, a fizikai község révén tisztázódnak és megoldódnak olyan problémák, amelyek évszázadokon át fejtelősekként Pregsánban fogalmazta meg ezt az érzést az az előnyös-katona, aki 1967 június 7-én az első között érkezett a Nyugat-Falhoz. Egy amerikai újságíró azt kérdezte tőle, mit értett abban a pillanatban. Ő pedig így válaszolt: Azt éreztem, hogy kétezer év után visszatértem erre a helyre. Más szavakkal: Nemcsak az őseméi és a hely, hanem jómagam is itt jártam és most visszatértem.

Közünk is akadnak széplelek, akiknek fáj, hogy a gój-világ — elsősorban az „új haladók” — nem rokonszenvezik a cionizmussal. Ha a mi renaissance-mozgalomunkat nem tudják közőse nevezőre hozni a divatos szlomagok, ideológiákkal. Főleg a kolonizációs vád miatt bándódnak, és közben elfelejtik, hogy világszerte hatalmas lendülettel kolonizáltak. Számunkra vitán felül áll Erec Jisráelhez való jogunk. A Tóra, a T'nách szármayain jöttünk vissza. Hazatérésünk egyedülálló jelenség. Mint ahogy példa nélkül ősi nyelvünk és kulturánk feltámaszása is.

A vita kedvéért azonban megemlítjük, hogy a kolonizáció súlypontja jelenleg Oroszországban és Kínában van. Az elmúlt 25-30 évben sokmillió ukrán és orosz telepetített át a muzulmán köztársaságokba, Kazachsztánba és Kirgizisztánba. A döntő fázison már túl vannak: a kozákok és a kirgizek saját országaikban már kisebbségben vannak.

Ami a kommunista Kínában történik, arról kevesebbet tudunk, viszont az egyöntetű hírek arról tanuszkodnak, hogy kolonizáció terén — mind a területek nagyságát, mind a lakosság számát illetően — Kína túlszanyalja Oroszországot.

Mindezt csak a vita kedvéért említettük meg. Különböző országépítő munkánk nincs rutinalva approbiációra sem a nyugati sem a keleti intellektuelek részéről. Hitünkhez sem kaptunk approbiációt a letint korok intellektueleitől, mégis ragaszkodtunk hozzá, mégis megőriztük és átmentettük. Izrael államában történelmi igazságszolgáltatást és jövetelet látnak. Jogunk van saját földdarabhoz a Nap alatt, s több mint háromezer éve tudjuk, hogy ez a földdarab itt van, ahol most élünk.

A m

A június 1-iki... után, egy szomorú... azonnali: ahhoz, ha... Elyse-palotába, d... nek is... Igazi demokratik... laszások tisztaság... férhet, mindig vár... De arra, amit a... lasztás első forduló... történelemben... Már a nyitány... választók, akik v... elsőprő győzelem... ban megígírt rend... leforgása után, elk... második meglepeté...

D

A világot és a... kori zsidó h... vele a régi v... Esodlatos kivirág... Ezért döbönt m... ség, a nemtörődöm... hatjuk — a soksz... keltség, amely a... két jellemzi. Hétkö... olyan lehangoló sz... lyet legjobban az... mozikban és az ut... mag, meg az egy... érzékletet velünk... tartó rágasztásra k... a fény és az árny... minden nép életéb... nálunk gyakrabban... és borítja szüke... san hősi korszakára... denestere elég gyá... gában a régi zsidó... miért olyan csunya?

Alant egy olvasó... ment Amerikából... lapban megjelent... vony számára, am... szony körháza jut... le, akibe a jerszül... ezzel kapcsolatban... pszátlatokkal egy... nagy felbőrbordít... ben a rádió mész... fejeit is megszólalt... nyitványt mindegy... rítani. De a nagy... és vérszényen h... tapasztalatból tud... hangu felbőrb... ben a fiatal diák... valóságot tükröz... jölsimert izraeli h... tökéme a másokra... De hadd beszélj... fiatal amerikai diák... — s ez megint es... fény javára sz... amel' nek ilyen fiat...

P

énteken ápr... óra től — a Kikár... állapotban lévő... hogy Orvos fia... méltatta Fegyelm... lajdonsághoz f... teni rajta. Ezt f...

VIGYAZZ!... KESZ!!!... RAJT!... (L'Express)

A második forduló előtt

A június 1-iki, francia elnökválasztások után, egy szomorú tanulságot vonhatunk le azonnali ábrázolástól, hogy ki kerüljön ma be az Elysee-palotába, döntő szava van Moszkvának is.

Igaz demokratikus országokban, ahol a választások tisztaságához semmi kétség nem férhet, mindig várható valamelyes meglepetés. De arra, amit a legutóbbi francia elnökválasztás első fordulójában nyújtott, alig van példa a történelemben.

Már a nyitány is, meglepetés volt. Azok a választók, akik mindössze egy évvel ezelőtt, elsősorban győzelemmel biztosították egy alapjában megintott rendszer uralmát, egy esztendő leforgása után, elkergettek annak vezérét. A második meglepetés a szenátus jelenlegi elnökének szereplése, aki hivataiból tölti be a megüresedett államelnöki tisztet, de akit a közhangulat kitüntetett az ismeretlenségéből és mint esélyes jelöltet a porondra sodort.

Az első forduló befejezése is bővelkedett a váratlan eseményekkel. Pompidou, a gaullisták jelöltje, azoktól, akik „nem”-et mondtak, hogy sábbra gyümölcsöt muszáj neki venni, de több szavazatot kapott, mint várható volt. Poher, a „minden franciák elnöke” feljutott ugyan a második helyre, amelyet mindenki előre látott, de mégis nem érte el a szavazatok azt a nagyságát, amelyet az optimisták vele szemben reméltek. A harmadik meglepetésnek kétség kívül, Duclos a kommu-

nisták jelöltjének szereplése számít, akinek a de Gaulle által szétozított pártját, tíz hónappal a csehszlovák invázió után, sikerült egyből feltámasztani és a régi, dicsőséges évekre emlékeztetően, több mint négymillió szavazatot adott le mellette.

A meglepetések, mindezek ellenére, csak látványosak. Az érdekeltek és a szakértő-megfigyelők, számítottak erre. Pompidou tisztában volt azzal, hogy a szavazatok negyven százalékát fogja elérni az első fordulóban. A volt miniszterelnök, a tábornok első csatlósa ennek érdekében, szinte amerikai stílusban vett részt az elnökválasztási kampányban. Megnyerte magának a közép-pártok vezetőit, akiket Poher elutasított magától. Keresztülkaszálta az országot, utazott autón, vonaton, hajón, repülőgépen, helikopteren, úgyhogy mindenütt ott volt. Fzenkivül egy technika bizottságot is megalapított Moszkvában, amelynek vezetője — a francia sajtó szerint — nem csak technikai kérdésekről tárgyalt a Kremli uraival...

Poher az első fordulóban, kényelmesen, mosolyogva állt új futójában. Husz százalékos szavazatot számított, s minthogy mondott: „indulniak ez nagyon szép”. Elutasított magától minden gaullista közeledést. Mint egy új Roland-lovag, az anti-gaullizmust, a nyugati szövetségesekhez való törhetetlen barátságát és a diszkrimináló külpolitikát megszüntetését, írta ki zászlójára.

Jaques Duclos meglepedett azzal, hogy mind a két ellenfelét a „kapitalizmus képviselőinek” nevezte. „Az egyik tizenkilenc, a másik egy híján husz...” — mondotta. Fnyí volt az egész. Ameddig meg nem jött Moszkva utasítása...

A második forduló előtt, a helyzet teljesen megváltozott. Pompidou úgy érzi, már kezében van az Elysee-palota kulcsa. Ő az V. Köztársaság második elnöke. Biztosan ül a nyeregben és már nem kell futkórnia egyik falutól a másikig, elegendő, ha úgy tesz, mintha érdekelnék a szavazatok és a látszat megőrzésére néhány fontosabb helyen választási beszédet tart. Annál kezdené meg azonban

mégis magára vállalt, hogy felajánlotta riválisának, becsületben vonuljon vissza a második forduló előtt.

Poher azonban, úgy tűnik, erre a második összecsapásra tartogatta minden erejét. Először is a leghatározottabban elutasította a visszavonulásra szóló ajánlatot. Ha elfogadta volna akkor az a fura helyzet állott volna elő Franciaországban, hogy a gaullistáknak a kommunis-tákkal kellett volna megküzdödniük. S ebben az esetben, úgy nézett volna ki a dolog: nincs más választás, mint a degaullé-párt, vagy a káosz.

Poher — úgy tűnik — hosszú távra dolgozik. Mindenesetre meglesz minden lehetősége teljes vértetben veszi fel a harcot a második fordulóban. Most ő az aki támad, végig utazza egész Franciaországot és olyan keményen megy bele a küzdelembe, amelyet egy élet-halál harc megkíván. Lehet, hogy magában számít arra: mégis elbukik. De a Pompidou uralomnak is vége lesz egyszer és akkor már mint harmadik párt, középben a gaullisták és a kommunis-ták között, akar hazája szolgálatára állni. Ezzel a célkitűzéssel a végleges bukás, felér egy nagyszerű győzelemmel.

Más a kép a kommunista pártban. A parancs megjött, távol kell maradni a második fordulótól. Máskor, ilyen esetben szabad kezdet adtak a választóknak. Most azonban még sem szabad nekik jelenniük az urnák előtt. Nehogy valaki gondolkodjon, melléveszzen és a szovjet-barát nagykapitalista jelölt helyett, a nyugat-barát kispolgárra adja le szavazatát...

„Az Elysee-palota — börtön”. Ezek a súlyos szavak, magától Pompidoutól származnak. Az ő szavai. Amikor, az első forduló során elhangzottak, még nem lehetett tudni, mire is gondol tulajdonképpen. Ma már azonban ez a meghatározás, nem olyan retorikai színtéri és nem is olyan rejtélyes többé. Ma már többé-kevésbé azt is lehet tudni, ha Pompidou-nak sikerülni fog vasárnap bejutnia az Elyseebe, kik lesznek a börtönőrök...

Dr. KUNDA ANDOR

Don Quijote harca a tökmag ellen

Írta: SALAMON MIHALY

A világot és a zsidó népet is az újabb-kori zsidó harcok, az izraeli katona és vele a régi zsidó hősiesség feltámadása és esodlatos kivirágzása foglalkoztatja.

Ezért dőbent meg bennünk a közömbös-ség, a nemtörődömség, sőt — nyugodtan mondhatjuk — a sokszor vállvonogató semmire-tekintés, amely a front — sőt a front — életünk jellemzője. Hétköznapjainkat mindez sokszor olyan lehangoló szürkéséggel borítja be, amelyet legjobban az ifjak és öregek által a monokban és az utcákon szédítőbált tökmag, meg az egyéb „gárinimok” hulladéka szürkülettel vetünk. A tökmag egykedű és ki-tartó rágesálása közben nincs időnk úgy látni „odsfügyni”. Az a benyomásunk, hogy a fény és az árnyék váltakozásában, amely minden nép életében megtalálható, az árnyék nálunk gyakoribban homályosítja el a fényt és borítja szürke takaróját életünk esodlatos-hósi korszakára. Az ember Izraelben mindenesetre elég gyakran kénytelen feltelni magában a régi zsidó kérdést: „Ha olyan szép, miért olyan csunya?”

Alant egy olvasónak. — A jeruzsálemi egyetem Amerikából jött diákjának — a nagy déli lapban megjelent levél fordított le az olvasó számára, amelyben egy beteg öregasszony kórházba juttatásának a történetét írja le, akibe a jeruzsálemi utcán lüktött bele, az ezzel kapcsolatban megélt kalandokkal és tapasztalatokkal egyetemben. A közvéleményben nagy felháborodást keltett panaszos levél ügyében a rádió másnap az illetékes hatóságok fejét is megszólaltatta és persze, hogy a bizonyítványt mindegyik megpróbálta megmagyarázni. De a magyarázatok nagyon sánadtan és vérszegényen hatottak. Mindenki érezte, tapasztalathoz tudta, hogy a nagyon komoly hangú felhívások iramszavarázatával ellentétben a fiatal diák leveleiben előadott tények a valóságot tükrözik, mert úgy hasonlítanak a jóismert izraeli hétköznapokra, mint egyik tökmag a másikra.

De had beszéljen helyettem a legidősebb fiatal amerikai diák, zárójelben legyen mondva, — s ez megint csak a zsidó ifjúságból áradó fény javára szól: — boldog lehet az a nép, aminek ilyen fiataljai vannak.

Pénteken, április 18-án délután félhárom óra tájt — írja leveleiben a fiatal diák, — a Kikár Cionnal egy nagyon rossz állapotban lévő öreg nénikét pillantottam meg. Orvos fia vagyok, mindjárt láttam, hogy beteg, de a járókelők közül senki sem méltatta figyelemre. A szomszédos üzlet tulajdonosához fordultam, hátha tudna segíteni rajta. Ezt felelte: „az öregasszony bo-

lond, mindjárt sábbát lesz, menjen fiam szépen haza, pihenj”. Mepróbáltam a nénikét hazatárogatni. Közben észrebe jött, hogy sábbra gyümölcsöt muszáj neki venni. A gyümölcsösboltban egy rendőrt pillantottam meg. Kértem, csináljon valamit. Amerikában, mondtam neki, ilyen esetben a megfelelő szervek fordulunk és az emberek belüli inférkedik. „Hogyan hasonlíthatja össze a mi szegény kis országunkat Amerikával?” — volt a felelet. Mondta, hogy nem tehet semmit, nem az ő dolga, de ha kedvem van, forduljak a Migrás Háruszimon lévő rendőrkapitánysághoz. Kint az utcán még egy jesivabóherit is megkértem, segítsen az öregasszonyt hazatárogatni. Nem teheti, mondotta, mert nagyon siet.

Végre nagykezrem a Rsv Kuk utcán lévő lakásához érkezünk el. Az asszony lázas volt. Elszaladtam a szerinte illetékes orvosi rendelőbe. Az zárva volt, az előkerített gondnok azt mondotta, hogy a rendelő orvosa egy hónappal ezelőtt meghalt. Elsiettem a Strauss-utcai Kupát Cholimbá. Az ott ülő férköpényes, kápis básika nem volt orvos, valami felügyelő volt, aki sajnálatos közölte, hogy „innen nem lehet orvost küldeni”. Ajánlotta, hogy siessenek, ha az asszonyt kórházba akarom juttatni, mert rövidesen beáll a sábbát és mindentűt zárt ajtókra találak. Aztán visszautált a helyére az előtte lévő szent könyv tanulmányozására. Számot vetettem az aprópénz állományommal, hátha egy taxit kerithetnék, de a pénzemből nem futotta. „Vegyen trempet” — mondta az öreg bási nagy jóakarattal és ismét belemerült az előtte lévő könyvbe.

Visszasiettem az öregasszonyhoz, aki egyre rosszabbul érezte magát. Arca falféhr volt és inkább hasonlított egy csontvázhoz, mint élő emberi archoz. Utközben egy magvakat rogotató rendőrbé lüktöttem. „Nem vagyok szolgálatban”, — felelte, mikor a sztorit neki elmondottam. Ajánlotta, hívjam fel a Mágén Dávid Ádomot, a 102 telefon-számon. Elrohantam a főposta épületében lévő nyilvános fülkéhez. Vettem három tanust. Az egyikkel a 102 számot tárcsáztam fel. A fülkétől jelentkeztek. Aztán a telefonkönyvben megtalált 101 számot hívtam. A Mágén Dávid Ádom központjából közölte, hogy ambulánst csak orvosi rendelre küldhetnek ki. „De az öregasszony állapota perceről-percere romlik” — mondotam kétségbeesve a telefonba — mindhiába. Az utcára kilépve megint egy rendőrt pil-

lantottam meg. Közlekedési rendőr volt, behatárolt, mondtotta, hogy nem hagyhatja az ő úrhelyét. Tanácsára mégis a Migrás Háruszimon lévő kapitányságra szaladtam el. Ott két rendőr üldögélt. A fiatalabb azt mondta: „Ilyen problémákkal nem foglalkozunk”. Azt kérdeztem: „Hogyan, az élet és a halál problémájához a rendőrségnek semmi köze sincs”? A fiatal rendőr erre mégis felvonta a M. D. Á.-ot. Ugyanazt az elutasító választ kapta, mint előbb én. Közben az idősebb rendőr azt kérdezte: „mi-lyen rokona az öregasszony”? Mondtam neki, nem rokonom, csak emberbaráti érzésből próbálok segíteni rajta. Ezt felelte: „Má' lóphát löché”? Mit törődik vele. A végén három inspekcios orvos nevét és telefonszámát adtak át nekem. Kértem, engedjék meg, hogy a telefonjukat használjam. Nem engedtek.

Visszamentem a főpostára. Az elsőnek felhívott orvos azzal hozakodott elő, hogy gyermekorvos, a második, hogy nincs autója a harmadik, dr. Dánon végre a történetet meghallva, hajlandó volt kijönni. Rossz szívritmúsdét konstaltál az öregasszonynál, elvitt kocsiával a főpostára, kezembe nyomott 40 asort, hogy most már rá való hivatkózással hívjam fel a M. D. Á.-ot. Sőt este volt, mire az ambuláns kijött. Akkor meg a szerencsétlen öregasszony makacsolta meg magát, mert szombatban nem volt hajlandó utazni. Csak az orvos rábeszélésére, hogy „pitiúch nefes”-ről van szó, volt hajlandó engedni magát a kórházba szállítani. A „Sáaré Cedek” kórházba érkezve, a történetet meghallgatva, az ápolónő megkérdezte tőlem, mióta vagyok az országban. Mondtam, hogy fél éve. Mire ő mosolyogva felelte: „Igy már megertem az eljárását”. Az öregasszonynak nyújtott elsősegély mindenesetre öt órát vett igénybe.

Érdekes, hogy a kollégák az általam elbeszélte esetet mind hasonló történetekkel toldották meg, de közben mindegyik a vállát vonogatta jelentette ki: „Ez már így van, mit lehet csinálni”. Viszont nehéz felbogni a különféle emberek szörnyű közömböségét — fejezi be levelet a fiatal diák és még hozzateszi: „Hogyan gondolhatunk arra, hogy ezzel a felfogással tömegeljiját fogadjunk be?”

A levél, azt hiszem kortörténeti dokumentum. Ha száz év múlva az állami könyvtárban egy történész rábukkan, elamulva fogja szemét a kék színű jeruzsálemi

égre függeszteni. „Lássuk csak, mikor is volt ez? 1969-ben? Az újból feltámadt, önfeláldozó zsidó hősiesség, bátárság és a világra szóló győzelem idején? I lehetetlen!”

Persze, hogy hét vége felé az emberek tárdadtak, a hajnalról éjfélig szolgálatban lévő rendőrök meg különösen. Az idegekkel érő nehéz napok következtében az emberek hajlamosak a közömbösségre. De ilyenkor gondoljunk egy percre a Suez-menti hőseiben élel-napal mereven és kitartóan figyelő fiatal katonákra, — a nabariai kis Klein-fura, a bne-bráki Dáhan fura, meg a Landau gyekekre, a kis Stein fura Haifáról, a 43 éves, három-gyermekes őrmesterre Beér-Sévárol, vagy a gyerekarca Ben Jona fűhadnagyra, Amicháj mosávból, és a többiekre, akiknek neve és arca mostanában az álmainkat rögatja. Milyen odaadón siettek a többieknek is segítségre az állandó résenállás közben is, míg végre a mindig hősiessen megfontomodó őszimel-nősség valamelyik orvlövésze odaátról, le nem terítette őket.

A közömbösség és nemtörődömség vezetése-sében dönthet romlába egy népet a fejlőd-lemetesebb ellenségéül is. Madách Fűrészi-nak a gullait a rabzolva jóslata szerint a bom-mok fogja a végén betemetni, a mi életmű-vünket. Isten őrizzen, — ha ezen az uton megyünk tovább, — a vétkes közömbösségünket jelképező tökmag-kupacok.

Dáján tábornok a L'Expressben közölt multikori interjújában nagy büszkeséggel szö-gölt a Szinájban vándorló háromezer év előtti kis beduin törzsről, amely a barbár világnak a felebaráti szeretet eszméjét adta. Jó lenne utána nézni, vajon nem bolyong még belőlük néhány ott a Szináj-sivatásban? Vagy a fiatal amerikai zsidó diák talán éppen ezeknek a ma-radéka volna?

A velem olyan közeli lelki rokonságban lévő öreg jeruzsálemi boltosnak, meg a jesiva-bóchernek, de a heti szidrá tanulómozgó kápis kórház-felügyelő bácsinak is külön üze-nem: az emberiség a szombat közeletével is pontosan úgy kötelezi a zsidó embert, mint egyébként. Sőt. Azt hiszem, Jesjáhu próféta, könyvének mindjárt az első fejezetében, egye-nesen ezekhez a zsidókhoz szól, amikor azt mondja, hogy az ilyenfajta magatartást kö-vető szombatokban és ünnepeknél a jó Istennek semmi öröme sincsen...

ISADORA — Hod mozi

Az év legnagyobb filmje lehetne. Nem az Isadora Duncan alakjának megfilmesítése nagyobb erőfeszítést, jobb forgatókönyvet érdemelt volna. Ő a huszadik század első negyedének egyik legnagyobb színpadi egyénisége. Neve Eleonora Duse és Sarah Bernard mellett tündököl.

Isadora Duncan életéről halála után negyven évvel készült el naplója alapján a forgatókönyv. Nem érdemel egyes osztályzatot. Nem tudjuk meg például azt, hogy Isadora

fiúre és hűga szintén a táncművészet nagy uttorói voltak. Ehelyett apró, elhanyagolható részleteken lovagol a forgatókönyv és nem tapint rá a lényegre. De hát egy ilyen nagyszéri ember és művészi jelenség életrajzi filmjét nem lehet elrontani, még a legnagyobb ügybizalommal sem. A nézők elbűvölve tekintenek a vászonra, amelyen Isadora Duncan csodálatos élete pereg.

Bár Isadora mindössze 49 évét élt, elmondhatatlanul sok élmény fűződik nevéhez. Nagy élete volt. A modern színpadművészet egyik megteremtője, Gordon Craig volt egyik szeretője, tőle származott elsőszülött gyermeke, míg a másik gyermek apja, a multimilliomos Singer varrógépgyáros volt. Férje csak egy volt, egy orosz költő. Két gyermekét autószeren cséltenség érte és ezt a csapást soha nem heverte ki Isadora. Egész életében arra törekedett, hogy páratlan művészetét továbbadja, tanítsa gyermekeket. Ezt a pedagógiai tevékenységét, amely élete egyik legdöntőbb cselekedete volt, valóságos életcélja, a film ro-

mantikusan, minden lényegét elkenve, tárja a néző felé. Életét egy nizzai autózás során veszítette el. Nyitott kocsin rohogott, amikor sálja rátekeredett az autókerekre és megfojtotta. Amikor a tragédia történt, 1927 nyarán, jelképesnek tartották halálát, hiszen Isadora táncművészetének külső eszköze volt mindig a hosszú, lebegő sál a nélkül soha nem lépett színpadra.

A film rendezése, forgatókönyve sok kíváncsivalót hagy maga után. Mégis nagy élmény. Ezt nemcsak egy kivételes emberi élet felelevenítése teszi, hanem a címszerepet játszó Vanessa Redgrave zsenidíjtása is. Vanessa Redgrave-eről eddig is a legjobb véleményvel lehetett a néző, de amit ebben a filmjében nyújt, az magábanálló, arra sokáig emlékezni fognak az emberek.

Ő az egyetlen, aki igyekszik megérteni Isadora lelkiéletét, aki tömpti az a barso-gást, amit a forgatókönyv és a rendező követel, táncművészte pedig meglepetést kelt. Csodálatosan érzékelteti Duncan táncművészetét. Nem kétséges, hogy a film nagy sikert arat. Mert gazdag, sokat nyújt és csodálatos emberi élet körvonalait ismerhetjük meg belőle, egy egyedülálló színészi alakítás kíséretében.

Kár, hogy a nagy anyagi befektetés ellenére, a hibák elorozzák az egység és elismerés lehetőségét ettől a filmalkotástól.

MIELŐTT JÖN A TEL Chen mozi

Háború végefelé, majd a felszabadulás első idején játszódik le ez a film, egy angol zónában lévő átmeneti tábor a színhely, ahol ki-válogatják az embereket, ki megy nyugatra, ki tart a délkeleti európai országok felé és aszerint küldik vagy Freistadiba, az orosz zónába, vagy Linzbe az amerikai részbe.

A tábor vezetője egy angol rokkant őrnagy, aki nehezen boldogul a sokfajta átvonuló népséggel és megfelelő tolmácsot keres. Még is találja tolmácsát, egy bíbjas orosz fickót, aki minden nyelven ért, aki mindent elintéz, aki az életet mindig a könnyebbik végén fogja meg. Az ifjú virágzó fellelkeskedelmét bonyolítja le, pénze, szép szeretője van, vig és kedves. De egy napon az oroszok felfedezik, dezertőr katonának és kéri kiadatását.

Az őrnagy lelkiismereti válság elé kerül, ő végül is kiszolgáltatja a bíbjas csirkéfogót az oroszoknak.

Bár a film kicsit statikus, lassú ütemű, ragyogóak a párbeszédek, szellemesek, okosak, politikailag éretek. Az igazi vonzerőt Chajim Topol képviseli, a dezertált orosz katonára szerez. Milyen tünteményszerű tehetség! Milyen természetesen bájj és humor a jellemzője! Nagy színész lesz belőle. Illetve már az, de egészen biztos, hogy még abban az esetben is, ha ez a film nem kelti fel a világ érdeklődését írta, a hozzáértők gondoskodni fognak róla, hogy más szerepet adjanak neki, jobb, liktetőbb, nagyobb sikerre hivatott filmben.

Topol partnere David Niven és Anna Karina. Bár David Niven korrektili formálja meg nehez, ellentmondásos szerepét, mégis csak statisztál Topol mellett, aki ennek a filmnek az igazi sztárja.

ZOLTAN DEZSÓ

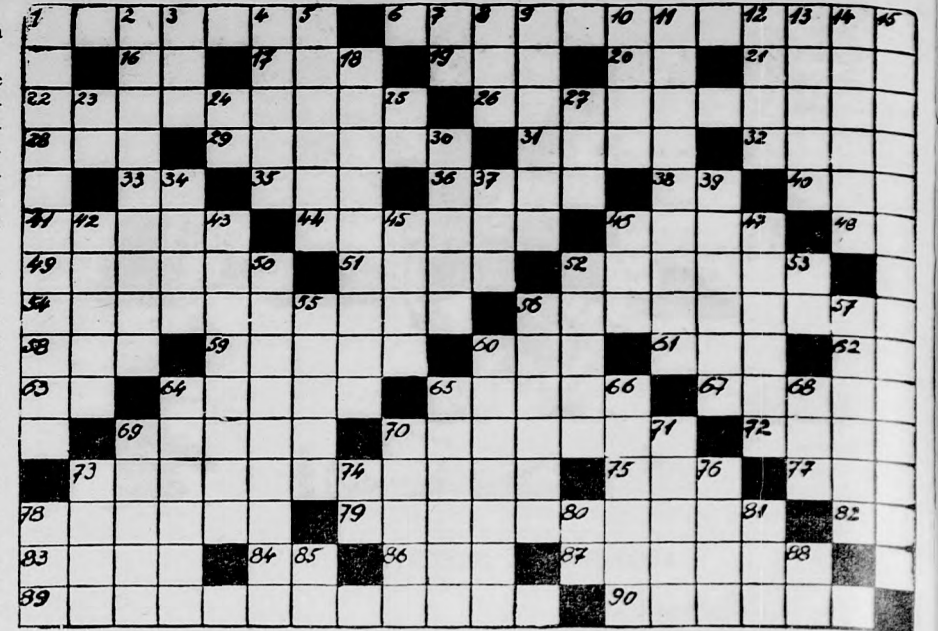

SPIEGLER VERA KIRJÁT BIALIKBAN

Spiegler Vera első egyéni tárlata a Híztadrt kirját bialiki kulturházában, figyelemreméltó művészi esemény, melynek megtekintése eltelten megér egy kis kerülőt és fáradságot. Spiegler Vera a természet rajongója, a galili fák, a chulei mezők szerelmese, akvarelljeiből nyugtató derű és tökéletes harmónia árad. Olajfestményei komorabbak, melyeből jövők. Izraeli tájképeivel különös kontrasztot képeznek emlékeztető festett szlovákiai parasztfigurái és a Gyetva-környéki panoráma máshangulata színei. A kiállítás néhány szürrealista, de nem teljesen absztrakt kompozíciója egészíti ki. Különösen megható a „Dakár”, az elsőly-hedyl tengeralattjáró vizalati víziója (7). A tárlat június 15-én zárul.

(sz. i.)

6 Uj Kelet 1969 VI. 13.

Vizsintes: 1. Naprendszerünk legnagyobb bolygója. 6. A televízió új vezérgazgatója, tel. név, első kockában duplahangzó. 16. Házörzö. 17. Fenyítő eszköz. 19. Nem hiába keres. 20. Vissza: német személynév névmas. 21. A kukorica, kender, dohány, stb. szára. 22. Jótékony, emberbaráti. 26. Angol hadvezér, 1769—1852, porosz segítséggel Wterloonal megverte Napoleon hadseregét. 28. Hangszer fele. 29. Zenei kifejezés, a. m. (igen) lassan. 31. Görög összetételben, valamilyen betegség, korral való kapcsolatát jelöli. 32. Vissza: sürgös a dolga. 33. Latin csont. 35. O. N. A. - 36. Serleg. 38. Fekete festék mássalhangzó. 40. Kevert arc. 41. Kínóó osztályzat. 44. Parkettáncos, eredeti francia helyesírás. 46. Női név. 48. Utóér eleje. 49. Olasz tartomány és székhelye Toscanában. 51. Lábravaló. 52. Kétféres női fürdőruha. 54. Két szó: 1) Achász-eros király felesége, 2) izraeli zeneszerző. 56. Angliában élő magyar-zsidó író, a közelmúltban Izraelben tett látogatást, teljes név. 58. I. T. E. 59. Francia kőszóromantikus zeneszerző, 1838—1875. 60. ... stli. 61. ... ináció, megnevezés. 62. Végtelen lakat. 63. Allóvíz. 64. Románia Kárpátokon túli része (főleg a második világháború előtt használatos kifejezés). 65. A bányászbarban létesített földalatti utak gyűjtőneve, ékezet felcserélve. 67. - A francia forradalom egyik nagy alakja volt. 69. Ekezettel, idő előtt. 70. A szervezet különböző mirigyei által termelt anyag. 72. Férfi-név becézése. 73. Két szó: 1) mondabeli asszir királyné, Ninus felesége, híresek voltak babiloni függökterjei, 2) rangot jelez. 75. Régi, már kihalt germán törzs. 77. Májol. 78. Vissza: portugál tengerész, Brazília felfedezője, 1460—1526. 79. Világhírű hegedűművész, a napokban Izraelben vendégszerelt, teljes név. 82. Két magánhangzó. 83. Izraeli tengerparti város. 84. Csapadék. 86. Betűvel az elején, labdajáték. 87. Jules ... francia író, 1864—1910. 89. Két szó: 1) norvégiai és izlandi udvari költők, 800—1100 közt, a—o, 2) kizsá-nált bérmunkás, kissé jasszosan. 90. Ekezettel, a középkor legnagyobb zsidó szelleme, orvos, filozófus és kodifikátor.

Függőleges: 1. Amerikai zsidó politikus, szenátor, a napokban Izraelben tett látogatást, tel. név. 2. A késő-barokk olasz galán (népies) irányának fiatalon elhúnyt, lángeszű megalapító zeneszerzője, 1710—1736. 3. Becézett női név. 4. Kutyabarátok fizetik. 5. Trópusi palma. Rungalmas vesszőt és hasitékait az ipar felhasználja, székfőanyag. 7. Hamis. 8. G. E. W.

9. Város Szíriában. 10. Állvány, kiszolgáló asztal. 11. Tájéztató, nyelvjárási sajátosság gyűjteménye. 12. Héber számértékben a m.: 300—100—3—400. 13. Fogda. 14. Beethoven-szimfonia. 15. Két szó: 1) francia költő, 1524—1585, a Plétrade nevű költői kör megalapítója, 2) itáliai törzs az ókorban. Főhelyük keletben Alba Longa volt. 18. Két szó: 1) 1950 kilométer hosszú mezopotámiai folyó, 2) elhínti a magot. 23. Tolvajnyelv fele. 24. Dupláza, becézett szülő. 25. Sportoló fele. 27. L. A. A. 30. Egy történelmi korszakból való. 34. Játszma (teniszben), 2—3 betű felszerelés. 37. Betűvel az elején, néger törzs. 39. A virág-takaró belső körének, a pártának levelei. 42. A kilenc görög muza egyike. 43. Történelmi nagytű-név, az egykori orosz birodalom északi-ázsiai birtokainak összefoglaló neve. 45. Víg szá: ... édia, szomorújáték. 46. Betűvel a végén, lúd. 47. Biztat. 50. Hatalmaskodó főúr, övesedmagával a nép fölött uralkodó főúr. 52. Vissza: a Ludolf-fele szám. 55. Mammó ... spanyol politikus, 1880—1940, a spanyol liberálisok vezetője volt. 56. Vissza: Kellen-mann regényének címe. 57. A hanglélek családja tartozó növénynevezés. Szép nagy virágú fűcskák és cserjék, több fajuk szobanövény. 60. Egy meg nem határozott helyen. 64. Elpusztít. 65. Szabó-kellék. 66. Esnás ... a legnagyobb svéd írók egyike, 1782—1846. 68. Tesz. 69. A Mura 60 kilométer hosszú mellék-vezető. 70. King ... kiváló amerikai filmre-zező. 71. Vissza: Amerika nyugati peremén 7500 kilométer hosszú lánchegység. 73. Szeli-mű sport. 74. Te, meg én. 76. Angol csapat, együttes. 78. L. A. S. - 80. Német ú. 81. L. R. B. 85. Indok. 88. Orosz helyesírás.

A 2083. SZÁMÚ KERESZTREJTVENY MEGJEJÉSE:

VIZSINTES: 5. Ascher, 14. Gottfried Keller. 23. Boabdil, 28. Orr, 33. Aharon Jairo. 37. Rohan, 43. Dajákok, 50. Falc, 51. Nemea, 55. Azov, 57. Kenéz, 61. Baker, 69. Amulett, 72. Lourdes, 74. Levante, 76. Sparta.

FÜGGŐLEGES: 2. Logika, 3. Étika, 6. Siena, 7. 1) Cherubini, 2) Apostol, 8. Dendi, 12. Dézma, 21. Alarik, 27. Nordenskjöld, 32. Blasco Ibanez, 33. Ahrimán, 36. Volapuk, 41. Dill, 50. Farel, 59. Trust, 60. Cael, 65. Metz.

NYEREMÉNYKÖNYV: Kosztolányi Dezsó: ARANYSARKANY

UJ KELET SZELVENY 2086 REJTVENYPÁLYAZAT

Név: Cím:

AZ UJ KELET NEW-YORKBAN
REPULOGEPEN KULDIUK NAPONTA (pénteken is)

ELŐFIZETESÍÁR: Fél évre minden nap: 37.- dollár
Fél évre péntek: 12.50 dollár

Előfizetéseket és hirdetések az Uj Kelet részére felvesz:
BUCHSBAUM ENTERPRISES
1563 Second Avenue, New York, N.Y. 10028
Telephone: 628-5771.

Az Uj Kelet kapható a nagyobb new-yorki újságkioszkokban.

New-yorki munkatársunk, Kálmán Kálmán felvesz hirdetések és előfizetéseket lapunk részére, ugyanakkor szerkesztőségi ügyekben is az olvasóközönség rendelkezésére áll. — Címe:

KALMAN KAHAN
601 Ocean Ave. D6. Brooklyn, N.Y. 11226
Tel. 287-8976 6.30 után

Az utóbbi hón-
éget fejt ki az
után jelennek me-
propaganda-íratok
propaganda-íratok
és sajtó szerkeszt-
pagandáirak az a-
ramlító áldozatok
dulattal, akiknek
közniok az imp-
kel, mert, ugye a-
nek, gazdagabbak
juk sincs, mint hát
Az arab propa-
tástan maradna
tásra különböző
jobboldali, valam-
utóbbiak alatt, c-
hívei értendők.
a körök elsősor-
ban tevékenyked-
sartreista és a k-
hetőbb és ahol
antiszemita beáll-
hető. Azonkívül
gyülekezik a Svá-
sok nagyrésze is-
nonból és Kuwe-
ellenére, hogy c-
cialista elveket va-
vezett arab szoci-
„épitnik olyan
átal vezetett or-
socialista elveket.
Az arab propa-
d'étude pour l'
Orient" (Tanulm-
problémáinak ta-
amely most meg-
kiterjesztését a n-
zonnyos németv-
megpróbáltatás Ba-
dezi, ahol azon-
tóság nyomására
gedni végülis egy-
videbhat hűtük.
Bernben rendezte
csolt előadóestet.
cia „Monde diplo-
Monde" hetilapja
szélt, mig magát
„Die Weltwoche"
munkatársai rendez-
Minden álszem-
juk, hogy nem sz-
létevel, aki mint
szereplésével bold-
dást, mind pedig
lefolyása.

Huber üdvözli
hogy már itt az
forrásból is megis-
lényegét. Izrael
az arab államokat
az Egyesült N-
november 22-i b-
szavonulással kap-
Az „Uj Kelet"
U. K.) feláll e-
hogy szeretne néh-
Huber (gúnyos
részkedett az orosz
U. K. (csodál-
lánok? ...
Huber (trámta-
újságírókra) : Ez
lánok.
U. K.: Termés-
vagy a zürichi
izraeli katonák. C-
oroszlánoknak, ha
A berni „Der B-
a tel-avivi kolleg-
telhe-e kérdéseket
relte ezt a kérd-
választ. Engedje
is, hogy kérdések
is elmevünk.
Huber: Kérem.
U. K. : Ha
tisztelik az Egye-
miért nem ismert-
rozatot, amely el-
sát és az önálló z-
Huber: Az egy-
U. K. : Ki a
igazságtalan, vag-
vagy a kuveiti sei-
Huber: Az em-
határozat, amely
embert, igazságt-
joga van hazatér-
kényszeríteni.
U. K. : Ezek
guk van visszat-
az algériai franciák
Roche (egy get

Patkányok között

1. Az utóbbi hónapok során erős tevékenységet fejt ki az arab propaganda. Egyrészt után jelennek meg francia- és németnyelvű propaganda-iratok és az arabok valóságos propaganda-ostrom alá vették a svájci rádió és sajtó szerkesztőseit. S mindezek a propaganda-iratok az arabokat szegény, sajnálatraméltó áldozatoknak tüntetik fel, tele jóindulattal, akiknek nem sikerült még megbirkózni az imperialista-militarista izraeliekkel, mert ugye a zsidók tulerővel rendelkeznek, gazdagabbak és semmilyen más gondjuk sincs mint háboruszkodni.

Az arab propaganda azonban teljesen háttal maradna, ha nem találta támogatásra különböző antiszemita, bal- és szélsőjobboldali, valamint értelmiségi körökben: ez utóbbiak alatt, csakis Sartre és De Gaulle hívei értendőek. Így például Svájcban ezek a körök elsősorban Lausanne-ban és Genfben tevékenykednek, ahol a kommunista, a sartraista és a gaullista befolyás a legérezhetőbb és ahol a kálvínista egyház egykori antisemita beállítottsága még mindig érezhető. Azonkívül éppen a francia Svájcban gyűlekezik a Svájcban tanuló arab főiskolások nagy része is: ezek főleg Szíriából, Líbiából és Kuveitből származnak és annak ellenére, hogy családjuk multimillióos, szociális elveket vallanak. Ez talán az ugynevezett arab szocializmus ideológiai alapja is: tipikus olyan feudális-fasiszta diktatúrák által vezetett országok, amelyekben szabad szocialista elveket sajkóznák.

Az arab propagandát Svájcban a „Groupe d'étude pour les problèmes du Moyen Orient” (Tanulmányi csoport a Közép-Kelet problémáinak tanulmányozására) támogatja, amely most megkísérli az arab propaganda kiterjesztését a német nyelvű Svájcra is, bizonyos németstájiak támogatásával. Így megpróbálják Bazelben is egy eladást rendezni, ahol azonban az Izrael-barát hallgatóság nyomására kénytelenek voltak megelégedni végül egy vitával, amelyen a rövidebbet huzták. Május 22-én este pedig Bernben rendeztek egy sajtófogadással kapcsolatos előadást. Ezen G. Chalont, a francia „Monde diplomatique”, a párizsi „Le Monde” hetilapjának egyik szerkesztője beszélt, míg magát az estét Achmed Huber, a „Die Weltwoche” muzulmán vallásra áttért munkatársa rendezte és szervezte.

Minden állszemérem mellőzésével állíthatjuk, hogy nem számoltak e sorok írója jelenlétével, aki mint egyedüli izraeli és zsidó résztvevővel boldogított amind a sajtófogadást, mind pedig az előadást. Ime, a vita lefolyása.

2. Huber üdvözlö az újságírókat és bejelenti, hogy már itt az ideje annak, hogy tárgyalagos forrásból is megismerhessék az arab probléma lényegét. Izrael 1967-ben orvul megtámadta az arab államokat és nem hajlandó teljesíteni az Egyesült Nemzetek közgyűlésének 1967 november 22-i határozatát csapatainak visszavonulásával kapcsolatban.

U. K.: „Uj Kelet” levelézője (ezután csak U. K.) feláll és bemutatkozik. Bejelenti, hogy szeretne néhány kérdést feltenni.

Huber (gyonyosan): Jé, egy izraeli elmerészkedett az oroszbarátlanságra.

U. K. (tesdálkozva): Vannak itt oroszok?

Huber (rámutat az arab főiskolásokra és újságírókra): Ezek mind harcra kész oroszok.

U. K.: Természetesen. Főleg itt, Bernben, vagy a zürichi repülőtéren, ahol nincsenek izraeli katonák. Csak hogy ezeket nálunk nem oroszlanóknak, hanem patkányoknak nevezik.

A berni „Der Bund” szerkesztője: Huber ur, a tel-avivi kollégánk azt kérdezte, hogy feltehető kérdéseket. Ha ön a zoológiára terelte ezt a kérdést, akkor most megkapta a választ. Engedje meg az izraeli újságíróknak is, hogy kérdéseket tessen fel, különben mi is elmevünk.

Huber: Kérem.

U. K.: Ha az arab kormányok annyira tisztelik az Egyesült Nemzetek határozatait, miért nem ismerték el azt az 1947 évi határozatot, amely eldöntötte Palesztina felosztását és az önálló zsidó állam létesítését.

Huber: Az egy igazságtalan határozat volt.

U. K.: Ki dönti el, hogy egy határozat igazságtalan, vagy igazságos? Ön, Nasszer, vagy a kuveiti sejk?

Huber: Az emberi lelkiismeret. Egy olyan határozat amely földönfutóvá tett egymillió embert, igazságtalan. Minden menekültnek joga van hazatérnie, senkit sem szabad futásra kényszeríteni.

U. K.: Ezek szerint a németeknek is joga van visszatérniük Königsbergbe? Vagy az algériai franciáknak is Algériába? Roche (egy genfi lap munkatársa): Ezek

már beilleszkedtek a társadalomba. Az arab menekültek azonban még lágerekben élnek.

Egy arab: A franciáknak semmi joguk sem volt Algériához, nem volt ott mit keresniük.

U. K.: Már több mint száz éve éltek ott. Ha állandóan a történelmi jogokat fűrkész-nénk, az oroszoknak sincs semmi keresnivalójuk Vladivosztokban, a kínaiaknak sincs Egyiptomban. Békét csak úgy lehet teremteni, ha bizonyos status-quotákat elfogadunk. Az Oder-Neisse határvonalat, a zsidók palesztinai jelenlétét, a kurdok jogát ahhoz, hogy autonómiát élvezzenek Irákkban. Vagy talán mindent mindig csak erőszakkal lehet megoldani? Például azt is, hogy a dicszudáni négerk keresztények akarnak maradni és nem akarnak arab rabságban élni? ...

Huber: Maga, mint zsidó, ne védje a keresztényeket.

U. K.: S maga a mohamedán, ne akarja legyilkolni őket. Vagy az igazságnak mindig egyoldaltalnak kell lennie?

Egy bírfai főiskolai hallgató: Egyiptomi pilóták bombázták városainkat. Milyen jogon?

Huber: Ez hazugság.

U. K.: Lehetséges, Noha nem biztos. Hiszen valahol a jeles egyiptomi pilótáknak gyakorlatozniuk kell. Így például Jemenben is gyakorlatoztak. Gázbombákkal.

Huber: Ez is zsidó propaganda.

U. K.: És arab. Tudmillik libáni és más arab lapok is jeleztek.

Huber: Ezek az imperializmus szolgálatában állnak.

U. K.: Ön szocialista?

Huber: Demokrata vagyok, szocialista alapon.

U. K.: Ön szerint Brezsnyev is szocialista?

Huber: Természetesen.

U. K.: Tudomása van arról, hogy a legtöbb arab államban önt is börtönbe zárnák, mint demokratát és szocialistát?

Chalont: Ez nem igaz.

A „Der Bund” szerkesztője: De mennyire igaz! A közelmben tértem haza Egyiptomból. Az ugynevezett arab szocialista egységet fejt ki. Aki más elveket vall, ugyanolyan veszélynek van kitéve mint, mondjuk, Görögországban.

Huber (az Uj Kelet munkatársához): S ön szerint Izrael egy demokrata állam? Ahol az arabokat bebörtönzik?

U. K.: Ez tulajdonképpen egy sajtófogadás és nekem kell kérdéseket feltennem és nem magának. De nyugodtan kijelenthetem, hogy Izrael demokrata állam. Például Jeruzsálemben megjelenik egy arabnyelvű lap, amely nasszerista elveket vall. Szabadon fejt ki tevékenységét egy arabirányzatu és kommunista elveket valló párt is.

Huber: De az arab szabadságharcosokat bebörtönzik.

A „Berne Tagblatt” szerkesztője: Talán kiténtessék őket?

U. K.: Ön, Huber ur, járt már Izraelben?

Huber: Nem, és nem is megyek. En Németországba sem járok. Nem akarok fasisztákat látni.

U. K.: En már jártam Németországban. Egy teljes nép elítélése szintén fasiszta állásfoglalásra vall. Mellékesen, Nyugaton, a kommunizáción kívül, csak a német neonáci állásfoglalása Izrael-ellenes. S Kairóban elég nagy háborus bűnös láthatott.

Chalont: Ez szintén csak izraeli propaganda. Az arabok nem antiszemiták, csak antionisztaik.

U. K.: S ez ért jelentetik meg a „Mein Kampf”-ot?

Chalont: Azt Angliában is kiadták.

U. K.: Magán szemlék. De nem állami támogatással. S kritikai megjegyzésekkel.

Huber: Izrael nem létezne a nemzetközi zsidóság anyagi támogatása nélkül.

U. K.: Lehetséges. Mindenesetre a pénzt jól fektették be és az országot munkával építették. Egyébként a világ petroleum forrás-

sainak hatvan százaléka arab kezében van. Az arab országok gazdagok és Kuveitben több a Rolls-Royce, mint a világ valamennyi államában összesen. Miért nem fordítják a nemzetközi arabág pénzét az arab nép jólétének feljavitására?

Egy arab főiskolás: Ne szidja az arabokat!

A „Der Bund” szerkesztője: Az izraeli kolléga éppen a sajnálkozását fejezte ki az arab nép szomorú helyzete miatt.

Egy arab főiskolás: A zsidók ne sajnáljanak bennünket.

U. K.: Hiszen azt kívánják tőlünk, hogy foglalkozunk az arab menekültek sorsával: ez nem annyit jelent, hogy sajnálkozunk miattuk?

Huber: Izrael léte agresszió az arabok ellen.

U. K.: Tehát Izrael szíjünk meg létezni?

Huber: Nem azt mondtam.

U. K.: Akkor mit mondtott?

Huber: Palesztinában binacionális államot kell létesíteni.

U. K.: Nem gondolja, hogy ezt csakis a palesztinai arabok dönthetik el? A zsidókkal a tárgyalászatnál? Is semmiesetre sem Ön hivatott erről tárgyalni?

Huber: En mohamedán vagyok.

U. K.: S palesztinai is? ...

Huber: Iélekben. Ezért támogatom a palesztinai arabok harcát. Amig kifűrik a bitó-lókat. Mig megsemmisítik őket.

U. K.: Nem gondolja, hogy piszkos kü-lélke lehet önnek?

Huber: Zsidókkal nem lehet tárgyalni.

U. K.: De legyilkolni őket, lehet? Ha hagy-nák magukat?

Huber: Senki sem beszélt itt gyilkosságrol.

U. K.: Csak megsemmisítésről. Mi a különbség?

Huber: Engedje át a szót más újságíróknak is. Kérem, van az uraknak egyéb kérdésük?

3. A svájci újságírók: Nincs Izraeli kollégánk kérdéseivel egyetértünk.

Az előadás csak félóra késéssel kezdődhetett meg. Másnap a „Der Bund” így nyilatkozott: Izraeli részről helyesen rávilágítottak a politikai megoldások szükségességére, bátor állásfoglalással ...

Dr. R.E.

HEBER SZÓ — HEBER IRAS

MOSE SÁMIR

izraeli patriotizmusra vezérlő kalauza

Írta: GERVAI SÁNDOR

A nemzetközi „Uj Baloldal” propagandája Izraelben is befogadó lelkekre talált. Bármennyire hihetetlen, a szábrek körében is hallható az arab propaganda szótamai, amelyek elvitatják a zsidóságotól azt a jogát, hogy Izrael országában letelepedve, itt önálló nemzeti államot alkosson. Ezzel az érülettel és eltorzult gondolkodással vette fel a küzdelmet Mose Sámir „Chájaj im Jismael” (Életem Jismaellel) című új könyvében.

Mose Sámir számos, szép regényvel hitelesítette már éveket ezeltől azt, amit most ebben a műfajilag rendkívül nehezen meghatározható könyvében, néha indulatosan, néha lelkesedve, néha keserűen, de mindig reménykedve, kifejti.

Sorrasvái mindazokat a kérdéseket, amelyeket az imperialista arab propaganda oly szívesen felvet. Ezek közé tartozik az a kérdés is: hogyan lehetséges az, hogy 1947-48-ban az arabok tömegesen menekültek el falvaikból, városaikból, ugyanakkor a legelhagyottabb, legtovább eső települések zsidó lakossága, életveszélyes körülmények között is kitartott és nem mozdult el a helyéről. Mismár Há-émekek hozza fel példaként Mose Sámir, ahol csak a gyermekeket és nőket távolították el az angolok beleegyezésével és támogatásával, minden fegyverforgató férfi azonban ott maradt és megvédte a kibucot a tulerővel szemben. Mose Sámir ezt azzal magyarázza, hogy az araboknak volt és van hová menekülniük, a zsidóknak pedig nincs. A palesztinai arabok is tudják, hogy pusztá népi létük nincs veszélyeztetve, ha el is hagyják szülőföldjüket és a szomszédos országokba menekülnek, akkor sem történik nagy változás éleikben, hiszen fajtstvéreik közé kerülnek, akiknek ugyan az a vallásuk, nyelvük, kulturájuk, mint nekik.

Frdekes Egyiptomról szóló elemzés. Ebben a hatalmas országban született meg a piramis, amely a dehumanizált társadalomnak a jelképe. Izraelben pedig megszületett az a gondolat, hogy a világ igazi ura — az ember. A kis államok, mint Izrael és Görögország állították az élet középpontjába az embert, Egyiptom viszont a korlátlan zsarnok szolgálatába állította mindenkor alattvalóit.

Az arab lelkiiséget vizsgálva Mose Sámir rámutat arra, hogy a külvilág eseményeivel szemben, amelyben csalódtak, vagy nem a kedvükre való, úgy védekeznek, mint a tán-

coló dervisek. Mesterségesen beletáncolják magukat egy hisztériás lelkiállapotba, amikor már szenvednek és ezzel a szenvedéssel akarják rákényszeríteni a világot arra, hogy teljesítse a követeléseiket. Példaképpen elmeséli, hogy 40 évvel ezeltől, amikor a jaffai reakciós arabok pogromot rendeztek, a vérengzés lecsúszásával elhatározták, hogy többet nem mennek a tel-avivi Járkon-utcán keresztül vezető uton a temetőkhöz, habár ezt a zsidók nem tiltották meg nekik és soha nem intéztek támadást a temetési menetek ellen. Ok azonban saját magukra kiszabták ezt a korlátozást, rákacsolvák.

— Nézzetek, milyen rossz nekünk, már nem is temetkezhetünk, a temetőhöz vezető ut el van zárva, megfojtanak bennünket!

Extázist teremtenek, véresre verik önmagukat, hogy ez megadja nekik az erkölcsi jogosultságot ahhoz, hogy később az ellenségeik vért onták. Mert azt hiszik, hogy az egész világnak kötelessége őket megmenteni, miután szenvedtek, megstiztultak, minden meg van nekik engedve és az önmaguk íránt érzett önsajnálattól elragadtatva, kiáltják:

— Nézzetek, mit tettek velünk? Mészárolnak bennünket, nosza rajta, keljünk fel és mé-szároljuk le mi őket!

Ez magyarázza meg, hogy miért viselik el például oly nyugodtan a Szezi csatorna forgalmának megszüntetését, hogy miért nem hajlandók békét kötni. Az a véleményük: minél rosszabb állapotban vannak az arab menekültek, annál nagyobb reményük van arra, hogy Izrael államát megszüntetik. Különös gondolkodás, de ez a valóság!

Charles de Gaulle-t attól a pillanattól kezdve hogy Izrael ellen foglalt állást, az égig magasztalták, holott volt idő — nem is olyan régen — amikor a tábornok Jákov Cur, Izrael franciaországi követén keresztül, a következő történelmi meghatározást adta tud-tul a világnak:

„Izrael államának a létesítése történelmi

szükségesség volt. A zsidó nép valóban megérdemli, hogy a gyalázatot, amelyet a rovársára nemzedékeken keresztül elkövettek, jóvátegyék. Ki állapította azt meg, hogy a Közép-Kelet kizárólag az arab népekhez tartozik és tilos, hogy más népeknek is legyen helye benne? Mi joguk van az araboknak a világ e részére? A történelem arra tanít bennünket, hogy arab birodalom soha nem terjeszkedett ki az egész Közép-Keletre. Az arab államokat az első világháború után állították fel mesterségesen. Történelmük folvámán az arabok mindig idegen uralom alatt — rómaiak, bizánciak, törökök és az utóbbi időben angolok és franciák kormányzása alatt — éltek. Milyen elv alapján követelik tehát maguknak az egész övezetet? Véleményem az, hogy Izrael kiigazítja még a határait, beleszámítva Jeruzsálemet is és biztosítani fogja a szabad kijáratot a Vörös-tengerhez.”

De Gaulle valaha így is beszélt, de ezt ma már nem idézik, igyekeznek elfelejteni.

A legnagyobb biöffök egyike a „palesztinai arab nép” fogalmának a megteremtése. A „palesztinai állam” a multban egész egyszerűen azért nem alakult meg, mert nem volt, aki megvalósította volna. Az arabok Palesztinát Szíria egy részének tekintették és soha nem akartak ettől a gondlattól megválni. A szíriaiak maguk is Palesztinát csak, mint tartományt tekintették, amely hozzájuk tartozik és önálló államként soha nem ismerték el.

Felvetődik az a kérdés: hogyan történhetett meg az, hogy viszonylag oly sok földet adtak el a török uralom végén és az angol uralom kezdetén zsidóknak és németeknek Palesztinában? A török uralom idején a föltek tulajdonos többsége a török állam tulajdonában volt. A XIX. század végén, amikor a török birodalom rendkívüli gazdasági válságon ment keresztül, elhatározták, hogy ezeket az állami földeket pénzérr eladják. De feltételezték, hogy azokon a területeken laknak is, ezért törvényt hoztak, amelynek értelmében elkobozzák mindazon állami földeket, amelyeket három éven keresztül nem művelnek meg. E törvény következtében az arab földművesek tömegei vesztették el a jogaikat e területeken való tar-

(Folyt. a 12. oldalon)

A GORDIUSZI CSOMÓ GAZDASÁGI VÁLTOZATA IZRÁELBEN

Az ár-, bér- és adórögzítés hiszekegye

Irta: FRIED MIKSA

A társadalmi bölcsek örökérvényű sarkigazságát állították fel. Ezek szerint a modern-demokrata állam három pilléren nyugszik.

A SARKIGAZSÁG HÁROM ALAPPILLÉRE

Ezek közül az első: a fizikai és a szellemi lét biztonsága, valamint a bel- és külpolitika megfontolt és céltudatos irányítása. A másik: az egyenjogú törvénykezés, a szociális igazság és a társadalmi rend kiegyensúlyozott állapotának a biztosítása. Végül a harmadik: a gazdasági vérvérkeringésnek kellő hőfokon való megőrzése és lelkiismeretes gondozása annak, hogy a nemzeti vagyon elosztásában ne állhasson elő olyan eltolódás, amely a lakosság nagyobbik felét kirekeszti az elfogadható életstandard.

Amíg az említett három faktor összhangban működik, az államgépzet zavartalan tevékenysége is biztosítva van. Ha azonban, csak egy a három közül, csuszik ki pályájából, olyan megrázkódtatás állhat elő, amely az egyébként kifogástalanul prosperáló államközösséget is, a szakadéka ránthatja.

Ettől óvja meg az Eg. a jóra való és bekezesítő népeket...

A MEGÉRTÉSSEL FOGADOTT LUXUSTERHEK

Amikor az utóbbi óhaj tör elő a szívekbe, nyilván, a hazai gondokra terelődik figyelmiünk. Már pedig ezek éppen eléggé agasztják, ez idő szerint, az országban felelősségérzettel cselekvő polgárt. Mert a harmadik alappillér, a gazdasági funkció körül állottak elő komoly bonyodalmak.

Persze, misem változatna a helyzetet, ha ezúttal, visszaható érvény, elláthatóság meg, hogy jó ideje tudatában vagyunk a létező bajoknak. Illetve a közelmúlt napokban elharagzott riadó, semmilyen őzött titokból, nem rántotta le a leplet. No, a, az éppen mutatónak színt májusig új adók, — akkor is, ha csak egy csipet jelentenek a tengerben, — alaposan megrázták a közvéleményt. Történt ez akkor is, ha az, ugynevezett, új luxusterheket megértéssel fogadta az ország.

ÖT HÓNAPPAL A VÁLASZTÁSOK ELŐTT

Főleg, a szokatlan eljárás lépődtek meg.

Hogyan kibuc szülő-bizottsága ezidén is megrendezte a kibucban élő idősebb szülők országismertető társas kirándulását.

Már a „hajnali” 6 órai startolás is hangulatosan indult, mert a körzeti tanács, az igényelt kisebb autóbussz helyett csaknem kétakkorát küldött, ám a felesleges helyekkel nem volt semmi gondunk, saját magunk és trempre várakozó katonáink legnagyobb öröme. Mert megálltunk és felvettünk, nemre és fegyver-nemre tekintet nélkül minden utunkba eső egyenruhás fiatal, akadnak közöttük néhányan, akiket Chederától az Akkón túli katonai tábor bejárta, tehát átszállás nélkül, háztól-házig szállítottunk.

Haifa felé közeledve, az utaslétszám aránya már erősen áthibbant a hadsereg javára, úgy, hogy az utasoknak felszállt bajtársak — a kocsi feliratát és katonai zsúfoltságát látva, — a körzeti tanács jótekonysági akciójának vélték a kitűnő utazási lehetőséget és bennünket néztek trempelőknek. Egyikük, — ha jól hallottuk, — meg is kérdezte a többiektől: „Vajon hol szedték fel korán reggel ezeket az öreg trempistákat?”

Ros-Hánikrá — a közel egy évvel ezelőtt üzembe helyezett függővasúttal — ma már hazánk egyik legerdeke-

tebb látványai közé tartozik. A négy személyes kis utasfűkék lassú tempóban haladnak a 400 méteres kötélpályán, így a kirándulónak módjukban áll már utazás közben is gyönyörködni a környék szépségében. De mindent felül-mul, midőn a végállomáson kiszállva, a hegyszőlő fűrt és kőpátykát járva, eljutunk a tengerhez, ahol évezredek során kivált barlangszelvényekhez.

— Évekkel ezelőtt — magyarázta Méir cháverunk — csak a tenger felől úszva tudtunk eljutni ezekhez a barlangokhoz. A mai látogatók már ésszerűen megépített kisebb-nagyobb „kilátó-teraszokból” gyönyörködhetnek, megszűnt az a sziklák alá betüremelő, tajtékzó hullámok.

Képeslapokon, filmekben látott norvég fjordokra emlékeztetnek ezek a tenger vizétől csapkodott, ki-beugró sziklás partszelvények, míg a függővasút felső állomása melletti eszpresszó klügro szikla-teraszán ülve, az ember úgy érzi, mint ha egy óceánjáró fedélzetéről élvezné az alatta és előtte háborgó tenger hullámzását.

Ha a sors megegyezően elvisz Nápolyba, úgy a kikötőben olvasható ívrit felirat — „Izraeli turista, voltál-e már Ejlában?” — megtoldandó egy

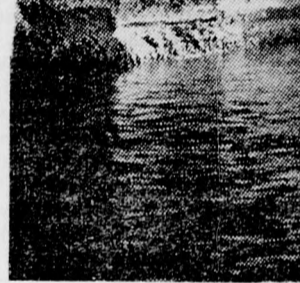
Kibuc szülők kirándulásáról Jártál-e már Ros-Hánikrán?

Irta: Dr. SUGAR GYULA

mondattal: „Es jártál-e már Ros-Hánikrán?”

★
Mig ott a természeti erők alkotott panorámában gyönyör-

és gyümteménye történetéről.
★
Következő állomásunk az akkori Perzsakert volt, ahová nem éppen a legdöntőbb

A ROS HÁNIKRAI KEKBARLANG

kódhattunk, addig az akkori vár-múzeum szerteágazó területen fekvő, kitűnően karbantartott, virágokkal teli park, valamint az imahelyeken felhalmozott, felbecsülhetetlen értékű perzsaszövények, nemes féműl készült kegyeszek, márványok látványa...
Kirándulásunkat a bét-sá-írmi ásatások nyomán feltárt sírhelyek látogatásával fejez-

űt vezet, de minden fáradságot kárpótol a hatalmas területen fekvő, kitűnően karbantartott, virágokkal teli park, valamint az imahelyeken felhalmozott, felbecsülhetetlen értékű perzsaszövények, nemes féműl készült kegyeszek, márványok látványa...
Kirándulásunkat a bét-sá-írmi ásatások nyomán feltárt sírhelyek látogatásával fejez-

kiállást. Jó, hogy ezt is megérthették.

A ma megoldhatatlannak látszó komoly problémának a háttérben, nagyfontosságú népi jellegzetességek és nem rajtuk muló okozati összefüggések húzódnak meg. Az egyik ilyen faktor, — és ez merít ki a népi jellegzetesség ismérvét, — hogy hosszú évekig meddő harcot kellett folytatni a munkássággal, a munkaadókkal és a többi foglalkozási ágak képviselőivel. Mert hiába állították fel ezeket szemben a követelményt, hogy a termelést elfogadható színvonalra emeljék egyrészt, másrészt az értékesítési apparátus is minimális üzleti haszonnal érje be. Minden érvelés falrahatnyt borsónak bizonyult. A könnyű kereszt és a meggazdagodás láza hatotta át az összes tényezőket.

A FOKOZATOSAN SZABADDÁ TETT BEHOZATAL

Ez a helyzet a végén odáig romlott, hogy veszély fenyegetett, hogy teljesen kiesik a nemzetközi piacokból. Ha ezer kin és baj közönlődött, hogy a legtöbb exportizletet magas állami prémiumok segítségével bonyolítottuk le. Illyenformán a kivétel, a legtöbb-ször komoly állami ráfizetéssel együttjáró manipulációnak bizonyult. Ez maga után vonta, hogy valuta-deficitünk állandóan emelkedett. De mert az exporttól távolabbi, nemzeti szempontok miatt, semmilyen körülmények között nem állhattunk el, vállalnunk kellett ennek kockázatát.

Valóságos forradalmi fordulat következett be 1962-ben. Rájöttünk, hogy egyedül vámmegvédelemmel, nem lehet a hazai termelést megfelelő nívóra emelni. Az összes érdekelt kérésbevitel tiltakozása ellenére, a kormány új behozatali vámpolitikát inagurált. Egyelőre szerény keretek között engedélyezték az árubehozatalt — csökkentett védővám mellett és teljes vámmenteséssel is. Az illetékes tényleg 1966-ban újabb tervek dolgoztak ki és a reduktált vámoikat, illetőleg a vámmenteséget, kiterjesztették további behozatali cikkekre. De már tárgyalnak a kibővíthető behozatali vámpolitikáról, amely új módozataival, 1970 januárjában fog életbelépni.

A JAVULÁS TÜNETEI ÉS A MAGAS TANDI

Ezeknek az intézkedéseknek tudható be, hogy termelésünk és export kereskedelmünk magasfokú átalakuláson ment át, amely a korábban el sem képzelhető színvonalra emelkedett. Végül, a hatalmas áradatban beözönlő import termékek következtében, immár három éve nincsenek megemléstésre méltó áremelkedések nincsenek — eddig legalább! — fenyegetés bérmozgalmak, valamint a belföldi produktívitás is minőségi és mennyiségi javulást mutat. Igaz, ennek a gazdasági politikának magas ára van. Sok valutánkba kerül. Ha a mitun idején eljutottunk 800 millió dollár rekord devizatartalékhoz, a hatnapos háború után bekövetkezett prosperitás két esztendeje alatt, szó szerint véve, felitünk 150 milliót, a tar-

talékból. Ha pedig a külföldi vásárlások, — katonai, gyáripari és általános import célokra, valamint a külföldi utazások fedezésére a kiadások, — a mai ütemben folytatódna, tartani kell attól, hogy az 1969-es polgári év végéig, a tartalék 500 millió dollárra csökkenhet. Szakértők megítélése szerint, ilyen valuta süllyedés, komoly veszélyt rejt magában, az ország össz-gazdasági életlehetősége szempontjából.

EGYEDÜLI KIUT...

Mi, tehát, a teendő? Lehet-e leállítani az import mai méreteit, amely a szabályozó szerepét tölti be, a hazai termelés, az árak és a bérek terén? Hiszen 1970 elejétől, mint már megjegyeztük, még nagyobb behozatali kvóták szabtak meg. Ezáltal a gyáripar és a Híradat képviselőinek hozzájárulásával. Lehet-e leállítani a hadiipari és a többi: utépítési, víz-hálózati beruházásokat, amelyek nagymennyiségű devizát igényelnek? A hatnapos háború során alkalmazott francia embargó komoly fegyelmelzéstől szolgált, a legsürgősebben, a teljes függetlenséget kell kivívniunk. Különböző veszélyeztetettségű a zsidó állam létét, benne: a hazatérő népet és a kialakuló, új nemzetet.

Ugy látszik, akármerre fordulunk, a tilosra állított piros színek vetik ránk az intő fényeket. Ebben a helyzetben az egyedüli kiút, — itt láthatóan ránk világítanak a szabad kijáratok, zöld színek, — a munkásság fokozottabb termelése, a munkaadók és a többi foglalkozási ágak tulzatos gazdasági igényeinek a korlátozása. Továbbá: az árak és a bérek rögzítése, a fénytűző vásárlások szabályozása és emellett a tudományos értekezés és az általános művelődés maximális fokozása. Ezek... kizárólag, csak ezek a zsidó nép kipróbált életbiztosító eszközei és fegyverei.

A FELOLDOTT GADASÁGI CSOMÓ

Már utaltunk arra, hogy nem kis bátorság kellett ahhoz, hogy a nemzeti egység formájára kollektív és Zevé Serf pénzügyminiszter a maga színterén, vállalja az adóemelést ódmúat, — öt hónappal a választások előtt. Az ország lakosságával, a ráért új terhek miatt, nem volt baj. De azért igenis apprehendált, mert a miniszter egyoldalúan, fogadalmat ellenére, oldotta fel, a saját maga által összezsinegelt, gazdasági csomót. A miniszter ugyanis doktrínát állított fel, a három értékből összetevődött gazdasági csomóról. Hirdette az árak, a bérek és az adók rögzítését. Inne az egyébként nagyon is szótartó Serf — megszerte a fogadalmát.

A miniszter védekezésében elmondotta, hogy a pikáns neves... az életmentés... elve alapján cselekedett. Ennek még közismertebb értelmezése: — A szükség törvényt bont... Ez alól a tett fogadalmam sem képez kivételt.

maszasi Dávid Cur festőművész, a környék szerelmesei, aki művészeti kiváltságos emléktárgyakban öröklött meg az izraeli Sváje szépségeit.

A jólsikerült, tanulmány és nem farszagt kirándulás emlékével, jó hangulattal és keztünk vissza kibuc otthonunkba.

האנטישמיות בהונגריה

1914-1867

מאת: נ. קצבורג

מחקר מקיף על נסיבות גידולה של האנטישמיות בהונגריה. הספר מלווה תעודות מארכיווני בריטיים והונגריים והתפרסמות בעם הראשונה.

כל העותפים 12 ל"י

Antiszemizmus Magyarországon 1867-1914

N. Katzburg

הוצאת דביר

ROMÁNIAI csoportrepülőések és bármilyen egyéb
UTAZÁSI ÜGYÉBEN
forduljon bizalommal magyarul beszélő hivatalnokainkhoz.
Díjmentes tájékoztatással szolgál
ALLTOURS Ltd. UTAZÁSI IRODA
HAIFA, Nordau 1. Tel. 66951.
NAHARIA, Weizmann 61., tel. 920145.

FRA

„Pierre Corn mutatkozott be t... két katonám Monsieur Henry... Az idős közle Kifárasztotta őke... hármán kopott... az övükben függ... tény tanuskóde

GENERA

A német f... Szálain Elő P... szövetséget” ké... oroszok és ukrá... persze zsidók al... gam, a Hágán... György angol kir... tem Harry Morris

A háború utol... új árnyalattal... tunk: három fran... tányhoz, vidám... kísértet öket... ban hallottam... bajtársaim történ... „A Leclerc ge... legiből maradt... harcok hősének... a szemé, mintha... Szlovák felkelők... összeomlásig. A... ták sorainkat. S... egy tót paraszt... ért hajlandó vol... rünk is elfogyott... nak partizánok... helyünkét, hogy... Vigyázzba vág... „A votre serv... Rendelkezésére áll

SZOKES

Francia barát... a sors keze a f... katonacsalád v... a Maginot-vonal... fogolytáborba ter... „A németek h... sziztege fogai kö... Először Bécsb... Magyarország ne... szának és ezért... aránylag szabad... Az osztrák főv... lyok rakták a tel... kokat. Egy-egy... sarkába, barátai... relvény Pestre é... hatott. Végre ütött P... A vasutasok sz... az induló vagon... cí tenelegé gya... deztek fel rajta... vonat Pierre né... A cementet uj... meglettek és megl... Másodszer telt... tat furt a fehér... tábor drótkeríté... lott és az örök eff... Pierre Cornb... kési kísérlete m... került. „Magánzárka... nok észlelt We... illni egy hónapo... mer, nem jut ki é... Pierre az apó... telen lény atvai h... „Tudd meg fi... rban én is fo... tok, Franciaorszá... kés közben Har... újból felemelte... DE GAUL

Pierre harmad... A foglyok mezei... magyar határra... jük elyegedett é... gával átlépte a ha... Hajnalban má... észak felé. Város... mentén pedig tá... olvasták, keresté... ták. Senki sem é... tehát nem tudta... város. A város Sz... Budapestre érte

„Tudd meg fi... rban én is fo... tok, Franciaorszá... kés közben Har... újból felemelte... DE GAUL

Pierre harmad... A foglyok mezei... magyar határra... jük elyegedett é... gával átlépte a ha... Hajnalban má... észak felé. Város... mentén pedig tá... olvasták, keresté... ták. Senki sem é... tehát nem tudta... város. A város Sz... Budapestre érte

„Tudd meg fi... rban én is fo... tok, Franciaorszá... kés közben Har... újból felemelte... DE GAUL

Pierre harmad... A foglyok mezei... magyar határra... jük elyegedett é... gával átlépte a ha... Hajnalban má... észak felé. Város... mentén pedig tá... olvasták, keresté... ták. Senki sem é... tehát nem tudta... város. A város Sz... Budapestre érte

„Tudd meg fi... rban én is fo... tok, Franciaorszá... kés közben Har... újból felemelte... DE GAUL

Pierre harmad... A foglyok mezei... magyar határra... jük elyegedett é... gával átlépte a ha... Hajnalban má... észak felé. Város... mentén pedig tá... olvasták, keresté... ták. Senki sem é... tehát nem tudta... város. A város Sz... Budapestre érte

„Tudd meg fi... rban én is fo... tok, Franciaorszá... kés közben Har... újból felemelte... DE GAUL

Pierre harmad... A foglyok mezei... magyar határra... jük elyegedett é... gával átlépte a ha... Hajnalban má... észak felé. Város... mentén pedig tá... olvasták, keresté... ták. Senki sem é... tehát nem tudta... város. A város Sz... Budapestre érte

A HŰSÉGES PIERRE FRANCIA PARTIZÁNOK A KÁRPÁTOKBAN

Írta: CHAJIM CHERMES

Pierre Cornebois főhadnagy vagyok — mutatkozott be tört németekkel a fekete hajó — két katonám pedig, a hosszú Michel és Monsieur Henry Battut...

Az idős közlegények nehezen lélegeztek. Kifárasztotta őket a meredek hegyoldvány, mely a partizánok rejtekhelyére vezetett. Mindhárom kopott cseh bundát viselt. Csak az egyikük függő változatos kiegészítéssel — tanuskodott partizán mivoltukról.

GENERAL LECLERC LÉGIÓJA

A német front mögött harcoló Josef Stálin Első Partizán Brigád" valóságos „nép-szövetség” képezett. Csehek és szlovákok, oroszok és ukránok, lengyelek, magyarok és persze zsidók alkották ezt az egységet. Én magam a Házáná ejtőernyőse, Ofelsége VI. György angol király fegyveres erőit képviseltem Henry Morris álnéven.

A háború utolsó telen, 1944 decemberében új iránylatot kapott a nemzetközi csapatunk három franciával. Vanja Marcus kapitányhoz, vídám és izákos parancsnokunkhoz kísértem őket. A hegyoldvány ácsott bunkerben hallottam Pierre Cornebois szájából új bajtársaim történetét:

„A Leclerc generális nevével viselő partizán légióhoz maradtunk meg... Amint az afrikai harcok hősnévé nevére keltette, úgy ragyogott a szeme, mintha Napoleonra emlékezne... Szlovák felkelőkkel együtt harcoltunk a front összeköttetéséig. A náci alaposan megrikkított soraikat. Szétszórtunk. Mi hármán egy főt paraszat padlásán bújtunk meg. Ö pénzt ért hajlandó volt hallgatni. De utolsó fillérünk is elfogyott. Tegnap hallottuk, hogy vanek partizánok a közelben. Elhagytuk rejtekhelyünket, hogy folytathassuk a háborút... Vigyázzba vágta magát és tisztelt: „A votre service, mon commandant!” — Rendelkezésre állunk, parancsnokom!”

SZÉKESI DRAMA, HÁROM FELVONÁSBAN

Az őjrátok hosszú éjszakán együtt tapostak a mély havat. Megismerték egymást. Megtanultam becsülni és szeretni Pierre-t.

Francia barátomat a német fogságból hozta a sors keze a fagyos hegyek közé. Mint ősi katonacsatlád ivadéka, tüzettségként szolgált a Maginot-vonalban. A háború első hetében foglytáborba terelték.

A németek hátha támadtak bennünket — szeszete fozai között — valaki áruló volt... Félőre Bécshől próbált Budapestre szökni. Magyarországra nem tüzett háborút Franciaországban és ezért ott a francia állampolgárok aránylag szabadon mozoghattak.

Az osztrák főváros vasútállomásán hadifoglyok rakták a tehervagonokba a cementes zsákokat. Egy-egy francia elbújt az üres kocsi sarjába, barátai „befalazták” és mikor a szerelvény Pestre ért, újból szabad levegőt szívhattak.

Végre ült Pierre órája is és befalazták. A vasutasok szokás szerint végig kopogtatták az induló vagonok tengelyeit. A szabadító kocsi tenyere gyanusan csegett; repedést fedeztek fel rajta. Mellévágányra tolták. A vonat Pierre nélkül rogtogt Budapest felé. A cementet újból kirokolták, a szökevénynt meglelték és megbüntették.

Másodszor telen próbált menekülni. Alasut furt a fehér hóban Sikerült kikuszni a tábor drótkerítése alatt, de a lágy hó beomlott és az örök elfogták.

Pierre Cornebois főhadnagy második szökési kísérlete után katonai törvényszék elé került.

„Magázárka! — ordított a táborparancsnok öszülő Wehrmacht-kapitány — ott fog ülni egy hónapot. De ha még egyszer szökni mer, nem jut ki élve a kezeim közül!”

Pierre az ajtó felé fordult, de a német hirtelen lágy atvai hangon szólt hozzá:

„Tudj meg fiam, hogy az első világháborúban én is foglyokodtam, mégpedig nálatok. Franciaországban. Kétszer kaptak el szökés közben. Harmadszorra sikerült... — és újból felemelte hangját — Marsch! Heraus!”

DE GAULLERAN NEM LEHET BIZNI

Pierre harmadik kísérletét siker koronázta. A foglyok mezei munkára mentek az osztrák-magyar határra. Térképpel a zsebében közlék elvezetett és egy erdőben, néhányadmagával állt a határt.

Hajnaltól már az országuton bandukolt észak felé. Város tünt fel a láthatáron, az ut mentén pedig tábla. Mi a helység neve? Elővonták, keresték a térképen, de nem találták. Senki sem értett a csoportban magyarul, tehát nem tudhatták, hogy „lassan” az nem város. A város Sopron volt.

Budapestre érkezéven jelentkezett a francia

követségén, mely hivatalosan Petain Vichy-i quisling-kormányát képviselte, de szabad francia diplomaták szolgáltak benne. Azok révén kaptak a szabad-franciák legfelsőbb hadúrának, Charles de Gaulle-nak utasításait.

„Ó a parancsnok — mondta Pierre — tehát rendelkezései szerint Szlovákiába jöttem harcolni. De a generálisban nem szabad bizni. Agyafut politikus és nem egyenes katona...”

Pierre példaképe a másik generális, Jacques Leclerc volt, ki hadserege élén áttörte a Szahara-sivatag homoktengerét.

„Leclerc nem járt elnökök és királyok bankettjaira — szokta mondani — nem szavakat csempelt, hanem az ellenséget csempélt. Nem zabált kaviárt, hanem rohamozott evett, katonáival együtt, csajkákból.

Aháyszor De Gaulle-ról szó esett, vérborult Pierre szeme.

„Megbízhatatlan. El fog adni bennünket a kommunistáknak, az angoloknak, mindenkinek. Nekí csak az ő személyes dicsősége fontos...”

SZABADSÁG, EGYENLŐSÉG, TESTVÉRSÉG

Jasenje völgyében, a Kisla Voda gyógyfürása melletti nyaralóházakban állomásozott partizán-egységünk elővédje. Néhány kilométerre délre, a hidro-elektrikus művekben német helyőrség tartózkodott. Századparancsnok-ságunk bunkerekbe ásta be magát az arconal mögött és Vanja kapitány önkénteseket keresett az előretölti állásokba.

Hamarosan összevették a „nemzetközi brigád” — ahogy mi nevezzük — azaz mindazok, akik sem szovjetek, sem csehszlovákok nem voltak. Kivonultak Kisla Vodára a „lengyelek (vagy tíz zsidó fiú és lány) két szlovákiai zsidó (köztük Dávid Goldstein-Pucó, ma Házán kibuc tagja) és én az „angol. Egyikünk sem akart az orosz parancsnokok közelében élni. Inkább a frontot választottuk. A franciák jobban szerették a zsidót, mint az orosz, hát ők is velünk jöttek.

Főleg monsieur Henry Battut nem bírta a szovjet partizánok hierarchiáját. Bár minden parancsot becsülettel teljesített, mésem szerette, ha ordítottak vele.

Gömbölyű, alacsony emberke volt Battut. Kerek képe mindig megelégedetten mosolygott. Szívesen mesélt igaslóvairól, melyeket Párizs utcáin hajtottak, mikor szent szállított polgártársainak. Monsieur Battut valódi „citoyen”, iszai francia polgár volt, még a partizán zubbonyban is. Szerette a jó alvást, a fanyar bort és az izletes pecsenyét.

Egy alkalommal elküldték Henryt a parancsnoki bunkerekhez, valami hír átadására. Aggódtnak érte, mert késett. Késő éjjel érkezett és hátán kellemes melegepetést cipelt: egy hatalmas, friss szarvascomb.

„Bocsánat a késedelemért — mentegetődzött — de ki kellett várom az alkalmat. Ugy vizsgáltnak a husra, mintha legalábbis német fogoly volna! Mi itt éjjel-nappal várunk, a tovaris urak meg vadászni járnak. Figyelmeztettek, hogy az egész szarvast a parancsnokság foglalja le magának. Hát kénytelen voltam elemelni ezt a combot a nagy francia forradalom nevében: éljen a szabadság, az egyenlőség és a testvérség!”

Szuronyát kirántotta hüvelyéből, nekiesett a combnak, felszeletelte és a jó falokat a paráztra terítette.

MICHEL GÖLYÓJA

A hosszú Michel komoly férfi volt. A háború mesterségét az első világháborúban, Verdunnél tanulta. Szikár, magas, szikszavu. Félj lehunyt szeméi, mintha mindig álmodtak volna, mintha emlékeztet volna az asszonyra, a gyermekekre és az unokákra, no meg messzi mezeire, valahol Normandiában.

A fázraszó menetelések kellős közepén lelehajolt, felemelt egy-egy rögöt és szeretettel morzsolta szét görösös ujjai között. Tekintéssel simogatta a porló földet: zsiros, fekete, áldott föld.

Keveset beszélt és sokat káromkodott. Ha mégis sikerült megoldani a nyelvet, tanyájáról mesélt és rozoga autójáról, mellyel a termést a városba szállította. Száda a bor filléres árát, a fináncokat és a rendőroket.

Lázadó, barikádos paraszt volt Michel. Ha önkénteseket kerestek, soha sem jelentkezett, csak csendben odasétált a harcba indulók sorába, mert hitte, hogy a neki szánt puskagolyót még nem öntötték ki. Sápadt arcát kabátja feltűrt gallérija mögé rejtette. Pipája állandóan ontotta a füstöt. Ha nem volt dohány, száraz kukoricalevet szitt.

Később elfoglaltuk a jasenjei villanytelepet. Nem akartuk, hogy a visszavonuló németek felrobantsák. A náci támadása nem

késétt. Mindnyájan fedezék mögül tüztünk. Mindnyájan — Michel kivételével.

Megfontolt lépésekkel, nyugodtan járkált a golyózáporban. Feltűrt gallérija szárnyai mögül vígan pófékelt és hunyorgatva célpontokat keresett. Néha felcsillant a szeme, nekidőlt egy fatörzshez, Mauser-puskáját levette a válláról, megcsókolta és célzott. Minden lövése talált. Minden golyóján ott ült a halál. De Michel hidegvérrel folytatta sétáját. Hízen az ő golyóját még nem öntötték ki.

CIGÁNYOK ÉS ZSIDÓK

A háború hatodik Szilveszter-estéje tiszteleire különleges biztonsági készültséget rendeltek el táborunkban. Elterjedt a hír, hogy Polkovnyik Jegorov, orosz brigádaparancsnok nálunk fogadja 1945 új esztendőjét.

Vanja Marcus kapitány Pierre-re és rám akarta bízni a bankett helyeül szolgáló barakk kapujának őrzését. Most az egyszer megtagadtuk a parancs teljesítését.

„Francia és angol tisztnek nem fognak ivó-éroz tisztekre vigyázni! — pattant fel Pierre

Bejelentettük Vanjának, hogy hajlandók vagyunk szilveszter az első őrség vonalában tölteni, megvédeni minden közlegényt, de nem alkotunk diszörseget. A kapitány rájött, hogy túllégt a cdon, bocsánatot kért és mint szöveteszteteket, meghívott bennünket is a mulatságra.

Jegorov tábornok érzélos beszédet vágott ki és nagy pohár „denaturóvát (denaturált szeszt — mert más itóka nem maradt) emelt Szálin és a Vörös Hadsereg életére. Természetesen vele kellett innunk a borzalmas italt. Azután népek hosszú sorának egészségére itunk: a szovjet népekére, a szlovákokra, a franciákra, az angolokra, az amerikaiakra. Apró nemzeteseket nem köszöntöttük fel, de Jegorov felsorolta őket. Befejezésképpen két

„IGY EMLÉKSZEM MARCIUS 19-RE”

VASUTAS EGYENRUHÁBAN...

— Az Új Kelet pályázatának dicséretben részesült élményriportja —

Írta: EFRÁJIM ÁGMON

Az alábbi írással, amely szám szerint a 10-ik, befejezzük a március 19-el kapcsolatos pályamunkák közlését.

Efrájim Ágmon (Teichmann) Házán kibuc tagja. Kiszárdán született „streng-ortodox házbán. Rövid életrajzban azt írja, hogy szüleit és hat testvérét Auschwitzba deportálták. Kettő közülük visszafért. Efrájim Ágmon már 1943-ban illegálitásha menekült és a Házán Házán keretén belül segítette a Csehszlovákiából és Lengyelországból az „aránylag nyugodt Magyarországra menekült családokat. Ágmon ezután így folytatja:

„1946 végén alijáztam, azóta vagyok a Házán kibuc tagja. Majdnem husz éven át vezettem a kibuc gyárüzemét, utóbb pedig a Kibuc Arci Iparmivék értékesítő vállalata élén állók. Feleségem és 16 éves lányom van.

E naphoz fűződő emlékeim szoros összefüggésben állnak cionista multammal. Már egészen fiatal koromban tagja voltam a Házán Házán ifjúsági mozgalomnak, amit valóságos családom igen rossz szemmel nézett, annyira, hogy boldogult apám 1944 március 19. előtt, már közel három éven át nem is beszéltem velem emiatt.

1943 októberében muszos behívót kaptam, de a kézbesítőt megévesztve, azt nem vettem át, nyomban Budapestre utaztam és csatlakoztam mozgalomunk illegálitásban működő chaverjathoz.

Hivatalosan nem minősültem katonaszökevénynek, behívóm visszament a bevonulási központhoz Kassára, a barátaimtól eltanult

népet említett: „cihányi — jevrei, azaz „cigányok és a zsidók.

A zsidók és a franciák kivételével, minden partizán angolnak hitt engem. Pierre, ki tudja, hogy erec-jiszráeli zsidó vagyok, fülemben sügta

„Itt az ideje, hogy nektek is legyen állományok és ne jelenjete meg a lista végén...”

VISSZA A POKOLBA

1945 tavaszán az elégtelen élelem, a betegségek, no meg a tetvek annyira legyengítettek bennünket, hogy a kievi partizán-főhadiszállás rádió parancsa alapján, felkészültünk a visszavonulásra, a front tulsó oldalára.

Myto völgyében húzódtunk a harcvonal. A nyugati lejtőn minden száz lépésre németek ásták be magukat. Egyetlen éjszaka állott brigádunk rendelkezésére. Reggel mindnyájunknak át kellett lopózkodnia a fronton. A hátré feladatát századunk kapta.

A hegyremészk lábait fagyott lépcsőket vájtak a hóba. A gerinc tulsó oldalán jégválvu, mintegy csuszda vezetett le a völgybe, melynek tulsó oldalán már orosz ágyuk dörögtek.

Az utolsók közt ültem be a jégválvu. Válmamat gépfegyver nyomta és siklásomat még gyorsabbá tette.

A német állások vonalához érve, hallábam egy befagyott fenyőágha akadt. Térdem összeszűcskült, kinyugott a helyéből, feles fájdalmat éreztem és nem bírtam a lábamat megmozdítani. Nagynehezen kikuszam az árokba, hogy ne akadályozzam az utánam jövőket. Masszázsral kísérletet helvükre kényszeríttem a rakonáltán csoportok, de sikertelenül. Századunk „orvosa (zsidó patikus) jött segítségemre és végre tovább „utazhattam a szabadság felé.

A pirkadat már rózsaszínre festette az ég alját és én még a német állások közelében voltam. A szürkületben Pierre árnya bontakozott ki. Velem szemben kapaszkodott fel a szabad völgyből az ellenség hegyére.

„Megörlöttél? — suttogtam neki — Őt én után még visszajössz a náci-vonalak mögé?”

„Lent mesélték — magyarázta szeszélyes mosollyal — hogy a lábadat törted. Frted jöttem. Ló látni, hogy csak rémhír volt...”

Beült mögém a csuszdába és együtt folytattuk utunkat a felszabadított völgy felé.

Pierre hífégyében nem csatlakoztam...

Vendégségben Thomas Mann özvegyénél

Írta: NASCHITZ FRIGYÉS

A hat Mann-gyerek az apát „Varázsló”-nak hívta. A „Zauberberg” ürügyén és tekintély tiszteleten nyugó hűvös lelki muszájból. Az anyát „Mielein”-nek becézték, a másik szülőfőlé megszemélyesítésére később apakönyvezett „Pielein” a pater-mater-kultusz nyelvi ösztönzéséből fakadt.

A most 85 éves Mielein nem kelt anyóka benyomást. Szikárra száradt könnyűjárásu teste fűgén mozog, mint ahogy gondolatártsító képessége és érdeklődési közelete is fiatalos. Csökekvő ébrenlétére jellemző, hogy szaporán köröző pillantásával beszéd közben, mintegy vallatásra fogja a kérdezősködőket is. Az embernek az az érzése, hogy az akaratos, de nem követelőző hang, mely tonusu nagyasszony belső számvetése a zokszó nélkül vállalt emigrációs méltóságúdatából táplálkozik.

Az önkéntes számkivetés persze nemcsak megengedhetatlannak hitt helyzetkötöttségéből lendítette ki a Mann-családot, hanem emberi — művészi hivatásküszletéből is aktivált. A líbicki szenátor szárnyaló képzetű fia szenttelennek érezte az ősi Hansa-várost és már 1893-ban, 18 éves korában átköltözött Münchenbe, ami nemcsak lakcímát váltást jelentett, hanem egy tépelődő lélek igényes gondolatmenetének, korlátlan szabadság vágyának méreteit is izlettette.

Thomas Mann akkor még nem sejtette, hogy a bajor fővárosban is csak ideiglenesen látott tanyát. Egyéves müncheni tartózkodás után bátyjával, Heinrich-hel Olaszországban portyázt, — nem a déli éjtáj iránti vonzalmából, hanem, bevallása szerint, mert otthon még nem találta meg a helyét. Ott, idegenben fekteti fel első világhírű regényének, a *Buddenbrooks*-nak világlátát, amelyet hazatérést követően, 1901-ben jelentet meg.

1905-ben Katja Pringsheim-mel kötött, hat gyermekkel megáldott, aranylakodalom nyult házassága a polgári értelemben vett megalapozottságot nyújtotta. A válság kívülől jött és arra kötelezte a humanista tartásában hajlithatatlant irőfejedelmet, hogy emberi küldetéséhez híven, otthagya mérgezett levegőjű hazáját, (amely a hitleri vonalvezetés szellemében megfosztotta állampolgárságától) és idegenben vegye fel a harcot az emberiség szarnok megrontói ellen. Hosszu vándorlásának állomásai: Sanary sur Mer, Künsnacht, Princeton, és Pacific Palciades tanuskodnak az otthonérzettel megfosztott világpolgár nyugtalanságáról, míg végül 1953-ban otthagya Amerikát és gyökeret ereszt a zürichi tö nyugati partján fekvő kies Kilchberg-ben.

A kanyargó Alte Landstrasse egyik, mőgonddal és anyagi türelemmel ápolott kert közepén emelt derűs villájában töltötte mozgalmos életének utolsó éveit és innen temették el 80 éves korában a kisváros ormán elterülő, hangvirágokkal és zsenge ágakkal övezett temetőbe.

A ház nem változott azóta, hogy a várur örök pihenőre tért. A szerény, előkelő hangulatu Biedermeier-fogadószoba melletti szalonban butor, könyv, kép és dísz tárgy érintetlenül tükrözi volt gazdája légkörteremtő milieukultúráját. Mint a Vuillard festményein tompán rezző napfény, vagy a fin de siecle törékeny lelkű költőinek lelkéből kibugyanó sóhaj, — úgy vibrál a kilchbergi kuria falai, fái és virággyai között a Varázsló halhatatlan szelleme.

A késői barokk stílusjegyet viselő dolgozószobát, úgy ahogy elvárult, a család a zürichi Egvetemnek ajándékozta, amely Thomas Manni röviddel elhalálozása előtt tiszteletbeli doktorává avatta. A világhírű főiskola egész alatt meköd Thomas Mann-Társaság, amely az író emlékének ápolását tűzte ki céljánál, az ugynevezett „Mann-Archiv”-ban kész és befejezetlen regények, vázlatok és előkészítő jegyzetek kéziratait és typo-skriptjeit őrz, leveleken, emlékeken, fényképeken, okmányokon és műtárgyakon kívül. A munkaszoba mennyezetbe nyul: óriási könyvvállánya közé ékelt és a széles ablakon át beszűrődő világosságban uszó íróasztalon Katja aranykeretes fényképe vigyázott az író által „szigorú boldogság”-nak („Strenges Glück”) elkeresztelt frigyében élő élettársára.

Katja szerepvállalása önkéntes volt. Nem önvédelemből, vagy hasznos szempontok sugalmazására kereste az élet vigaszt, vagy hírséget intalmazó célt. Kötelesség teljesítése az ödvatu családanyák és hitvesek hagyománykövetésében merült ki, anélkül, hogy saját egyéniségét feladta volna. Mértékartó józanágát férje iránti eleven hódolata és gyermekeivel szemben tanúsított nevelési módszere hitelesíti, ami, az életét gyakran beárnyékoló sorscsapások ellenére, lelki egyensúlyt biztosított neki.

10 Uj Kelet 1969 VI. 13.

Tragikus végű, nagyon tehetséges fia, Klaus, aki hátrányosnak érezte az apai nimbusz jusván feléje áramló rokonszenvet, „Wendepunkt” című életrajzában festi meg anyja portréját: Lehet, hogy Klaus szüleinek egybekelését ketőjük Wagner-imádata érlelte valóra.

Számítalan példa bizonyítja, hogy a zene milyen kimagasló szerepet vitt a Mann-házaspár életében. Az író oeuvre-je lépten-nyomon tanuskodik arról, hogy éppoly lehetett volna muzsikuss belőle, mint epikus. Révedező tekinetű emlékráadás élesgeti Katja szavait, amikor arról beszél, hogy férje a doktor Faustban nemlétező szerzeményeket olyan hajszálpontossággal érzékeltet, hogy idegen komponisták lekottázták a felvázolt zenei ötletet. Mannék baráti körének legkedveltebb tagja a gyerekek által „Onkel Kuzi”-nak becézett Bruno Walter volt, de kivüle, — többek között, — Hans Pfitzner, akiről Mann a „Betrachtungen eines Unpolitischen” című könyve, Palestrina — fejezetében emlékezik meg szintén állandó vendége volt a zenekedvelő háznak. Otthonosan mozgott benne Katja íkerestvére, Klaus Pringsheim is, aki évek hosszú sora óta Tókióban él, mint a japán zenélet legfőbb irányítója. A müncheni élet folyamán itt adtak egymásnak találkat az irodalom korifeusai is. Gerhard Hauptmann, akivel Mann később összekülönbözött, mert a Varázshegy 11-ik órájában felbukkolt, itókakedvelő és szószátyár Peeperkornban a naturalista drámáiról alakját mintázta meg, amit a duzzogó Proteus sosem bocsátott meg neki, — azonkívül Bruno Frank, a „Cervantes” című regény szerzője és mások.

Thomas Mann özvegye szívesen beszélt két ízben tett szentföldi látogatásáról. Először kö-

zel 40 év előtt járt itt Egyiptomból jövet, ahol a férje a József-legenda anyagát kiegészítő helyszíni tanulmányokat folytatott, miközben fertőző betegséget szedett fel, amelyből nálunk gyógyult ki. Másodsor a 60-as évek elején látogatott el hozzánk íkerestvérevel és csodálkozásal szemlélte az amerikai arányú fejlődést, amit még az a körülmény sem árnyékol be, hogy hibás szállodafoglalás folytán, az első éjjelt a repülőter csarnokában kellett átvírasszantia.

Közvetlen beszélgetésünk folyamán sok témát karoltunk fel, amelyek olyan természetességgel kapcsolódtak egymásba, mint egy kromatikus skála.

Érdeklét, hogy — Thomas Mann életének utolsó hét esztendejében, amely alatt a freudilélekelemzés jegyében írt „A megcsalt” („Die Betrogene”) című novellától a „Felix Kroll” című regényig saját szemléletkörzetének, testi-lelki szorongatottságának és a sorsintézők világnézeti tobzódásának is hangot adott. Szóval az 1948 és 1955 közötti időszakban megváltozott-e az író eszmei alapállása?

Katja határozottan tagadta ezt. Már az a tény, hogy a McCarthy-féle amerikai közvéleményből kiábrándulva, visszatért az öreg kontinensre, bizonyítja, hogy korlátlan szabadság vágyát minden elhatározása homlokterébe állította. De az „eltévelt polgár” nem volt hálalódó Németországba végleg visszatérni, bár a Kelet fáklásmenettel és a Nyugat büntudattal csalogatta haza.

A második emeletől tompa ütészertű zaj szivárgott le a fogadószobába. „Ez Erika” — magyarázta Katja — „felettem lakik és csontbántalma miatt botra támaszkodva jár. Sokat dolgozik” — fűzte hozzá — „főleg Klaus posthumus írásait rendezzi.” Kedveléssel finomult munkáját dicséri, hogy öccse „Prüfung” (Megpróbáltatások) című eszménygyűjténye a mult ősi könyvpiac egyik kimagasló eseményét képezte.

Ami elhunyt férje műveit illeti, — egészítette ki Thomas Mann özvegye a kérdésre adott válaszadást, — azok továbbra is a világrekedelmezők gyujtópontjában állanak. Ezt annál is inkább állithatja, mert a kiadókka-

THOMAS MANN ES FELESEGE

állandó kapcsolatot tart fenn és az előzmű példányszámok, — aminek megbízhatóságáról nincs meggyőződve — egy jöttánnyal sem csökkentek.

Thomas Mann özvegye túlélt katalizmikát és eméni tragédiákat. Azért a férje halála óta eltelt 14 év matriciátságának tanúságja nem a prousti elmélet, amely szerinti a realitás csak az emlékekben él. Bár Katja gondolatkorának rácsain nem hullt át egyetlen egy mozzanat sem, ő éppoly él a szorong szellemi munkával kitöltött maban, mint teljességre tekintő életének minden korábbi szakában.

H Á P C I

Írta: Dr. WEINSTEIN GYULA

szemei és kezéből kijetette a mini-sandwichet, amelyet pillanatokkal előbb józiten fojasszított. Hulltak a könyvei, a tüszentes okából, vagy az elejtett és kárbitment sandwich-ét nem tudtam megállapítani. Mert a tarkakockás asztalkendő, amelyet alighanem egy szoknyanyagból spórolt le és a déli menüje után itélve a család kétségeltlenül, a skót nemzethez tartozott.

És emlékenben él, az a 17 éves árvaházi leány, aki a szakklinikánkra járt kezese végett. sorozatban való tüszentes és orrfolyása miatt, amely olyan bőséges volt, hogy megjegyezte szerényen: a finom kolozsvári víz elfolyik az orrán...

És az egyik neves erdélyi román ír, felnőt és családos fia, aki állandó páciensem volt és sokszor éppen olyan időben keresett fel, amikor sem a kórházban sem otthon nem voltam található. Az elkezeredett szenvedő ember könyörgött: mindenkor közöljem vele az utvonaltal, amelyen gyalogszerrrel közlekedem és legyenek állandóan velem a kezéhez szük séges műszerek és gyógyszerék. Ha elkaptott az uton, bevont egy kapu alá, hogy kezeljem a kibírhatalan tüszentesi roham ellen.

Mert tüszentesek az — berek mindenütt a világon és minden időben. Olaszország festői tájain, az erdélyi berek között és Izráelben is. Sőt. Azon történelmi napon, amikor elfoglaltam helyemet a rechovoti Kupat Cholimban, a mellétkota sarkán, egy asztala mellett, egy bácska keleti öltözékben, kis bárdal a kezében, édeséget mért a gyermekének, akár csak a törökmezés a kolozsvári Széchenyitér sarkán. fs közben kivörösödött szemekkel az égre és a forrón sütt napra nézett fel és tüszentesett néhány sorozatot. Akkor még nem tudtam megállapítani, hogy közben imádkat mormol a napcsütésre és az feghez, vagy káromolja a napugarakat, amely kiváltja nála a heves tüszentesi ingerket. A fejét illedelmesen oldalra fordította, miközben véget nem érő sorozatban tüszentesett és az orrfolyások nagy számának a kezelése. Alig két hét alatt, válaszolt választott a kolléga és többek között ezeket írja:

Telefonáltam mindkét gyógyszerteráha, hogy küldjenek kollégámnak prospektust és gyógyszer, kipróbálás végett. Nagyon leköteleztem, ha az eredményekről tájékozhatna és boldog leszek, ha a sokat szenvedett honfitársainak enyhülést tud majd nyújtani. A jökora mennyiségű gyógyszer megérkezett — vámmmentesen. Vannak még jóbarátaink, akik segíteni akarnak. Hápci, egészségükre. Legyenek áldottak.

EMLEKEZÉS Aki... a m... Csendes besz...

Az összes amer...
tek együttes nagy...
vidéi már beszámó...
New York City...
Synagoge-ben, sz...
gel, több ezer M...
Bácskából, Szlová...
szarmazott zsidó...
25-ik évfordulója...
szazazer mártír em...

A VÉSKÖ...
Szem nem ma...
Mincha-ima után

TAKARÓ GÉ...
REFORMÁTUS

„milliomosok tem...
magyar nyelven,
mal kezdte:
— En is az ál...
én születem, testvé...
Jómagam is — m...
csak a csodának...
Nem hittek, hogy...
is talpra állhat meg...
gyar Izraeliák Or...
alkalomra feleség...
érkezett elnöknek...
ez a csoda is meg...
nem szabad elege...
tulésért mindanny...
Dr. Mose Carm...
vári főrabbi a nev...
illustriás haland...
főrteljes Talmud...
— Hat hét al...
Hitler-bérencé mag...
désével a magyar...
róknál is magyar...
le kell vonjuk a...
zunk idegen oláh...
bátyjainkat...
Ha bosszút ak...
rettek, szeretteik...
a Liontot tengett...
valódi zsidókka...
Támogassátok...
zsidó államat élet...
mennünk érdeke...
teket zsidókka... —

REFORMÁTUS

Megható jelene...
benutatta a jelen...
református lelkes...
előtti bátor kiáll...
portálások és zsi...
lévők perecik új...
életétét taposó ün...
a meghatottású kö...
Dr. Carmilly...
ies felgyógyulást...
volmaradt Náná...
Zsidó Világszövet...
szintén lelkesen...
Felszóltak me...
M. Zs. Sz. díszel...
a magyarországi...
Isten-hozottat; Fe...
ség amerikai ta...
Quittmann, a Bn...
Sági Szervezet or...
Dr. Seifert Gé...
üdözletét tolmá...
könyvi feladata...
Kintben megfele...
a washingtoni ma...
magát egy ifju att...
A szertartási t...
Fuchs D. Avrab...
recitáltak — a r...

Aki New Yorkban harcolt a magyar zsidóság megmentéséért

Csendes beszélgetés dr. Takaró Gézával, a 90éves református lelkészrel

Írta: KAHÁN KÁLMÁN

Az összes amerikai magyar-zsidó szervezetek együttes nagy emlék-istentiszteletéről röviden beszámoltunk.

New York City szívében, a Park East Synagógában, szemben a szovjet követéssel, jobbezer Magyarországról, Erdélyből, Bácskából, Szlovákiából és Kárpátaljáról elszármazott zsidó gyűlt egybe. A deportálások 25-ik évfordulója alkalmából áldoztak a hat-száz ezer mártír emlékének.

A VÉSKORSZAK TANULSÁGA

Szem nem maradt szárazon, amikor a Minchahina után dr. Arthur Schneider, a

TAKARÓ GEZA NYUGALMAZOTT REFORMÁTUS LEKÉSZ NEJÉVEL

Amiliosomok temploma főbbirajja zengtes magyar nyelven, szíve markoló fájdalommal kezdte:

— En is az áldozatok közé tartozom! Az én szíveim, testvéreim is ott... pusztultak el. Hónagom is — mint közöltelek oly sokan — csak a csodának köszönhetem életemet... Nem hittük, hogy a magyar zsidóság valaha is talpra állhat meg. Dr. Seifert Géza, a Magyar Izraeliák Országos Képviselője, erre az alkalomra felcsúszott New Yorkba érkezett emlékező jelölésére bizonyítja, hogy ez a csoda is megtörtént. A multat azonban nem szabad elfelejtenünk. Ez az ár, amit a világháború után hagyta el, amikor egy hivatalos kiküldetésem alkalmával a még Kosuth Lajos alapította newyorki Első Magyar Református Templom papjává hívtak meg —

fajtestvéreim között is akadhatnak annyira elvetemedett Hitler-bérence fenevadak. Templomunk akkori főigazgatója, Tóth Lajos egyetemi tanár (ma Californiában él) s jómagam a református sajtóban s más lapokban számos cikket jelentettünk meg a gyűlölet szülte barbarizmus ellen. „Az Isten valamennyi embert városnéreinek teremtett — olvasom a dr. Takaró által aláírt egyik cikkben — Bőrük színe lehet fehér, fekete, sárga, barna — a vér mindig piros, annak bírányitékául, hogy minden ember egyforma...”

— Sajtójelentések és bizalmas értesülések már korábban megkondították lelkemben a vésharagot. Előbb írtam a „Hírlap”-ban, hogy /szülőházamban — melyet közvetlenül az első világháború után hagytam el, amikor egy hivatalos kiküldetésem alkalmával a még Kosuth Lajos alapította newyorki Első Magyar Református Templom papjává hívtak meg — fajtestvéreim között is akadhatnak annyira elvetemedett Hitler-bérence fenevadak. Templomunk akkori főigazgatója, Tóth Lajos egyetemi tanár (ma Californiában él) s jómagam a református sajtóban s más lapokban számos cikket jelentettünk meg a gyűlölet szülte barbarizmus ellen. „Az Isten valamennyi embert városnéreinek teremtett — olvasom a dr. Takaró által aláírt egyik cikkben — Bőrük színe lehet fehér, fekete, sárga, barna — a vér mindig piros, annak bírányitékául, hogy minden ember egyforma...”

— 1944 július elején kábel-távíratot kaptam a Szentföldről, ahová már azelőtt is többször zárandokoltam el, s számos barátom él ott — mesélte vendéglátóm, Dr. Krausz Mose több tízezer ott élő magyar-zsidó nevében kért, kövessünk el minden lehető Magyarországon halálvesztélyben tengődő hozzátartozóik, az ottani zsidóság életének megmentése érdekében. Nem maradtamam tetlenül. Tóth Lajossal együtt megfogalmaztuk az alábbi körlevelet:

„A megtestesült gonoszság, mely a mániákus szenvedélyével évek óta gyilkos hajszát folytat a zsidóság ellen, most szerencsétlen szülőházánkban dühöng teljes brutalitással. A náci magyar kormány újabb azzal fenyegette az Egyesült Nemzeteket, hogy minden légitamadásért, melyet Budapest ellen intéznek, ezer zsidót fognak kivégezni. július 9-én pontosan 11 órákor kezdődő istentiszteletre hívunk mindenkit, valláskülönbségre való tekintet nélkül, hogy együtt emeljük fel tiltakozó szavunkat...”

— A szerartási rész befejezésével — melyet Fuchs D. Avraham és Grosz Ernő főlkántorok tevésták — a newyorki magyar zsidó szer-

vezetek kiküldöttéi meggyújtották a 25 emlékgyertyát, míg az ifjúság reprezentánsai a Jád Vásem emlékmécesét. Azután átütö sikere volt Máté János ifjú hegedűművész rövid koncertjének. A gyásztisztelet a Hátkvá akkordjaival ért véget.

1944-BEN A NÁCIK SZABADON AGITÁLTAK AMERIKÁBAN

Távozóban, az emberrengtegen dr. Takaró Géza mellé sodor az áradat. Nem éppen történetesen. Az Új Kelet nevében köszönöm a bátor kiállású keresztény papot, akit egy órával korábban a zsidó templom szöszékéről, mint „Chászidé Umot Háolám (a világ népei legérdemesebbjei) egyikét méltatták.

Két órával később pedig Flushing egy kertváros jellegű részén lévő kis villája csendjében elevenedik fel előttem a magyar-zsidó véskorszak legrámaibb szakának newyorki viszhangja.

S közben szüntelenül cseng a telefon. Zilahy Lajos, a híres író hitvese szemrehányóan dorgálja vendéglátómat, — aki felesége pár hónappal ezelőtti elvesztése óta magányosan él, gyermekei, unokái szerzetét az Egyesült Államokban. — „Lajossal lét órája türelmetlenül várunk vacsorára. Lajos bizonyára meg fog érteni — hangzik a válasz — csupa véletlenségből a tel-avívi Új Kelet munkatársa a vendégem, s végre akadt, akivel kedvemre elbeszélgethetek kedvére témámról, Josephus Flaviusról...”

A második világháborút Amerikában átélő barátaim már jóelőre informáltak dr. Takaró Géza 25 évvel ezelőtti bátor kiállásának valódi jelentőségéről. A végtelenségig szabadelvű Egyesült Államok-beli alkotmány szabadságát korlátlanul biztosító lehetőségeivel visszaélve annakidején, az Otődik Avenue legforgalmasabb részén is nyíltan terjesztették a hitlerista szólamu sajtótermékeket, röp-lapokat. Bátor hőstét volt a zsidóság érdekében kiállani.

Mialatt a sárga karszalagú, Dávid-csillagos keresztény gyülekezet nagyformátumú fényképeit, újságvágásokat, felhívásokat és egyéb relikviákat tartalmazó vasos albumok elszárgult oldalait lapozgatom, házigazdám korát teljesen meghazudtoló fűrészséggel „szállítja a lépcsőn felfelé a híftőkkel, gyümölcseivel és egyebekkel teli tálcát.

„A VÉR MINDIG PIROS...”

Aztán újra felvesszük a beszélgetés elszakított fonálát:

— Sajtójelentések és bizalmas értesülések már korábban megkondították lelkemben a vésharagot. Előbb írtam a „Hírlap”-ban, hogy /szülőházamban — melyet közvetlenül az első világháború után hagytam el, amikor egy hivatalos kiküldetésem alkalmával a még Kosuth Lajos alapította newyorki Első Magyar Református Templom papjává hívtak meg —

fajtestvéreim között is akadhatnak annyira elvetemedett Hitler-bérence fenevadak. Templomunk akkori főigazgatója, Tóth Lajos egyetemi tanár (ma Californiában él) s jómagam a református sajtóban s más lapokban számos cikket jelentettünk meg a gyűlölet szülte barbarizmus ellen. „Az Isten valamennyi embert városnéreinek teremtett — olvasom a dr. Takaró által aláírt egyik cikkben — Bőrük színe lehet fehér, fekete, sárga, barna — a vér mindig piros, annak bírányitékául, hogy minden ember egyforma...”

— 1944 július elején kábel-távíratot kaptam a Szentföldről, ahová már azelőtt is többször zárandokoltam el, s számos barátom él ott — mesélte vendéglátóm, Dr. Krausz Mose több tízezer ott élő magyar-zsidó nevében kért, kövessünk el minden lehető Magyarországon halálvesztélyben tengődő hozzátartozóik, az ottani zsidóság életének megmentése érdekében. Nem maradtamam tetlenül. Tóth Lajossal együtt megfogalmaztuk az alábbi körlevelet:

„A megtestesült gonoszság, mely a mániákus szenvedélyével évek óta gyilkos hajszát folytat a zsidóság ellen, most szerencsétlen szülőházánkban dühöng teljes brutalitással. A náci magyar kormány újabb azzal fenyegette az Egyesült Nemzeteket, hogy minden légitamadásért, melyet Budapest ellen intéznek, ezer zsidót fognak kivégezni. július 9-én pontosan 11 órákor kezdődő istentiszteletre hívunk mindenkit, valláskülönbségre való tekintet nélkül, hogy együtt emeljük fel tiltakozó szavunkat...”

INTERCESSION

At prayer in the First Hungarian Reformed Church yesterday

NEW ARGENTINE ARMS, R.29 HITS INDICATED | ROOSEVELT THANKS

25 év előtti lapkivágás — a New York Times-ből

A kép azt ábrázolja, hogy a new-yorki református templomban — a magyar zsidóság iránti szolidaritásuk jeléül — a keresztény hívek Dávid-csillagos karszalagot öltöttek.

KERESZTÉY ISZENTISZTELET — DÁVID-CSILLAGOS SÁRGA KARSZALAGOKKAL

A többi már a július 10-iki New York Times-ből, a New York Herald Tribune s a többi különböző nyelvű, közte jiddis napilapokból tudjuk meg. 344 E. 69 utcai református templom zsúfolásig megtelt. Jelen voltak a sajtótudósítók, fényképezők, a rádió munkatársai, a hatóságok képviselői. Dr. Takaró felszólította a híveit és az összes jelenlévőket, tüzzék egymás karjára a kieszott Dávid-csillagos sárga karszalagokat, melyet Magyarországon a megszegyenyítés stigmájával kényszerítettek a zsidókra, de amelyet a megtiszteltetés jeléül, szolidaritási szimbólumként, legalább 24 óra keresztül kért viselni, s elteni más alkalmakra is.

A délutáni órákban a bronxi református magyar templomban volt hasonló gyülekezés, kétezer résztvevővel, a következő vasárnap út-

venezér ember tüntetett a magyarországi barbarizmus ellen az Union Squaren — dr. Takaróval és sárga karszalagos híveivel az élen. Az egész akciónak óriási világ-viszhangja volt, az éter hullámain, rádió keresztül több ízben közvetítették a megnyilatkozást Európába, s közte Magyarországra. A sajtó nem vette le a kérdést a napirendről. Hivatalos kormány — és egyházi hívtényezők — valamennyi felekezetből — felemelték tiltakozó szavukat a huszadik század akkori barbarái ellen, közbelépésre szólították fel — többek között — Pius pápát is.

Dr. Takaró Géza valóban minden tőle telhető megtett, minden követ megmozgatott. Nem rajta mulott, hogy az ordasokat, a hullarablókat, jószándéku szavakkal, tiltakozásokkal nem lehetett gyilkos szándékuktól eltéríteni. Jóval későbbi események, fegyvertények bizonyítják, hogy az ordasokkal szemben minő eszközök hatásosak...

DÁN DALMÁT:

Hannibál nyomában

Minap a Karmel Sukon összetalálkoztam reménytelenül barátommal, Cvi Kipaszival, amint épp egy marék hacilimre alkudott, jobb ügyhöz méltó elszántással.

— Mit csinálsz? — kérdeztem megpöcöve. Hiszen olyan embernek ismerem őt, akinek van mit aprítani a macosos kávéba.

— Nem látod? Spórolok! — válaszolta. — A fogamhoz verem a grust.

— Na, na! — trefáltam. — Ha egészen nem is, de azért egy ha c i — lime meg telik a fizetéséből. Talán előversenyezel azt a temérdek pénzt?

— Dehogyan, Feleretszem.

— Öreg napidra? Azok még elég messze vannak, hehehe. Akkor meg mi a fenére gyűjtesz ilyen kevesekkel hévvel?

— Elefántra!

— Aránylag hülye vicceid vannak...

— Olyan komolyan beszélek, akár egy tárcenélküli miniszter! Ugyanis még pénzértárcam sincs.

— Az Isten szerelmére, minek neked egy elefánt? A Gátluban talán az asztal körül kergettek, ha nem volt saját különbejárata elefántod?

— A szétszórtásban, kérlek, mások voltak az ember igényei. Az állandó üldözöttség és megaláztatás elvette az arányérzékemet. Tulajdonképpen talán már ott is kellett volna nekem egy elefánt. Most meg egyenesen nélkülözhetetlen.

— Miért? Vándorcirkuszt akarsz nyitni? A részvények egy részét biztos átvenné a Hiszidatrat...

— Csak gyönyölgöd, páti, csak gyönyölgöd! De az idő engem fog igazolni! Egy jó öreg elefánt a lehető legpraktikusabb jármű, ha éppen tudni akorod. Ellenében a busszal, pont a ház előtt áll meg és sábháttor is tudok rajta utazni. Meg sorolhatnám az előnyeit.

— Cvi, ha ennyire közelkedési-ivindulista vagy, miért nem veszel egy személygépkocsit?

— Az elefánt kifizetődőbb. Nem kell évente mérgezdrgára tesztet csináltatni vele, ritkáb-

ban romlik el, mint egy autó és sokkal nehezebb ellopni. Nem ri le róla, hogy hány kilométer van már benne, meg, hogy mikori modell. Az elefánt karosszériája a mammutok kipusztulása óta nem sokat változott. Az elefánt hűtőrendszerrel, amikor a gazdája megéleli. Ezzel szemben még egyetlen autót se hallottam hűtőrendszerrel a benzinkútjánál. Az elefánt rendkívül strapabíró. Nem véletlen, hogy Hannibál elefánton kelt át az Alpokon és nem autón. A populának megvolt a magukhoz való eszük!

— Ne haragudj, egy elefánt kicsit lassumak tünik egy autózó kepest.

— Az má jés? Legfőképp majd kevesebbet karambolozom. A modern kor átka a sebesség mérlegtelen használat. Csak száguldozok, mint az örültek és közben a legszebb látványokat elszalasztjátok...

— Mihe kóstál mostárság egy elefánt? Ugy értem, mennyi a világiaci ára?

— Az né elég sok. Azt hiszem, hogy inkább egy még jóállapotban lévő használt elefántot fogok venni és kicsit rendbehozatom. Mindenki azt forja hinni róla, hogy új. Talán holnap feladok egy hírdetést a lapokban:

„IGENYES AKADEMIKUS ELEFANTOT VENNE KEZ ALATT PRIVÁTUL!”

Egy ilyen behemót döngöl lényegesen kisebb az amortizációs költségek, mint egy autónál, azonkívül kevesebb az érkölesi kopás. Szóval minden érv mellette szól.

Kértem kinnmi a békietrésből és ennek jeléül kicsit felmentem a hangom:

— Cvi, fehd a kezed a szívedre és mond meg őszintén, miért akarsz autó helyett most használt elefántot venni?

Barátom elpirva hallgatott néhány másodpercig, majd tördelmelesen beismerő vallomást tett:

— Azért, mert az elefánt-adót egyelőre még nem emelték fel. De ki tudja, hogy mi lesz a választások után...

KÉT KORSZERŰ TÖRTÉNET

Írta: SURÁNYI IMRE

SZIVTELEN VILÁG

Riasztó hírek érkeznek Petrus Smithről, a szívültető Barnard professzor egyik pácienséről. Nem, a legrosszabbtól nem kell tartani. Az operátor keze ezúttal is hibátlanul működött, s az új szív — már hetedik hónapja — szabályosan funkcionál. Azonban a világ szívével nincs valami rendben.

Háiba ér aranyat a sebészstanár keze, ha ezt az aranyat Smith nem tudja apróprézre váltani. Asztalán tornyosulnak a fizetési meg-hagyások, ki nem fizetett számlák, több hónapja már házbértét sem tudja rendezni. Kila-koltatás és végrehajlás fenyegeti. Mindez, mondjuk-e, nem éppen sanatoriumi légkör egy érzékeny szívű ember számára.

A baj ott van, hogy Smithet senki sem akarja. A legfőbb kifogás ezúttal nem is kora, ötvenegy esztendeje. A személyzeti főnökök

miután kicsodálkozták magukat, udvariasan visszajárják ajánlatát ezekkel a szavakkal: Nagyon sajnáljuk uram, de megértheti, hogy az ön szívével bármikor történhet valami, és nekünk, ugyebár, stabil munkaeőre van szükségünk.

Dr. Blaiberg, Barnard professzor világsikere, úgy hallatszik, most második ifjúságát éli. Fogorvosi gyakorlatát feladta, s drága pénzért kizárólag sztorikat ír szíveiről, amely az ő esetében csakugyan aranyat ér. Smith, szegény, elkésett. Ő már nem nagy szenzáció, csupán kis teher. Bármelyik titkárnő elutasíthatja.

Idézzük — kis elírással — Molnár Ferencet: „Nem elég jó szívűnek lenni, szerencse is kell hozzá!”

FORRÓ TIPP AZ ALVILÁGNAK

Minden második péntek este, pontban negyed kilenckor, Nyugat-Németország lakosságának jelentős része a televízió előtt ül és csalókat, rablókat meg gyilkosokat kerget. „Akt-fajélés: XY... megolthatatlan” címe ennek a sorozatnak, amelynek közvetítésével a Kribo (Kriminalpolizei) a nagyközönség bevonására utján a különösen nehéz, felderítetlen bűnügyeket kívánja megoldani. A hajszá váltakozó eredménnyel folyik. Megtörtént már nem egyszer, hogy e musor révén hétről hétre gonosztevők kerültek hurokra.

Legutóbb furcsa eset történt. Egy augsburgi naviraros család az egyik szobában éppen a bűnözőket üldözve a képernyő előtt, amikor a ház egy másik helyiségében váratlan látó-

gató jelent meg. Bizva az adás lenyűgöző hatásában, a legnagyobbnal nyugalommal nyitotta fel a páncélszekrényt, és emelte ki onnan a familia nagyértékű ékszereit. Aztán diszkrétén, mint ahogyan jött, nyomtalanul távozott.

A rendőrség most azon meddél, mit teven. A pesszimisták nem nagyon bíznak a sikerben. Az illetékes felügyelőből több egybe-hangzó iavaslat érkezett: próbálkozzék a népszerű adás igénybevétele. A kísérlet persze bizonyos kockázattal jár. Az alvilág körében ugyanis nemcsak az ékszerek ragadnak, hanem a „jó” példa is ragadós.

Mert csakugy, mint a tisztes üzletemberek között, az ületeket itt sem szerzői jog-

Korszerűtlen történet

Édesbús eset következik. Ajánlom mindazoknak, akik nem hisznek benne, hogy a mozi-ban a happy enddel azért van vége a filmnek, mert az esküvő örömei után már csak üröm következhet. De olvashatják azok is, akik Philemon és Baucis történetét főlényes mo-sollyal a mitológiába számúzik. Szóval, igazi mese mindenkinék.

Magas volt, izmos, lékszemű és széke. Erő áradt belőle és a magabiztosan nyugalma. A nézők között ő volt a leány a gáton. A germán lányok ilyenek álmodták Siegfried-t a hősi eposz legyőzhetetlen daláját. A 20-as és 30-as évek német színházi világának nagy számáról, Albert Maurerről beszéltek.

1916-ban nősült. Egy pályatársát, Betty Biróns szubrettet vette el. Husz évvel később, amikor a diisseldorf-i színház igazgatóiságát megpályázta, barátai figyelmeztették, hogy a

kérdőívben ne töltse ki az élettársra vonatkozó kérdéseket. Ő odaírta: „Zsidó feleség”. A közérthetőség kedvéért alá is húzta. — Az emigráció teserű és nehéz volt.

Montevideóban éltek. Előbb automatikus fotóműhelyt nyitottak, de ez szerencsétlenségére kiégett. Maurert a hivatás szenvedélye visszavitt a színpadhoz. Kis németnyelvű esztétizálásban ő volt a rendező, főszereplő, diszlektív és kulisszatulogató. Betty a sugólyukból „adta fel” a végzőt.

Most a „Frankfurter Rundschau” jelenti, hogy Albert Maurer 81 éves korában, Dél-Amerikában elhunyt. Ennek a történetnek nincs poénja. A számfűzés miffélebb ritkák a meelenő csattanók. Lényegéhez inkább a méla akkordok tartoznak, elvéve hüségrel, becsületrel és a csendes helytállással.

Képtelen irodalomtörténet

Kezdetben volt Beöthy Zsolt milineumi légkörű képes irodalomtörténete, amelyből apáink nemzedéke tanult. A következő szerző Pintér Jenő, a tudósodó tankerületi főigazgató, a Horthy-korszak vezető irodalomtörténete volt, akiről Szabó Dezso megjegyezte, hogy sokkal többet ír, mint amennyit olvas. A keresztény-nemzeti kurzus szolgálatában álló nagy” művében, mint ismeretes, nem bánt éppen kesztős-kézrel a magyar zsidó írókkal. Ismertetésük során kipécézte „destruk-tív” vonásaikat, amelyekkel a köztudatot „mérgezték”.

Némi rokonszenvet csupán azok iránt áruít el, akik, mint Például Patai József egyértelműen zsidónak vallották magukat. Ők nem „idegen köntös” alatt lopakodtak a magyar kultúrába, és eleve lemondtak a nem-zsidó olvasókról.

A Magyar Tudományos Akadémia gondozásában két évvel ezelőtt kiadott hatkötetes irodalomtörténet természetesen nem ismeri ezeket az antiszemita szempontokat. Lapozgatva benne, kitűnik, hogy a par excellence zsidó írókat, lettek légyen asszimilánsok, hagyomány-hűek, vagy éppen cionisták, egyetlen rossz szóval sem illeti. Még pontosabban: egyetlen szóval sem illeti. Csak néhány példát erre!

Részrehajlást nem ismerve, éppen úgy el-hallgaja Szabolcsi Lajost, aki szerkesztői te-vekenysége mellett a szépirodalom minden mű-

fajában kétségkívül hatásosan szolgált a ma-gyar zsidóság asszimilációját, mint ahogyan nem beszél a tradicionális kile-ttet felől, szeretettel megemlékezik Kiss Arnoldról sem. A száradelű nagy illuzió korát regényekben ábrázoló Ujvári Péter is kimaradt. A szekerényi oldalon említés sem történik Patai Józsefről, aki a kimagaslóan szerkesztett Mult és Jövő-től eltekintve, költeményeiben cionista aspektusból szóvalattá meg a magyar-zsidó lélek hasadását. Ugyan ő a héber költőknek ma-gyarrá fordításával és a magyar irodalom izráeli propagálásával, mindkét nemzet kultúrájának jelentős szolgálatot tett. „Jobban” járt Kaczer Illés, az ő neve két felsorolá-sában szerepel.

Csak a zsinagóga táját kerüli el ilyen gon-dosan a munka, amit egyebek között Ravasz László, Prohászka Ottokár, Mész László és Sik Sándor tárgyalása is bizonyít.

Az ügy érdekessége, hogy a perdöntő — ezeregyeszes oldala — hatodik kötet szerkesz-tője Szabolcsi Miklós, fia Szabolcsi Lajosnak. A szerkesztő neve irodalomtörténeti tevékeny-sége kapcsán husznál is többször szerepel e kötet névmutatójában.

UJ OLÉ — használja ki a lehetőséget!
3 ÉVIG BEHOZHAT VÁMMENTES ARON:
világmarkás — televíziót, rádió-patefont, magnetofont,
mixert, mosógépet, a legújabb DIOLEN függöny-
modelleket és eredeti perzsaszőnyeget olcsó áron. ●
Gyors szállítás — repülőpostával.

„SHARON” üzlet, TEL-AVIV, Allenby 93,
telefon 62-49-45. ● R. M. Aser — Diamantstein Z.

250 ÉVES

ÓRIÁS-MENORA

Értékes kegyezettel gyarapodott az Izráeli Muzeum: 204 centiméter magas, 250 éves diszes kovacsolású menorát kapott ajándékba Willy Kaus németországi lakostól. Képin: Eliezer Bei-Ezra, a múzeum egyik dolgozója az antik menorát tisztítja.

A szándzi rebe chaszidja

Brihram Gáspár „Régi chaszid történetek” című kéziratos gyűjteményéből

Dr. Dési Géza budapesti kriminalistát egy napon felkereste ügyvédi irodájában az ismert fővárosi napilap szerkesztője, s arra kérte, mondáná el ügyvédi pályafutása legérdekesebb esetét, hogy azt szíves riport keretében az új-ság olvasóhoz továbbíthassa.

Dr. Dési egy pillanattal gondolkodott, aztán mosolyogva elmondta a történetet: Jő néhány évvel ezelőtti ügy éjféli tájban lármára, vitaközös zajára ébredtem. Előszó-bám kémlelő nyílásán kitekintve egy hosszú kaftános, tincses alakot pillantottam meg, amint hadonászva s hangos méltatlankodással vitázott a házfelügyelővel, aki ügyezett megakadályozni, hogy olyan késői órában csendesen lakásom ajtaján.

Ajtót nyitottam, mire a chaszid zsidó fűr-gend besiklott az előszobámba. Kérdésemre, hogy mit keres nálam ilyen késői órák, ha-darva mondotta el, hogy a szándzi rebe utasítására jött fel Pestre, az állomásról egye-nesen hoztam ügykezett, mert az ügy igen sürgős. Négy évi börtönre ítélték, teljesen ártatlanul. Csak azért, mert megédesítette a bort, amit eladott. Ki hallott már ilyesmit, hogy valakit megbüntessenek azért, mert javít a portékáján? — mondotta. Holnap reggel 9 órákor tárgyalják a királyi táblánál fellebbe-zési ügyét. Arra kérte, menjek én a tárgyalásra mert a rebe megmondta, hogy én leszek az, aki levezi válláról a négy évi börtönbün-tetést.

Láttam, hogy naiv és fanatikus chasziddal van dolgom.

Mondtam neki, hogy pihenje ki magát az előszoba kerekében. Holnap majd meglátom, mit tehetek az ügyben.

Uj kiemsem lefeküdt, s pár perc múlva hangos borkolás jelezte, hogy úgy alszik, mint akinek rendben van a szénája, mint aki jó kezében tudja az ügyét.

Nekem azonban nem jött álom a szememre. Egyre azon törengtem, hogyan lássam el a védelmet, amikor a periratok áttanulmányo-

zására sincs idő. Hoayan tudok majd enshéb ítelet kiharcolni védelem számára?

Reggel korán keltem, kliemsem, — aki még aludt — felébredtettem szendergésből. Együtt mentünk a királyi táblára, s ott meg-hagytam tincses-kaftános védelemem, hogy maradjon a folyosón. Ne mutatkozzon, amíg nem hívom. Tartottam tőle, hogy megjelené-sével csak rontana az ügy állásán.

Kévséssel a tárgyalás megkezdése előtt kéz-hez kaptam a periratokat. Olvasni kezdtem, s csakhamar megállapítottam, hogy védelem-em nem áll jól a szénája. Szerencsétlen les, ha a fellebbezési bíróság nem fogja súlyosbí-tani a kiszabott büntetést.

— Nos, ugyiltszik a rebe tévedett — gon-doltam. — Az is csoda lesz, ha kliemsem négy évvel megúszja az ügyet.

Aztán megkezdődött a tárgyalás. A vaskos periratcsomó a táblabírák asztalára került. Már kidolgoztam magamban a védőbeszédet, amikor a tanács egyik tagja az iratok között lapoztatva, megszólalt:

— De hiszen ez az ügy elévült.

A vaskos periratcsomó átkerült a jevező asztalára, aki szorgalmasan írta az elévülés miatti felmentő határozatot.

A rebe még sem tévedett — gondoltam és siettem, hogy meggyeyem a jó hírt az előszo-bában várakozó kliemsemnek, akik egy fapad-on ismét elvonnak a buzószág.

Amikor feltrátnam, s közöltem vele, hogy felmentették, csak annyit válaszolt a legny-gudtabb hangon:

— „Nii áváda”, természetes, hogy felen-tettek, hiszen a szent rebe — éljen százhusz évig — vitába szállt a Földöntök Lévoével, hogy sikerüljön az ügyem.

Az kíváncsi meg megjegyezni, — mondotta befejezésül dr. Dési Géza, — hogy az a tin-cses, kaftános kliemsem szerencsét hozott. A máramarosi chaszidok ügyével ügy fellendült az irodám forgalma, hogy két ügyvédbajtárom segítségével is alig győztük a munkát.

MOSE SÁMIR

(Folyt. a 7. oldalról)

tőzökösre, amelyeket az állam eladott. A dugszagok nevelésében olcsó áron jutot-tak hozzá nagy területekhez. Ennek Jez-reel például, amelynek annakidején 4000 la-kosa volt, 1872-ben nevelésében csekély ösz-szegért került egy Szurszük nevű beiruti ke-resztény bankár-család birtokába.

A másik oldalon pedig a földművesek nem voltak hajlandók adót fizetni a törököknek és különböző foságokhoz folyamodtak, hogy kijátszák őket. 1858-tól kezdve az állam be-jevezette azoknak a földműveseknek a nevét, akik földet kaptak. Erre a falvak lakossága, attól tartva, hogy ez újabb adókövetést von maga után, befolyásos védelmezőkhöz folya-modott. Földjeiket szíleg eladták a gazdagok-

nak és bizonyos összeget is fizettek ezért a védelemért. Nem egyszer fordult elő, hogy az arab parasztok földjeit ilyen törvényes ala-pon rabolták el — maguk az arab földesurak. Nem okozott különösebb gondot tehát az arab földesuraknak eladni a zsidók részére, de más népek fia részére is a palesztinai földeket. Márcsak azért sem, mert hiszen ők távoli vi-lágvárosokban éltek és a szemükben Palesz-tina nem jelentett semmi mást, mint egy szegény, visszamaradt, jelentéktelen tartományt, amely soha az arab történelemben, mint köz-pont nem szerepelt. Jeruzsálem maga soha nem számított egyetlen arab állam fővárosá-nak, sem a multban, sem a jelenben.

Liráivá váltik Mose Sámir hangja, amikor a zsidóságnak Izráel földjéhez való kapcsolatát írja le. Ezek a meghatottság és megrendültség percei e harcoss szellemű könyvben, amelyben a kiváló író perbeszáll azzal a hazugság-hadjárral, amelyet az imperialista arab propa-ganda sikeresen vezet az „Uj Baloldal” tí-mogatásával öt földrészen.

Vallomás ez a könyv, izráeli patriotizmusra nevel, egyike ama ritka alkotásoknak, ame-lyeknek helyét kell szorítani minden magán-könyvtárban és minden éjjeliszekrényben. Ez a könyv nem diszke való, ez ébreszt, serkent és egyttal megmutatja azt az utat, amelyen járnia kell Izráel népének 1969-től kezdve.

KEDVEZŐ RÉSZLETRE
cipőfűzőtől szobanatorig
Táam Chajim Ltd
Altal, P.A., Allenby 27.
elfogadjunk rendeléseket az ország összes nyaralóiba

Látogatás a natánjai Briszk-jesivában

— Ahol a rabbi a tüzérségnél szolgál, a bocherek pedig ejtőernyősök —

Írta: RÖSSEL MORDECHAJ

EGY ÉRZEKENY PONT

Beszélgés közben szerettem volna a jesiva bocherek katonai szolgálatára terelni a szót, de nem akartam zavarba hozni rabbi Náftalit. Ő valahogyan megérezte vívódásomat és mosolyogva kezdett a témáról beszélni:

— Ne kíméljen engem, mert erre nincs szükség. Nos, a katonai helyzet nálunk a következő: én például a tüzérségnél teljesítettem szolgálatot és legutóbb sebességgel tértem haza. Jesivánk minden növendéke bevonul katonának, amikor betölti tizennyolcadik életét. A legtöbb bocherünk a „náchtal mucnách” — ejtőernyős náchtal egységénél szolgál. Sőt olyan fiataljaink is vannak, akik alig várják, hogy bevonulhassanak.

— Látja, amott azt a két szakállas férfit, az egyik Wiesel Mose, a másik Müller Cvi. Mind a ketten a mi növendékeink, foglalkozásukra nézve sakterek. Mindketten az ejtőernyősökönél szolgáltak.

A rabbiné, aki jelen van beszélgetésünkönél,

nem kis büszkeséggel teszi hozzá:

— Igen, a mi talmid-háchámjaink jó katonák, bár csak talmid-háchámok lennének a jó katonák is...

SZOMORU ÉLMÉNY

Beszélgés közben asztalunkhoz lép Lebovics Meir, egy tekintélyes kőszakállú férfi, a jesiva egyik régebbi évjártának tanulója. Amikor hallja, miről beszélünk, elmondja a következő megrázkéztető esetet:

— A hatnapos háború idején a hadsereg főrabbinátusánál teljesítettem szolgálatot a dái arcvonalon. Feladatomból volt azonosítani a harcok során elesetteket. Amikor odaléptem az egyik elesett főhadnagyhoz és kinyitottam íngét, hogy levehessen az azonosításhoz szükséges fémlapot, szinte kővé meredtem. A tiszti nyakába akasztva találtam egy kis titlított tartalmú zacskót. Az egység parancsnokához rohantam és megmutattam neki mit találtam, lássa saját szemével ezt a tragikumában is es-

dálatos esetet. Az élmény azóta is kísért, nem tudom elfelejteni, a halott főhadnagy, az aradi származású Genut Aser volt.

Minden év sziván hó 28-án misnájot tanulással egybekötött Jahrzeitot tartanak ráv Briszk Aháron emlékére. Ezen a napon összesereglenek mindazok, akik a tasnádi jesiva növendékei voltak, annak különböző változataiban. Sok külföldi tanítvány is eljön ilyenkor, mert úgy érzik, hogy így róhatják le hátájukat és szeretetüket a briszkii rabbinászia tagjai előtt.

Ugyancsak itt tartják meg évenként a margittai és tasnádi ázkárát is. A jesiva nagy tantermeinek falai teli vannak márványtáblákkal, ezeken örökítették meg a hitközség mártírjainak neveit. Akiknek nem maradtak hozzátartozók, azokért a rabbi mond rendszeresen kádist.

A natánjai Briszk-jesiva, Erdély hagyományhű zsidóságának egy Izraelbe áttentett szellemi kincse. Olyan, amelyre az egész magyar zsidóság büszke lehet.

SZTRÁJK A TALMUDBAN

Izraelben sztrájkolnak. Sztrájkolnak a kikötőmunkások, hol a túlóra miatt, hol meg a prémium miatt, sztrájkolnak, hogy fizessenek nekik visszamenőleg egészen attól az időtől fogva, amidőn Noé apánk vízre bocsátotta a bárkját, sztrájkolnak a hétköznapiak, a pénzekért, a szombat- és ünnepnapokért, sztrájkolnak a vektéért és az ebédért, a tizóra-ért és az uzsonnáért, sztrájkolnak Haifán és sztrájkolnak Asdodon. Sztrájkolnak a postások, sztrájkolnak a tanítók, sztrájkolnak a tanárok (a tanárok azért, mert hogy mernék a tanítók sztrájkolni). Sztrájkolnak a mérnökök és sztrájkolnak az utasok. Csak a nyugdíjasok nem sztrájkolnak, mert a kutyá se hederítene rájuk.

Valljuk be, hogy a régi világban is előfordult egy-egy sztrájkoska, bár a munkás és a munkaadó jogai és kötelességei törvénybe voltak íktatva. Ezeket a törvényeket nem a Hisztdrut fektette le, hanem a Talmud és mégis akadt, aki megszegte.

Hadd lássuk csak, miképpen szabályozta a törvény kétezer, meg ennél is több idő előtt a munkás és a munkaadó közötti viszonyt a legaprólékosabban.

A MUNKA BECSE

A munkát szeretni kell. Az Isten is a világ teremtését „munká”-nak nevezi: „Midőn befejezte Isten a hetedik napon munkáját — (Avot d'Rabbi Nachman).

„Hat napon át dolgozott és végezd minden munkádat”. (M. 20,9) Ebből az következik: a zsidók mint ahogy parancsot kaptak a szombattól, a pihenés megtartására, éppen úgy kötelességük tettek a munkát is. (Mechilá)

R. Simon ben Elázár mondja: Ádám nem izlett addig ételt, amíg nem dolgozott, amint írva van: „Elhelyezte őt (az Örökkévaló) az Éden kertjébe, hogy nevelje és őrizze.” De csak azután áll: „A kert minden fájáról ehetsz.” (M. I. 15-16)

Nagy dolog a munka, mert ha nem lakozott a Glória Izraelen, amíg nem dolgozott, amint írva van: „Megtépkintette Mose az egész munkát és ime elvégezték azt... és megáldotta őket Mose”. (Semot 39, 49) Hogyan áldotta meg őket? Legyen meg az Örökkévaló akarata, hogy lakozassa a dicsfényt kezelet munkáján. (Mifráš Gedolá)

Kedves dolog a munka, őseink, prófétáink, nagyjaink szorgalmasan bízték. Jakóvnál találjuk: „Juhádat ísmét legeltetem és őrzöm” (Berésit 30,31). Mosenél megemlíti az Irás: „Mose őrizte apósának juhait.” (Semot 3,1) Dávidnál olvassuk: „Kiválasztotta a juhok aklaiból. (Zs. 78,70) Ámosznál meg: „Pásztor vagyok.” (7,14. — Misná r. Elázár)

De később is r. Jehudá és r. Simon azt hirdették, hogy a munka nemesít, vagy ahogy ők kifejezték: Tiszteletet szerez művelőjének.

R. Jozsef és r. Šcset orvosságának használták a munkát. (Gitin 16.)

R. Simon mondogta: Peszách és szukkot nem a munka idejére esik, ezért kell hát az egyiket hét, a másikat meg nyolc napig ünnepelni. Sávuot a munka szakába esik, ezért csak egy napig tart az ünnep. Ez arra mutat, hogy az Irás megkíméli Izraelt. (Szifri p. Rö.)

„Az Örökkévaló a te Istened megáld téged kezdet munkájában.” (Dovárim 2,7) R. Eliezer ben Jakov magyarázza: „megáld”, azt hihetnéd, ha dologtalanul lustálkodva ülsz, akkor is. Ezért hangsúlyozza ki az Irás: kezdet minden munkájában (Midráš Tehilim)

Ezt mutatja az Irás Jiccháknál is: „Es vett Jicchák azon a földön és lettek neki abban az esztendőben száznegyven, mert megáldotta az Örökkévaló”. (Berésit 26,12) Megá-

dotta, mert dolgozott, vetett, aratott, csépeelt. Szinte le sem merem fordítani, amit rabbi Chijá mondott Ula nevében: Nagyobb az, aki keze munkáját élvezi az istenföltől, mert az utóbbiról azt mondja a zsolnárköltő: „Boldog mindaz, aki féli az Örökkévalót, aki az Örökkévaló útjain jár. (128,1), aki viszont a keze munkáját élvezi, arról azt írja: „Ha kezdet munkáját eszed, boldog vagy és jó dolgod van.” (U. o. 2.), ami azt jelenti: Boldog vagy ezen a világon és jó van dolgod a jövőendő világon.

„Az életet és a halált adtam elétek, az áldást és az átkot, válassz hát az életet, hogy élhess mind te, mind a te magzatod”. (Dev. 30,19) „Az élet” — az a mesterség, tanították r. Jismáel iskolájában. (Jerus., Peá p. a.)

Rává egy közmondást idéz: „Hét évig chšeg volt, de az iparos ajtaját kikerülte. (Szánhedrin 26)

R. Jehuda mondja: Aki nem tanítja fiát mesterségre, mintha betörésre tanítaná.

Már Zutra mondta Ráv nevében: Irva van: „Mindent szépen csinált (az Örökkévaló) a maga idejében.” (Kohelet 3,4) Ez arra utal, hogy mindenki szemében széppé tette az Örökkévaló a mesterségét. (Igy például a tímár is azt hiszi, hogy az ő foglalkozása a legszebb. Igy gondoskodott a Teremtő arról, hogy az egyes szakmákban ne hiányozzanak iparosok. (Bechárót 43.)

Szabályozza a Talmud a munkás imádkozását idejét is. (Misná Bechárót 16) Elmondhatják a Semá imát a fa tetején, vagy az állványon, ha ott dolgoznak. A jeruzsálemi Talmud szerint, ha a teher a vállukon van is. (Beráchot p. bét) De kiterjed a Talmud figyelme a Tóra-, tefillin- és mezuzairókra is, hogy félbeszakítsák-e munkájukat, hogy imádkozhassanak.

Az első sztrájkot, helyesebben ellenszégülést, esodaltos, éppen a templom körüli szolgálat terén találjuk.

Az alábbiakat megróvással emlegetik: A Gármó-ház tagjai nem akarták megtanítani a szinkenyer (lechem hápánim) készítését (csak ők tudták olyan ügyesen nyújtani, hogy el ne töredjezenek). Az Etnos-család nem volt hajlandó a füstölőszer készítésére másokat megtanítani. Hygros, a levita, értett az énekhez, de nem akarta, hogy művészetét mások is el-sajátítsák. Ben Karicár meg az írásművészetébe nem akart másokat beavatni. (Írásművészt volt, mert négy tollat tartott az ujjai közt és az Isten négybetűs nevét egyszerre le tudta írni.)

A Gemará többet tud rólok: A Garmóck sztrájkját úgy akarták a bölesek letörni, hogy az egyiptomi Alexandriából hoztattak mestereket, de nem sokat értek velük. Erre hívták Garmóckot, de bizony nem mentek. Mit volt mit tenni megduplázták a fizetésüket. Erre aztán abbahagyták a sztrájkot. Még a felemelt béruk pontos összegét is tudni véli a Talmud. Tiszára is mossa őket. Szerintük csak azért nem tanították meg más a szinkenyer sütésére, mert előre látták, hogy a Szentély el fog pusztulni, nem akarták hát, hogy valami po-pány ellense és a bálványok imádságánál alkalmazzák.

Igy volt az Etnos-családdal is, akik füstölő-szer készítéséhez érttek, de másra nem akarták a titkát bízni. Itt is idegen munkásokat hoztak, de szintén felsültek. Hívták hát őket, de ők se mentek. Hogy azonban megduplázták a béruket, mintjárt ott termették. Feloldották őket is bünük alól a fentiek kifogása elapján.

Hiros-szal röviden végez a Talmud, csupán az énekét dicséri.

Mig az előbbiekre talált a Talmud valami magyarázatot a mesterségükre, az utóbbiakra bizony nem. A Példabeszédekét idézi: Az előbbiekre mondja az Irás: „Az igazak emlékezetét áldásra való”, az utóbbiakra vonatkozik: de a gonoszok neve elrohad.” (10,7)

Amint látjuk hát, a sztrájk, meg a fizetés-emelés kicsikarása az előbbieknél nem ártott, a Talmud még szép szentírásí verset is tud számukra idézni.

Törvénybe volt foglalva az iparos felelőssége is. Ha valaki iparosnak át ad valamit javításra és az elrontja, akkor kártérítésre köteles. Igy van a festővel, a mészárosal, a vendéglőssel stb. (Bává Kámá 98; 99; 102; és másutt)

MUNKASOK FELVÉTELE

Ha valaki munkásokra: bérlet és azt mondta nekik, hogy korán kezdjenek és későn hagyják abba a munkát, ha olyan hely az, ahol nem szokás korán kezdeni és későn befejezni, nem kényszerítheti őket rá. Ahol szokásban van őket élelemmel, eddőségekkel ellátni, lássa el. Minden a vidék szokása szerint igazodik.

Egyszer r. Jochánán ben Májá szólt a fiának: Menj fogadj számunkra munkásokat. Elment és megállapodott velük, hogy ellátja őket élelemmel is. Amidőn visszatért apjához, részolt: Fiam, mégha olyan lakomát csapsz is számukra, mint Slomo annakidején, akkor se tétél elegendő kötelességednek, mert ők Avráhám, Jicchák és Jakov gyermekei. Eredj hát, mielőtt munkába fognának, szőlj nekik: azzal a kitévéssel élemezted őket, hogy csak kenvert és hűvelves veteményeket igényelhetnek tőled. R. Simon ben Gámliel erre megjegyezte: Fölőleges volt ezt nekik mondani, hiszen mindentben a vidék szokásaihoz igazodnak. (Bává Mecjá 83.)

Rés Lakis mondta: A napszámossal a munkából való hazatérése az ő idejéből történik és a megkezdésnél a tulajdonos idejéből. Ez azt szentírásí versekkel igazolja.

A Jeruzsálemi Talmud beszéli: Tverjá lakosai se nem mentek korán, se nem mentek haza későn a munkából. Megjegyzti: Akármilyen legyen is a szokás, az a fontos, hogy a munka ne károsodjék.

A bér munkás bérének idejében való kifizetésére is kitér a Talmud. A Gemará felveti a kérdést, hogy honnan tudjuk ezt? Mert írva van: „A napszámos bére ne maradjon nálad reggelig.” Továbbá: „Azon a napon add meg az ő bérét”. (Vájikrá 19,13; Devárim 24,15) Éppenugy vonatkozik ez az ember bérére, akár az állat, vagy eszközök bérére. Ráv Ámi szerint, aki a legesekélyebb munkát végzi is, nem fizetik ki, megszögik a Tóra parancsát. (U. o. 110,111)

Tanultuk: írva van: „Azon a napon add meg az ő bérét és le nem menjen felette a Nap, mert szegény ő és utána kívánczik lelke.” (M. V. 24,15) Miért kapaszodott ez a létirán, csüngött a fán és halálveszedelemnek tette ki magát (munka közben), vajon nem a béréért teszi? Ezért mondták ki: Aki visszatartja a munkás bérét, mintha a lelkét venné el. (U. o. 112)

A Talmud a Tóra alapján pontosan megá-lapítja, miből ehet a napszámos, ha a gazda földjén dolgozik. (Bává Mecjá 87 és azon tul)

Találkozunk persze itt is a sztrájkjal, ha nem is a mai értelemben vett sztrájkról van

(Folyt. a 15. oldalon)

A dühödt angyal

REGÉNY

Írta: ZILAHY LAJOS

ÖSSZEFOGLALÓ

— AZ EDDIG MEGJELENT FOLYTATÁSOK RÖVID ISMERTETÉSE —

Azon az örökké emlékeztető pénteki napon, 1939 szeptember elsején indul a regény. Budapestben vagyunk. A déli újság hírül adja, hogy gróf Dukay István, az egyik legidősebb magyar család tagja, élének 71-ik évében, rövid betegség után elhunyt. Már az első lapokon találkozunk a regény főhősével, Ursi Mihály csillagossal, és feleségével, Zsival, aki a gróftan édesapját gyászolja. Ursi Mihály szegény sorból kúzdotta fel magát, szegény bányászgyerek volt, akiről korán megállapították, hogy kivételes tehetség a fizikában.

A harmadik fejezetben Zilahy Lajos képet ad a rövidéletű köztársaságról és az első kommunista uralomról. A bukás után jön Trianon és a fehér kurzus. „A megmaradt hétmilliónyi magyar egy része a revíziós politika követője lett.”

Ebben a fejezetben értesülünk a Csillagnézőknek nevezett titkos diáktársaság megalakulásáról. Tagjai: néhány liberális gondolkodású „igaz magyar” diák az asztrológiai szakon, köztük svábok és zsidók is. Az alapító — Ursi Mihály, aki az író lelki rokona. Eteleben, jellemében Zilahy Lajos számos önéletrajzi adata lelhető fel.

Mint filmen peregnék az események. IV. Károly király újra feltűnik a magyar láthatáron, az egyetemi hallgatók egy része harcol a Habsburg-ház ellen. Ursi Mihály is köztük van. Comblovás éri és sebe nehezen gyógyul. Két évvel később a Csillagnézők elhatározzák, hogy forradalmi módszerekkel döntik meg az áldemokratikus, reakciós Horthy-uralmat.

A fiatal diák tudományos karrierrel és Nobel-díjjal álmodik, közben valóban sikerül egy biciklipumpát konstruálnia, amelyet „U-pumpa” védjeggyel szabadalmaztat. Az újpesti bicikligyár megveszi a szabadalmat, a pumpa jól bevál, és — „az eladásközlől neki járó percent életének folyásába is új levegőt pumpált”.

Következik az első európai út és látjuk a huszas évek Európáját. Genf, Népszövetség, majd Párizs és London következik.

A főhős életébe itt szól bele a nagy Véletlen. Calais-ben véletlenül lekészt a párizsi gyorsvonatról, de nem ő volt az egyedüli utas, aki ezt a vonatot lekészté. Két hölgy is volt ott. Testvérek. Az egyik 30, a fiatalabb pedig csak 16 éves volt. Dukay Krisztina és Zia grófnők, akik Skóciából voltak hazatérőben. Ez a találkozás döntő kihatással van hősiük sorsának további alakulására.

13.

Európai útja végén, az elutazása előtti éjjelen, mielőtt Budapestre visszatért, hosszú sétájuk alkalmával a felkelő nap fénye már megvilágította a hajnali ködben kecsesen lépkedő bronz lovat az Unter den Linden végén. Órák óta álltak ott a szobor alatt, bár a novemberi der már mindenben fehérlett. Beszélgetés közben, ki tudja hogyan, a születés-szabályozástól eljutottak az anyag tartóságához.

— Mert, ha meggondoljuk — mondta Ursi —, hogy az anyag hajlik, de mégis... De most a mondat közepén hirtelen órájára pillantott.

— Bocsság meg, hét óra tizkor indul a vonatom, és még be sem csomagoltam...

Kezet szorítottak, mélyen egymás szemébe néztek, aztán megélelték egymást.

Elmenőben, bárhol sietett, Ursi még egyszer visszafordult búcsút intgetve, s aztán azt gondolta magában: Hát, igen... Ernst nem uszhatja meg negyvenedik születésnapját a Nobel-díj nélkül. Oh, ja, Tronfeld ist der Einzige... — hallotta megint nagyon tisztán Schrödinger szavait.

Tronfeld, bár már átfázott és reszkett a hideg, vizes novemberi hajnalon, ott maradt Nagy Frigyes szobra alatt, míg barátja, nyakát mélyen a felöltője felhajtott gallérjába huzva, eltűnt a ködben.

Mikor megfordult és ő is hazafelé indult, félhangon mondta önmagának:

— Leharapom a fejem, ha husz éven belül nem Ursi Mihály lesz az új magyar köztársaság elnöke.

Többek között ezt azért is gondolta így Tronfeld, mert az ember szívesebben vesz, ha barátja az államfő, és nem valami vadidegen.

ÖTÖDIK FEJEZET

A Nagy Világ és a Kis Világ, amely nagyobbak bizonyult mint a Nagy Világ.

A nagy Világ természetesen Amerika volt. 1930 tavaszán Ursi Mihály átkelt az óceánon, mégpedig biciklin, éppen úgy, ahogy néhány év előtt európai körutját is biciklin tette meg. Bár a bicikligyár a sokkal jobb T-pumpa gyártására tért át, Ursi vitorlája mégis azzal a légáramlattal kelt át az Atlanti-óceánon, amellyel az U-pumpával felfújott bicikli gumija kilehelte a lelkét. Modern találmányok az új technológia dzsungelében éppúgy felfalják a gyengébbeket, mint a Tyrannosaurus vagy Trachodon száz millió évvel ezelőtt az Ószipóban. De hajójegyre bőven telt az U-pumpa jövedelméből.

Május első napjaiban érkezett New Yorkba. A gyönyörű, ezüstösen kék, de hányingeres hajnalon (nagyon mozgott az óceán az utolsó három nap alatt) a tengeri betegségtől legyengült utasok felvonszolták magukat a fedélzetre, hogy el ne mulasszák azt a pillanatot, amikor a hajnal első fénye valóban lángra lobbantja azt a magasra tartott sürgönypózná nagyságu bronzfalkyát, amely a nőnemű Statue of Liberty kezében a múlt században mint a francia nemzet ajándéka érkezett a New York-i kikötőbe. Már csak azért is, mert az amerikai alkotmány csodálatos szabadságjogait a francia szellem, elsősorban Charles Louis Montesquieu nagy műve Le loi (A törvény) sugalmazta. Most, hogy a hajnal első sugarai is megtalálták az öböl vékony fehér ködében rejtőzködő Szabadságszobrot, a szobor olyannak tűnt a keletről, a királyok és zsarnokságok országából érkezett hajóutasoknak, mint a fehér selyempapírosba csomagolt óriás diadém, amelynek ökkövei a hajnali fényben itt-ott kivillognak.

Bár Ursi utálta a kötelező meghatott pillanatokat, tengeri betegségével a gyomorban és a fejében, ő is felment a fedélzetre, mert mindaz, amit Amerikáról olvasott és hallott, az amerikai demokráciáról és szabadságjogokról, igen mély hatással volt gondolkodásának kialakulására. Mégis észbe jutottak Bernard Shaw szavai, akit darabjainak bemutatója alkalmából a New York-i szingizgató kísérte el első amerikai útjára. Akkor is ilyen káprázatos hajnali szépségben bukkant elő a kikötőben az óriás Szabadságszobor.

— Óda nézzen, Mr. Shaw! A Statue of Liberty! Shaw odacézott. Arcán megindultság tükröződött. Aztán azt mondta: — Érdekes! Maguk amerikaiak éppen olyan szokásoknak hódolnak, mint mi európaiak. Szobrot emelnek halott nagyjainak.

Egy washingtoni szenátor vagy bárki más büszke amerikai megsértődött volna e gunyos megjegyzés miatt, de a New York-i szingizgató akkorát nevetett, hogy a fedélzeti korlátot át majdne a tengerbe esett. Nagyon jól tudta, hogy Shaw igazat mondott, mert csak tavaly történt, hogy amikor a Broadway előadta Bourdet darabját, a La Prisonnière-t, a szingizgatót és az ünneplést színeseket a rendőrség letartóztatta, a darabot betiltották, mert a prisonnière lesboszti szerelmének hódolt.

Mialatt ez észbe jutott, Ursi maga is foglyul esett a látványnak, amely eléje tárult. Mintha óriás tűzcsőz tombolt volna az öbölben, mert a felhőkarcolók, ahogy az alacsonyan szálló felhőket karcolták, szikrákat csillogtak és szórtak maguk körül, ettől támadt a nagy tűzvész, legalábbis ilyen gondolatok kavargtak Ursi álmos fejében. A nagy tűzcsőz a felhőkarcolók millió ablakának üveglapja volt, amely narancs és bíbor fényekben lángolt a ferde napsugarakban. És az is észbe jutott, hogy az építőművészet megkövült zene. Ez a mondat most valósággyá kövülve jelent meg képzeletében. A felhőkarcolók óriás orgonaszíjait, az Empire State Building, a világ legmagasabb épülete és a többiek, harsogó zenével fogadták az utasokat.

A kikötőben magyar rokonai fogadták Ursi Mihályt: a Szántó család. A hatvanéves Szántó valamikor holodi bányász volt, akit a kivándorló hajóról a munkaközvetítő ügynök, több magyarral együtt, a pennsylvaniai

bányákba vitt. — Mert tudod, Mihály öcsém — magyarázta Ursinak —, mi olyan vagyunk, mint a kő, le-süllyedünk a fenékre.

Az ügynök Szántónak is azt magyarázta, amikor negyven éve kivándorolt, hogy ha boldogulni akar, mielőbb tanulja meg az amerikai nyelvet. Szántó megfogadta a jó tanácsot, fülelt minden szóra lent a bányában, s egy év múlva már egészen jól beszélt horvátul; mert a bányászársai lent a mélyben valamennyien horvátok voltak. Ót év után járt először New Yorkban, s bevezetőt egy kis magyar vendéglőbe. Két barátságos magyar gentleman ült az asztalához, folyt a szó meg a bor, s amikor Szántó eldicskedett, hogy vásárolni jött fel New Yorkba, s nála van az a kétezzer dollár, amit öt évi keresetéből félre tudott tenni, a két nagyon kedves magyar barát megkérdezte Szántót, hogy milyen kártyajátékot szeret, aztán leültették durákozni. Éjfél után, nagyon udvariasan, ők fizették a jó vacsorát és mind a kilenc butélla bort, de ekkor már alig pár dollárja maradt Szántónak, a többi a kedves magyar úriemberek már mind elnyerték. De Szántó látnos nem hagyta el a magyar virtus. Amikor felálltak, rántott egyet a nadrágszíján, akkor már beszélt angolul, s ezt mondta: Easy come, easy go, ami azt jelentette: könnyen jött, könnyen ment.

Egyetlen gyereke, Andris már tizenkétéves volt, amikor a kikötőben fogadták Ursit.

Nagy ölelkezések és bauszos csókok után hoteljébe kísérték a híres csillagász rokont, s Borbála mama, aki annak idején „nem kapta meg a tízeves Ursi Mihály levelét a bicikli ügyben”, most szíves szíval faggatta, hogy mit főzött ebedre meg vacsorára vasárnap, amit náluk fog tölteni New Jersey-ben.

Miután egyedül hagyta a szerény kis hotelben, rövid pihenő után Ursi felfedező sétára indult. Mikor a Fifth Avenue-n megállt az épülőben lévő Rockefeller Plazának szánt nagy telek négyesége mellett, sokáig ámulva nézte a bulldózernek nevezett gépek lázas munkáját, amit eddig sohasem látott. Ezek a hernyótalpas tankok mint megvadult rinocéroszok rohantak egy-egy kisebb házának. Omlottak, dőltek is már a falak nagy reszeggel s roppant porfellegben. Aztán ezek a gépek kitérték a szűk utcákat, és percek alatt a gépek kitérték a szűk utcákat, és percek alatt a gépek kitérték a szűk utcákat, és percek alatt a gépek kitérték a szűk utcákat.

Ursi, miáltal a siető New York-i járókelők úgy sem vetettek erre a mindennapi látványra, sokáig nézte, ahogy a Géporkoszak ledönti, szétharapja s házanként nyeli el az első világháború előtti korszakot.

Ebed után a technológia újabb csodájának lett tanúja, amely még nem érkezett el Budapestre. Talkie! Hirdette az óriás plakát: Beszélő film!

Vacsora előtt volt még idő, hogy András öccse elkísérje a szomszédos Kossuth Square-re, Brooklynba. Utaközben elmagyarázta Andrisnak, hogy milyen csodálatos szerettel fogadta az amerikai nép a magyar szabadságharc számtalozott vezérét. Ahhoz képest, hogy milyen nagy volt Kossuth, Ursi a teret túl kicsinek és piszkosnak találta. Megállított egy járókelőt.

(Folytatjuk)

JÓ ÉS ROSSZ A TV-BEN

(Folyt. a 3. oldalról)

végrehajtották és ezért nehezen értjük, miért ennyire nehezkesek a műsorpolitika megállapításánál.

Ejött már az ideje annak, hogy a tv kilépjen a gyermekcipőből. Az izraeli közönség általában jóhoz van szokva, a rádióban, a színházban, a koncertteremben és azt is tudja, hogy nálunk minden területen található jó szakemberek, akik nemzetközi nivóú teljesítményekre képesek. Erthetetlen volna, ha a modern világ legfontosabb érintkezési eszköze, a tv maradna nálunk műkedvelői nivón és amit nyújt, azt is csak igen fűnyéven teszi. Most következnek a hosszú nyári esték amikor az izraeli polgár sokáig üldögél az erkélyén. Ha a televízió már 10 órákor befejezi műsorát, ezzel el is rontja a polgár estétjét, — persze csak azért, aki nem olvasással tölti el fél éjszakáját. De aki a könnyű esti szórakozást keresi, annak nyilván nem tetszhet, ha a tv tíz órák a meteorológiai jelentésnél tart és azzal búcsúzik.

A tv-nek a szórakoztatás mellett nagyfontosságú feladatai vannak, különösen arab nyelvben. Ma még nagyon messze van attól, hogy ezt a hivatását teljesítse és ezzel is komoly családást okozott — legalábbis eddig — azoknak, akik évek óta sürgették a tv bevezetését Izraelben.

Vasutas egyenruhában

(Folyt. a 9. oldalról)

Ezután két kezét fejem fölé tartva, elmondta az áldás imáját, nem is tudta mondani, inkább elsírta, mert valamennyien sirtunk ezekben a megrázó percekben.

Könyvek között vettem búcsút édesapamtól, aki nyomban visszatért Kisvárdára. Utólag értesültem, hogy az uton már súlyosan bántalmazták. Nem láttam soha többé.

Visszagondolva most, találkozásunk és meg-békülésünk pillanataira, úgy érzem, édesapám oltalmazó keze kísért abban az ezer veszélyvel járó munkámban, amit még ezek után a földalatti mentési munka során végeztem, a felszabadulásig.

Sikerült Munkácsot meg a gettozás előtt elhagynom, — a sors különös játéka folytán, — éppen egy muszors behívó segítségével.

A jászberényi bevonnási központhoz munkaszolgálatra behívót kapott egyik barátomat sikerült rávennem, adja át nekem behívóját, ő pedig, — aki annyi is eleget akart tenni a behívásnak, — jelentkezzen a munkási katonai parancsnokságon, hogy elveszett a behívója.

Igy is történt. Ő bevonnult, én pedig behívójával — nem Jászberénybe, — egyenesen Pestre utaztam, azonnal bekapcsolódtam újból a földalatti munkába, közben sikerült vasutas egyenruhát szereznem, ehhez a chavérok szerkesztettek egy „bitesel” arcképes vasúti igazolványt, ezek segítségével folytattam munkámat a háború végéig.

FELVESZ

HIRDETESEKET

ÉS ELŐFIZETÉSEKET

az

ÚJ KELET

natanjai

megbizottja,

Mittelman, Gottlieb,

Sáar Hagaj utca 14.,

a Geva gyógyszerár mellett

Fesztiválok

Az utolsó évtized ünnepei arra törekedtek, hogy csak a gerincet ké- nak, — minél több látványos és ideges nyújtások. A legsz- esőzni fesztiváljai esnek gondjai: na- jett Bécsből annyi esőzőhet magának, jtt álljunk meg egy es-császár város, mely szakállt hord, — 18 dem uttörőnek: Sch Berg műveinek...

Atránuva a sz- meg meglepőbb ad fesztivál-katalógusba óriási decentralizác- vidéki városok sem elmaradni. Köln me Augsburg Mozartna- Bachnak, míg B- szenteli ünnepi m- Schütz-művekből 11- schéid városka Haer- borg egyházi zené- mellett számkúra- utonnan bemutatna- nagy száma. Egyes- — hol a napokba newyorki táncosop- — óvatosan adago- — míg Hamburgba- Tírúság ebben a h- szentel „világzene- J. Jannaynk Mutta- is bemutatásra kerül- szerzemény mellett- fesztivál műsora is- számos újdonság kö- Rózsa Miklós esel- is jelzi. — A néme- contruma — Hamby- és Darmstadt ve- bemutatásokban.

Nem probléma Ve- rónak fesztivál-műs- Rossini, Puccini ell- ötévesesen. Jellemző- preff fesztiválokra je- mellett, ígykeznek a- Flandria, külön kiha- ján, Belgium határá- saen. Schönberg és- esek-operát ad elő.

Izraeli

Hosszu hasabokot- volna a fesztiválok- lakart akartam kirag- tás céljából. A mi- nos nagy „sláger”-r- em, hogy — eltekint- ges által rendezend- alettől, — országu- t kifejezésre jutt- lasország könnyeb- demonstrálásáról, -lamunk, melynek- gyvászrt kell után- amat használni fe- bilikus hagyomány- alalmunk, zenénk- ni.

Az a szakbizotts- and, lelkes és a- esnek tanácsokk- a maga sem rend- kelt és azzal a kor- tőzi rendezvény- metellenül szükség- ebben klikkszerű- jót itt is előtérbe- t karmestereink: Mose Acmon, — házi-nagysága, — szerepel (—), csak- elik-politikának- szer sem szerepe- — háza külföldről, — koncertet vezény- eserni jöttöm feszt- — a pozitívum, n- volt véve Avidom- — operájának elő- ban nagyszabású- — an „I. incorona- — ráját mutatja be- — tites, színpaddal, — ében, az Izraeli- többésével, Franco- — az attrakcióit

Fesztiválok — másutt és nálunk

Az utolsó évtizedek alatt a nyári-ősz-i zenei ünnepek arra törekednek, hogy szinte versenyt támasztva a téli évadnak, amely mégis csak a gerincét képezi minden zenekultúrának — minél több attrakciót sürítse össze, látványos és idegentvonzó csúcsteljesítményt nyújtson. A legszerencsésebbek ezek közül, amelyek helyi, nemzeti jellegű képeket kölcsönöznek fesztiváljaiknak: Salzburgnak nincsenek gondjai: nagy szülőtte Mozart mellett Bésből annyi történelmi nagyságot kölcsönözhet magának, amennyit csak akar. De itt állunk meg egy percre: ez a konzervatív egyesültváros, mely még ma is szellemi fővárosát tartja: Schönberg, Webern és Alban Berg műveinek...

Atráduva a szomszédos Németországba, még megtekinthető adatokat találunk az idei fesztivál-katalógusban: mindenképp, az újabb decentralizáció tünik fel, azaz hogy kis városok sem akarnak a nagyok mögött elmaradni. Köln mellett Brühl, Würzburg és Augsburg Mozartnak, Heidelberg és München Bachnak, míg Baden-Baden Brahmsnak szentelt ünnepi műsorát. A kis Herford Schütz-művekből 11 estet rendez, — Lünen-Heide városka Haendel műveinek, míg Nürnberg egyházi zenének hódol. De mindezek mellett számunkra csaknem megdöbbentő a honnan bemutatandó — korszerű — művek nagy száma. Egyes városok, mint Wiesbaden — hol a napokban Pártos Odón zenéjére newyorki táncosport adta elő egy balettet, — óvatosan adagol ultra-modern műveket, — míg Hamburgban az Új Zene Nemzetközi Társaság ebben a hónapban csak utóbbiaknak szentelt „világzene-ünnepeket”, melyen a mi J. Jannaynk „Mutatis mutandis” című műve bemutatásra kerül, mintegy ötven más új szerzemény mellett. — Nyugat-Berlin őszi fesztivál műsora is rendkívül progresszív, és számos időnősg között a Hollywoodban élő Rósa Miklós cselekvésének bemutatását jelzi. — A német modern zene másik két centruma — Hamburgon kívül: Donaueschingen és Darmstadt vetekszik egymással korszerű bemutatásokban.

Nem probléma Veronának és más olasz városoknak fesztivál-műsorokat összehangolni: Verdi, Rossini, Puccini ellátta őket operavágyaival. Teljesen viszont még a kisebb méretű fesztiválokra is, hogy nemzeti jellegű műveket, így képeznek korszerű műveket előadni. Flandria, külön kiemelve saját kulturáját, Belgium határain belül, Penderecki, Messiaen, Schönberg és Krenek mellett két Jánácsi-operát ad elő.

Izraeli fesztivál

Hosszú hónapokon keresztül bolyonghattam volna a fesztiválok utvesztőjében, de csak példát akartam kiragadni, részben összehasonlítás céljából. A mi ideig tartó műsorunk számomra nagy „sláger”-rel diszkekett, csak egyvel nem, hogy — eltekintve a Zeneszerzők Egyesülete által rendezendő ünnepaktóktól, — és egy balettből, — országunk sajátos, nemzeti jellegű kifejezése juttassa, Anglia, Német- és Olaszország könnyebben lemondhatna ez utóbbi demonstrációról, mint a mi nagyon fiatal államunk, melynek nem a salzburgi dollár-megnyitást kell utánoznia, hanem kiváló alkalomot használni fel külföldi turisták előtt, biblikus hagyományaink mellett művészetünk, modalmunk, zenénk korszerű értékeit bemutatni.

Az a szakbizottság, mely a Turistahivatal felkérésére és agilis vezetőségének, A. C. Proponnek tanácsokkal szolgál, számos látzó- és hallható „rendelkezők” azokkal az ismeretekkel és azzal a koncepcióval, amely ilyen nemzetközi rendezvény műsor-tervezéséhez elengedhetetlenül szükséges. A Kol Jisraél mind többben klikszerűvé esontosodó társasága miatt itt is előtérbe, hogy nemzetközileg elismert karmestereink: Georg Singer, Gary Berini, Mosé Acmon, vagy E. Inbál helyett a fiatal házi-nagysága, Mendí Rodán három műsorral szerepel (— espedig, mint Bach-„operát” —), csak egyik kisugárzása ennek a kikk-politánának. Ugy tudom, Singer még egyszer sem szerepelt fesztiválainkon. Most itt haza külföldről, ahol egyedül Berlinben tart koncertet vezényelt... Folytathatnám, de először jöttek fesztiválunkat, nem temetni... Sok a pozitívum, mindentől eltekintve. Terve volt véve Avidom „Alexandra” című biblikus operájának előadása, de helyette (?) előbban nagyszabású kivitelben Claudio Monteverdi „Incoronazione di Poppea” című operáját mutatja be a római „Pro Musica”-gyűléses színpaddal, kosztümökkel, kiváló rendezésben, az Izraeli Kamara Együttes közreműködésével, Franco Mannino vezényletével. Ezt az attrakciót a hagyományos, azaz a

hatnapos háború után meghonosított ünnepséggé. „Az én Jerusálajimom” (Jerusálajim seli) vezeti be. Okulva a múlt évi „Testimonium” csufos bukásán, most — remélhetőleg — a biblikus idézetek, Noám Seriff zenéje, s a rendezés méltó lesz a Szent Városhoz, hol az előadást tartják.

Párhuzamosan Jeruzsálemben és Keszárián mutatkozik be egy belga énekes-együttes. Frank Pelleg emlékeztet a három zenekari Bach-est, melyen kiváló külföldi szólisták mellett Jicchák Perlman is közreműködik. Egy spanyol esten Narciso Yepes és Lucero Tena népi zenét és táncokat mutat be. Evelin Lear amerikai szoprán dalestet ad. A világhírű kétfogorás pár, Alfonz és Alois Kontárszky mindkét helyen más műsorral mutatkozik be, — az egyedüliek, akiknek műsora arra emlékeztet, hogy a 20. században élünk, ellenében az egész fesztivál megdöntendő konzervatív irányzatúval...

A fesztivál szenzációja Pablo Casals közre-

működése: a cselló 85 éves felülmúlhatatlan nagymestere, ezúttal „El Pessebre” című oratóriumát mutatja be, saját és Alexander Schneider vezényletével, a Kol Jisraél és a Kibucok Egyesített zenekarának és kórusának közreműködésével. Kiváló külföldi énekesek, köztük Maureen Forrester lesznek az est szólistái.

A világhírű vendégekhez csatlakozik Claudio Arrau is, aki mindkét helyen Beethoven-sonátákból állítja össze műsorát.

A fesztivál különleges eseményei közé sorolható a némák színházának előadása. A fesztivál július 31-én Jeruzsálemben, a Filharmonikus Zenekar közreműködésével nyílik és augusztus 31-én, Jeruzsálemben a Bat-Seba-ballet előadásával zárul.

Igy legalább valami sajátos izraeli produkcióban is részesül majd a külföldi vendég.

Pataki László

LENGYEI VERA ZONGORAESTJE

— TEL-AVIV, MUZEUM —

Lengyel Vera országunkban eredeti és harmonikusan szerkesztett műsoraival ismert. Ezúttal tel-avivi recitáljat három mesterre építette: J. S. Bach, Bartók és Chopin. — három mester három különböző századból, kiknek mindegyike különleges stílust követel meg az

előadóművésztől.

Bachtól egy korál-előjáték: „Wachet auf ruft uns die Stimm...”, — a Kromatikus Fantázia- és Fuga, majd az 4-moll-orgonaprelúdium és fuga hangzott el. Itt a művésznőnek sikerült szigorú tagolásban a bachi zene fenséges dómját felépíteni és keze között a Muzem zongorája, mint egy orgona szólt hatalmasan és világosan tornyosultak a lipcsei kántor zenéjének egetostromló hanghullámai.

Bartók aránylag korai műve, a Szvit, Op. 14 még 1916-ban keletkezett. De négy tétel valódi Bartók, a népi táncok és népi zenéhez közelállva, élesen hangsúlyozott ritmusokkal, és egy egészen sajátos zenei nyelvezettel, mely erejét a szerző alkotófantáziájából merítette. Itt az előadó a tonális, ritmikus és melodikus elemek hanesulját és deklamációját teljes művészetével juttatta kifejezésre.

A rendkívül intelligensen felépített műsor zárószámát Chopin utolsó és legnagyobb szonátája, a H-moll, Op. 53 képezte. Ebben a fenékelt romantikában a művésznő egész szenvedélye és költői ereje megnyilatkozott, mely a lassu tételben, a Largóban érte el csúcspontját. — A közönség tapsait Lengyel Vera egy Chopin-keringőtel köszönte meg.

Dr. Alfred Frankenstein

EGY KORSZAK BEFEJEZŐDIK

LEONARD BERNSTEIN BUGSUJA A NEW-YORKI FILHARMÓNIA TÓL

Az 1968-1969 évi zenei évad hivatalosan véget ért. A new-yorki Filharmonikusok Leonard Bernstein vezényletével Gustav Mahler III. szimfóniáját játszották. A monumentális mű grandiózus előadása felelhetetlen befejezése volt egy évtizednek, amely a zenekar évkönyvébe mint a „Bernstein-éra” fog bekerülni.

A véget nem érő ünneplést bankett követte, amelyen New York művészeti és társadalmi elitje vett részt. Rengeteg ajándékot kapott az ünneplést a hícsú alkalmából. Így a zenekar igazgatójától egy legkorszerűbb kivilűl hat méter hosszú motoros yachtot, amelyet ünnepelesen „A Laureatus” névre kereszteltek. Bernstein viszont kielentette, hogy minden figyelemmel és ajándék közlebeesebb számára a zenekar tagjainak ajándéka, egy arany mezeja, amelyet mindig féltett ereklyeként fog megőrizni.

E diadalmos hősnek is beillő ünneplés, azonban nem jelenti azt, hogy Bernstein becsomagolja karmesteri pálcáját és kottáit, végleges búcsút mondva. Nem, erről szó sincs. Bernstein annyiszor fog visszatérni a zenekar élére, ahányszor csak kedve tartja és amennyire ideje megengedi. Mint habérkoszos karmestert fogjuk viszontlátni, amint azt a zenekart vezényli, amellyel testileg-lelkileg evetforrt. Ezek a jövődől fellépések megkönyvítik majd annyiból helyzetét, hogy műsorát tetszés szerint választhatja meg és nem kell tekintettel lennie különböző szempontokra, amelyekért, mint a zenekar igazgatója felelős volt.

Azzal a kellemes érzéssel távozik a Filharmonikusoktól, hogy nemcsak lelkes közönsége fogadta kegyeibe — pályafutása során szinte mindig így volt. — de az egész világszakemberei és zenekritikusai is egyik legnagyobb élő karmesternek tartják — ami bizony nem mindig volt így. Nyugodtan elmondhatjuk, hogy pályafutásának elején senki sem szerette. Csak a közönség, és igazán jó kritikát hosszú ideig nem kapott.

Szertelen, különködő modorát, teatrális mozdulatait kigunyolták és gyakran nevétség tárgyává tették a szakemberek. Interpretációját nem egyszer illették „gicces” és „vilgáris” jelzőkkel. Olesó hatásvadászattal vádolták, nemcsak otthon, Amerikában. Amikor először vezényelt Londonban és Bécsben, ugyanez volt a reakció.

De, ahogy multak az évek, úgy változott a kritika hangja. Anélkül, hogy feladta volna a féktelen külsőséget — a híres Bernstein-temperamentumot — egyre jobban elmélyült a művek maradéktalan kiemelésében és előadásmodjaink tökéletesítésében. Pálcajának szuggesztív mozdulataira különleges alakot és színt öltöttek a repertoár solstisus művei. Kivilatkozta az individuális elképzeléseit, anélkül, hogy

befolyásolta volna a zeneművek felépítési egységét.

Amikor operát kezdett vezényelni — a Falstaffot a Metropolitan-ban és a Rózsavagot Bécsben — hatalmas sikerével bizonyította be, amit már régen gyanítottak ugyanis, nevezetesen, vesztületelt, természetes érzékét a színpadhoz.

Ha ma világhírűtől turára viszi zenekarát, az ut a diadalmos vendégfellépések sorozatává válik. Bernstein ma nagyon komolyan veszik az egész világon, ugyanis mint karmestert, és úgyis mint Gustav Mahler zenéjének egyik legkiválóbb és leginkább hivatott tolmácsolóját.

A New Yorki Filharmonikusok élén töltött évek alatt a zeneművészet szinte minden ágát átfogó liberalis repertoárt vezényelt. Nincs olyan karmester a világon, aki minden stílusnak egyformán mestere lenne. A ma élő karmesterek közül viszont Bernstein a legsokoldalubb. A legtoább szakértő mégis megegyezik abban, hogy legnagyobb sikereit a késői romantikus és a huszadik század modern zeneszerzőinek műveivel érte el.

Íde tartoznak Strauss, Mahler, Strawinsky, Prokofjev, Bartók, Hindemith, Copland és más amerikai szerzők, akik a harmincas években aratták sikereiket. Nem szívesen adja elő a második világháború utáni korszak szerzőinek műveit és az egyetlen terület, amely egyáltalán nem keltette fel Bernstein érdeklődését az említett korszak szeriális iskolája. Gyakran hangoztatta a sok szeriális zenével szembeni ellenszenvét — elsősorban Arnold Schönberg től származó 12 hangon alapuló szerzeményeket melőzi feltűnően — és bár adott néha kótoló ilyen műveket is, ez inkább a kivétel volt, ami erősíti a szabályt. Am soha nem azonosította magát ezekkel a szerzőkkel.

Bernstein tehát nem az avantgárd propagálója és a fiatalabb korosztályhoz tartozó karmesterek úgy tekintenek rá, ahogyan a harmincas évek haladó dirigensei viszonyultak Toscaninához.

ASKENÁZI ERVIN

SZTRÁJK A TALMUDBAN

(Folyt. a 13. oldalról)

szó, hanem a munka beosztásáról, de hát hiszen ez ugyanaz. A Talmud előbb arról az esetről szól, ha a munkások meg se kezdtek a munkát, ha azonban megkezdtek, akkor azt értékelik, amit már elvégeztek. Rábbi Doszá szerint a még befejezendő munkát kell tekintetbe venni.

Itt tehát két vélemény alakult ki. A Rábbánán szerint a napszámos előnyben van a munkaadóval szemben, felbeszálhatja a munkát, mert írva van: „szolgám ök”, nem pedig szolgák szolgálja, az elvégzett munkát kell hát felbecsülni és azt ki kell nekik fizetni. R. Doszá ellenkező véleményt vall. Azt kell megállapítani, mennyit kell fizetni más munkásoknak a befejezendő munkáért és ha ezek többet kérnek, az előzőek héréből le kell vonni. Mindketten megegyeznek azonban abban, hogy romlandó dolognál a munkaadó érdekeit tekintjük.

A Jeruzsálemi Talmud kikötőmunkásokról is szól és az eddig mondottakat attól teszi függővé, talán-e más munkásokat a munka elvégzésére.

Ha valaki iparosokat bérelt (szakmánya)

és (munkaközben) visszaléptek (sztrájkoltak) hátrányban részesülnek; ha azonban a munkaadó lépett vissza, úgy ő kerül hátrányba. Aki változtat (valamelyes megállapodáson), hátrányba kerül és aki visszalép, szintén hátrányos helyzetbe kerül. (Bává Mecia 75.)

Tárgyalja a Talmud a munkás által okozott kárt is. (U. o. 82.)

Végül, hogy hogyan támogatták böseceink a munkást, nagyszerűen rávilágít az alábbi történet: (U. o. 83.) Egyszer összetörték a teherhordók Rábbá bár Chánán egy hordó borát. Erre elvette ruhájukat. Elmentek hát panasza Ráv elé. — Mondá neki: Add vissza ruhájukat. — Ez volna a törvény? — Igen, írva van: „Azért, hogy járj a jóknak utó”. — Visszaadta hát a ruhájukat. — Szóltak a munkások újra: Mi szegények vagyunk és egész nap dolgoztunk, éhesek vagyunk és nincs semmink. — Mondta hát Ráv neki: Erdj és fizesd ki a bériket. — Ez volna a törvény? — Kérdi újra. — Igen, válaszolá, a vers folytatósa: „s megőrizzed az igazak ösvényeit.”

LOWENKOPF KÁLMÁN

1969 VI. 13. Új Kelet 15

תל אביב (ת"א)
בנין תל אביב
10 11
18 19
20 21
22 23
24 25
26 27
28 29
30 31
32 33
34 35
36 37
38 39
40 41
42 43
44 45
46 47
48 49
50 51
52 53
54 55
56 57
58 59
60 61
62 63
64 65
66 67
68 69
70 71
72 73
74 75
76 77
78 79
80 81
82 83
84 85
86 87
88 89
90 91
92 93
94 95
96 97
98 99
100 101
102 103
104 105
106 107
108 109
110 111
112 113
114 115
116 117
118 119
120 121
122 123
124 125
126 127
128 129
130 131
132 133
134 135
136 137
138 139
140 141
142 143
144 145
146 147
148 149
150 151
152 153
154 155
156 157
158 159
160 161
162 163
164 165
166 167
168 169
170 171
172 173
174 175
176 177
178 179
180 181
182 183
184 185
186 187
188 189
190 191
192 193
194 195
196 197
198 199
200 201
202 203
204 205
206 207
208 209
210 211
212 213
214 215
216 217
218 219
220 221
222 223
224 225
226 227
228 229
230 231
232 233
234 235
236 237
238 239
240 241
242 243
244 245
246 247
248 249
250 251
252 253
254 255
256 257
258 259
260 261
262 263
264 265
266 267
268 269
270 271
272 273
274 275
276 277
278 279
280 281
282 283
284 285
286 287
288 289
290 291
292 293
294 295
296 297
298 299
300 301
302 303
304 305
306 307
308 309
310 311
312 313
314 315
316 317
318 319
320 321
322 323
324 325
326 327
328 329
330 331
332 333
334 335
336 337
338 339
340 341
342 343
344 345
346 347
348 349
350 351
352 353
354 355
356 357
358 359
360 361
362 363
364 365
366 367
368 369
370 371
372 373
374 375
376 377
378 379
380 381
382 383
384 385
386 387
388 389
390 391
392 393
394 395
396 397
398 399
400 401
402 403
404 405
406 407
408 409
410 411
412 413
414 415
416 417
418 419
420 421
422 423
424 425
426 427
428 429
430 431
432 433
434 435
436 437
438 439
440 441
442 443
444 445
446 447
448 449
450 451
452 453
454 455
456 457
458 459
460 461
462 463
464 465
466 467
468 469
470 471
472 473
474 475
476 477
478 479
480 481
482 483
484 485
486 487
488 489
490 491
492 493
494 495
496 497
498 499
500 501
502 503
504 505
506 507
508 509
510 511
512 513
514 515
516 517
518 519
520 521
522 523
524 525
526 527
528 529
530 531
532 533
534 535
536 537
538 539
540 541
542 543
544 545
546 547
548 549
550 551
552 553
554 555
556 557
558 559
560 561
562 563
564 565
566 567
568 569
570 571
572 573
574 575
576 577
578 579
580 581
582 583
584 585
586 587
588 589
590 591
592 593
594 595
596 597
598 599
600 601
602 603
604 605
606 607
608 609
610 611
612 613
614 615
616 617
618 619
620 621
622 623
624 625
626 627
628 629
630 631
632 633
634 635
636 637
638 639
640 641
642 643
644 645
646 647
648 649
650 651
652 653
654 655
656 657
658 659
660 661
662 663
664 665
666 667
668 669
670 671
672 673
674 675
676 677
678 679
680 681
682 683
684 685
686 687
688 689
690 691
692 693
694 695
696 697
698 699
700 701
702 703
704 705
706 707
708 709
710 711
712 713
714 715
716 717
718 719
720 721
722 723
724 725
726 727
728 729
730 731
732 733
734 735
736 737
738 739
740 741
742 743
744 745
746 747
748 749
750 751
752 753
754 755
756 757
758 759
760 761
762 763
764 765
766 767
768 769
770 771
772 773
774 775
776 777
778 779
780 781
782 783
784 785
786 787
788 789
790 791
792 793
794 795
796 797
798 799
800 801
802 803
804 805
806 807
808 809
810 811
812 813
814 815
816 817
818 819
820 821
822 823
824 825
826 827
828 829
830 831
832 833
834 835
836 837
838 839
840 841
842 843
844 845
846 847
848 849
850 851
852 853
854 855
856 857
858 859
860 861
862 863
864 865
866 867
868 869
870 871
872 873
874 875
876 877
878 879
880 881
882 883
884 885
886 887
888 889
890 891
892 893
894 895
896 897
898 899
900 901
902 903
904 905
906 907
908 909
910 911
912 913
914 915
916 917
918 919
920 921
922 923
924 925
926 927
928 929
930 931
932 933
934 935
936 937
938 939
940 941
942 943
944 945
946 947
948 949
950 951
952 953
954 955
956 957
958 959
960 961
962 963
964 965
966 967
968 969
970 971
972 973
974 975
976 977
978 979
980 981
982 983
984 985
986 987
988 989
990 991
992 993
994 995
996 997
998 999
1000 1001
1002 1003
1004 1005
1006 1007
1008 1009
1010 1011
1012 1013
1014 1015
1016 1017
1018 1019
1020 1021
1022 1023
1024 1025
1026 1027
1028 1029
1030 1031
1032 1033
1034 1035
1036 1037
1038 1039
1040 1041
1042 1043
1044 1045
1046 1047
1048 1049
1050 1051
1052 1053
1054 1055
1056 1057
1058 1059
1060 1061
1062 1063
1064 1065
1066 1067
1068 1069
1070 1071
1072 1073
1074 1075
1076 1077
1078 1079
1080 1081
1082 1083
1084 1085
1086 1087
1088 1089
1090 1091
1092 1093
1094 1095
1096 1097
1098 1099
1100 1101
1102 1103
1104 1105
1106 1107
1108 1109
1110 1111
1112 1113
1114 1115
1116 1117
1118 1119
1120 1121
1122 1123
1124 1125
1126 1127
1128 1129
1130 1131
1132 1133
1134 1135
1136 1137
1138 1139
1140 1141
1142 1143
1144 1145
1146 1147
1148 1149
1150 1151
1152 1153
1154 1155
1156 1157
1158 1159
1160 1161
1162 1163
1164 1165
1166 1167
1168 1169
1170 1171
1172 1173
1174 1175
1176 1177
1178 1179
1180 1181
1182 1183
1184 1185
1186 1187
1188 1189
1190 1191
1192 1193
1194 1195
1196 1197
1198 1199
1199 1200

NEVET A VILÁG

— Amint egy kicsit közeledek hozzád, azt mondom, hogy túl messzire megyek.

NAPOLEON KARDJA

Bernard Shaw elolvasta egy kezdő író regényét. Az írójelölt részletekkel állt meg a mester előtt, hogy meghallgassa a véleményét, Bernard Shaw így vélekedett a könyvről:
— Kedves barátom a maga könyve engem Napoleon kardjára emlékeztet.
— És ugyan miért?
— Mert hosszú, lapos és megüli az embert.

SZINEK

— Azt mondják, hogy a barátság sokkal különbek, mint a szökek.
— Ez butaság. Az én feleségem már volt barna is, szöke is, vörös is és semmit sem változott.

A MEGBIZHATÓ KEZES

A banktisztviselő udvariasan fordult a klienshez:
— A kölcsön miatt jött?
— Igen.
— Arról volt szó, hogy hoz egy megfelelő kezest.
— A kezest meg is van, csak nem tudott eljönni. Ugyanis lezúszkadt a cipőjéről a talp és leküldte a suszterhez, így nem tudja elhagyni a lakást.

KOMOLY AZ ÜGY

A nagyvállalat cégvezetője be megy az igazgatóhoz és jelenti, hogy a cég nevévi kirendeltsége értesítést küldött, hogy az üzemből nincs víz.
— Már megint nincs vizük!
— mérgeződik az igazgató.
— Most az egyszer komoly a dolog — mondja a cégvezető — a bélyeget egy gombostűvel erősítették a levele.

PARBESZED

— Te nő vagy?
— Miért? Olyan rosszul nézek ki?

HÁRMASIKREK

Grünné hármaskreket szül. Bejön a férj a kórházi szobájába és látja a kicsinyeket. Meglepődik.
Az asszony kérde:
— No, mit szólna Jozsi?
— Mindig szeretettel tülzásokba esni.

KINEK A HIBAJA

— Egy rendes lány ma holnap már nem mehet ki este az utcára — panaszkodik Chava.
— De miért nem? — kérde a barátja.
— Tegnap végigmentem a Dizengoffon és két percenkint más és más fut szálított le.
— Ez a te hibád.
— Miért?
— Mert ha csatlakozol az elősőhöz, akkor ezt elkerülheted volna.

HOGY TÖRTÉNT?

— Hogyan szerzed ezt a bájos asszonyt?
— Hidd el, komám, hogy merő véletlenség az egész. Fűtültem egy taxiért, és ő érkezett előbb.

Az orvos: Nem lát egyetlen egy betűt sem?! Akkor nagyon hosszú és költséges kezelésre van szüksége.

DIÉTA

Az afrikai törzsfőnök Párizsban egy vegetáriánus vendéglőbe tér be. Meg is magyarázza a dolgot a pincérnek.
— Felhagytam az emberévéssel.

TEVEDES

A sündiszó a sötétben beleütközik egy kaktuszba. Így szól hozzá:
— Szervusz papa.

DIALOGUS

Ádám: Eva, te megcsalsz engem.
Éva: Bár volna kívül

DEFINÍCIÓK

MENYASSZONY: Olyan lány, aki arra gondol, hogy sok férfi érdeklődését felesérei egy férfi közönyével.
*
SEBÉSZ: Olyan ember, aki nagyon kedves minden olyan szomszédjához, akinek még megvan a vakbele.
*
KÓRUS: Kudarcot vallott szőlősták szövetsége.
*
LÁMPALÁZ: Egy világitótest betegsége.
*
FELTEKENYSÉG: Félélem az összehasonlítástól.
*
INTELLEKTUEL: Aki Napoleonról nemcsak azt tudja, hogy egy konyak-márka.
*
IRONIA: A művelt ember gorombasága.

A KISEGÉR NAGY ÉLMÉNYE

A kiséger először hagyja el a pincét és elcsavarog. Felkerül a padlásra és meglát egy denervért. Mikor hazajön átszellemülten mondja az anyjának.
— Mama, láttam egy angyalt.

ÉTTEREMBEN

Egy vendég betér az étterembe és leül az asztalhoz. A pincér megjelenik. Mondja a vendég:
— Elsősorban is, nagyon szomjas vagyok.
— Kérem, hozok vizet.
— Maga nem értett meg engem, barátom. En azt mondtam, hogy szomjas vagyok és nem azt, hogy piszkos.

HIÁNYOS KIKÉPZÉS

A katona ül a parkban a lánnyal és nagyon illedelmesen viselkedik. A lány már unja a túlzott illemet és így fordul a kiképzésen csak most átesett ujonchoz:
— Mondd Jozsi, a rajtaütés-szerű támadásra nem tanítottak meg benneteket?
— Hallom, hogy a feleséged nagyon szorgalmas.
— De mennyire. Mindig talál a részemre valamilyen házimunkát.

SZORGALOM

— Hallom, hogy a feleséged nagyon szorgalmas.
— De mennyire. Mindig talál a részemre valamilyen házimunkát.

FELVAGAS

— A férjed horkol?
— Nem tudom, edesem, csak két hete vagyunk házasok.

EGY KIS MATEMATIKA

— Nézd — magyarázta az egyik barát a másiknak — két évig boldogan éltünk a feleséggel, elvélve tizenhét évvel többet, mint az átlag, ha figyelembe vesszük a házasság intenzívnyének a sajátosságait.

PESSZIMIZMUS

— Nézze, barátom — mondja az ügyvéd védencének a törvénytörési tárgyaláson, az ítélet hozatal után. Én fellebbezek a legfelsőbb bírósághoz. De maga azért, ha egy mód nyílik rá, jobban teszi, ha megszökik.

A TOLVAJ

A feleség éjjel felkelti a férjét.
— Tolvaj van a szobában, a zsebedben turkál, ki akarja venni a pénzedet.
A férj flegmán:
— Csak téged akar meg-előzni.
*
ÉRZEKENYSÉG
Behívja a mamát a tanító és elmondja neki, hogy kisfia, Robi a legfelgyelmesebb, legkomiszabb kölyök az osztályban és nem bír vele, kénytelen lesz fenytő eszközökhöz folyamodni.
— Az Istenért, meg ne üsse! — kiált fel az anya. — A gyerek rendkívül érzékeny. Ha a mellette ülő gyereket megveri, az éppen elég figyelmeztetés lesz neki. Szegénykém azt is na gyon a szívére fogja vesni.

SZINES KOCKÁK

George Fouch washingtoni lakost 100 dollár pénzbírsággal ítélték, mert fizetés nélkül távozott egy áruházból. Így hogy apróságokat akart elvinni, néhány villanykapcsolót egy dugónál. Ez nem szoríthat azonban méltóságát, mivel évi jövedelme meghaladja a 30.000 dollárt. Fouch azonnal védekezett a bíróságon, hogy ki akarta fizetni az árát, de hosszú volt a bírósági eljárás, s nem volt ideje tovább várni. Vissza szándékozott menni a holtm, de hogy, hogy ne — megelégedett róla.
A maga védelmében hozott érveket nem fogadta el, noha George Fouch az amerikai véderőminisztérium titkár helyettese.

EGYIPTOM SZERETÉLE AZ IZRAELI ÜGYEK MEGSZÁBELLÉSEZÉSÉRE

Noel Cuad angol író egy alkalommal egy kis vidéki szőlőben töltött egy éjszakát. Szemét egy pillanatra sem tudta lehúyni a holtak miatt. Másnap udvariasan belopogott hozzá a tulaj:
— Uram — szól megállítva — engedje meg, hogy a szőlőben felkasszuk a következő feliratot: „Itt töltött egy éjszakát Noel Cuad”.
— Rendben van — mondja az író —, de egyetlen szót fűzök a szöveghez:
— Mi, uram?
— Almatlan éjszakák — lette rosszkedvűen Cuad.

EGYIPTOMNAK AZ IZRAELI ÜGYEK MEGSZÁBELLÉSEZÉSÉRE

Egy moszkvai irodalmi lapban jelent meg a következő bölcs tanács: „Ha az esti maradás, mulatózás után megfájdul a feje, ne vegyen fájdalomcsillapítót. Egy szörnyű és hatásosabb módja a fájdalom megszüntetésének, ha a szülétesének évszázadok óta megszokott módja, az orrszoroson. A szövetunió határozta el, hogy a nyilatkozatban, hogy a tisztelettel, hogy te be fogadja a B. táit. Hangsúlyozza, hogy Egiptom nem ahhoz, hogy az a nulis megelőzse rozat többi pontja hajtásait. Egiptom támogatja leti válság politikai

AHARON BECKER

Aháron Becker, a főtitkára tegnap a nemzetközi munkaszociális kongresszión a nagygyűléséről, arabok heves ellenőcára — ismét bevált

KÜLÖNLEK A JÁN L

Az utókötség a lánkra, ha helyüldülésre JULIUS Részletek irodái

» ON

IRUACH VN Helyreállítás üdülő ország minden részénélkül.
HAIFA: Herzl u. 22., TEL-AVIV: Allenby 113., NATANIA: Herzl utca 4.,

— Most próbáld csak meg az ócska kifogással, hogy a lány autóbuszra vár.

JÓ ÜZLET

A nagyönis kétesbíró asszony meséli hazajövő férjének, hogy az ócska húsz fontot fizetett néhány vacak rongyért, amit már ki akart dobni a szemébe.
— Az az érzésem, hogy lefejtéssel vele — mondja a férj. — Az asszony sugárzó tekintettel:
— Azért külön fizetted!

SZORAKOZOTT PROFESSZOR

A szorakozott professzor a kóktápartin így fordult a mellette levő bájos hölgyhöz, aki ismerősnek tűnik neki.
— Hogy van kedves doktor-nő?
— Én nem vagyok doktor-nő. — Bocsanat, összetévesztettem valakivel. Most már tudom. Hogy van a férje?
— Nem vagyok férjnel.
— Hogy értsem ezt? A kedves férje még nőlten?

MEGRENDÍTŐ TÖRTENET

— És tudjátok, az a szegény teknősbéka olyan rövidlátó volt, hogy belszeretett egy roham-sisakba.

HIR

Az amerikai vidéki lap pletyká rovatában olvasható:
— Fanny Smith, a kitinő üzletasszony a napokban ünnepelte ismételten 29. születésnapját.

— Nem anyukám, egyáltalán nem zavarasz...